

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Praha, 2018

Jana Kubicová

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

HUDEBNÍ UMĚNÍ

Zpěv

DIPLOMOVÁ PRÁCE

DORABELLA, Così fan tutte

Jana Kubicová

Vedoucí práce: MgA. Roman Janál

Oponent práce: Yvona Votavová – Škvárová, odb.as.

Datum obhajoby: 4. 6. 2018

Přidělovaný akademický titul: MgA.

Praha, 2018

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Art of Music

Voice

MASTER 'S THESIS

DORABELLA, Così fan tutte

Jana Kubicová

Thesis Supervisor: MgA. Roman Janál

Thesis Opponent: Yvona Votavová – Škvárová, odb.as.

Date of thesis defense: 4. 6. 2018

Academic title granted: MgA.

Prague, 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou/magisterskou/disertační práci na téma

Dorabella, Così fan tutte

vypracoval(a) samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

.....

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Evidenční list

Uživatel stvrzuje svým podpisem, že tuto práci použil pouze ke studijním účelům a prohlašuje, že jí vždy řádně uvede mezi použitými prameny.

[illegible]

Abstrakt

Tato práce seznamuje čtenáře s rolí Dorabelly a operou *Così fan tutte*. Nejprve dle obecně známých hledisek již napsané literatury, ale také dle rad a postřehů z praxe pěvkyně, které ztvárnily tuto roli. Nabízí se zde několik náhledů na jednu a tutéž roli.

Klíčová slova: W. A. Mozart, *Così fan tutte*, Dorabella, opera, zpěv, klasicismus, mezzosoprán, Zajmi, Škvárová, Márová, Marzo, Barazia, Domashenko

Abstract

This thesis introduce readers with a role of Dorabella and the opera *Così fan tutte*. At first from a general aspects of literature which was already written but also according advices and observation from experiences of opera singers, who performed this role. It is offering several views for one and the same role.

Key words: W. A. Mozart, *Così fan tutte*, Dorabella, opera, singing, classicism, mezzosopran, Zajmi, Škvárová, Márová, Marzo, Barazia, Domashenko

Poděkování:

Děkuji, vedoucímu své diplomové práce, Romanu Janálovi, za jeho odborné vedení a cenné rady a připomínky, a Marii Kronbergerové za poskytnutí pracovního překladu *Così fan tutte* a za pomoc s překlady italského dotazníku.

Obsah

Seznam příloh.....	
Úvod	1
1 Mozartovy opery	2
2 Così fan tutte	4
2.1 Postavy	5
2.2 Obsah opery	6
2.3 Hudební struktura	8
2.4 Premiéra	11
2.4.1 První obsazení	12
2.5 Così fan tutte v Čechách.....	15
3 Dorabella – interpretační rozbor postavy v podrobné dějové souvislosti	17
3.1 Dotazník.....	26
3.2 Porovnání odpovědí dotazníku a vlastní hledisko	40
4 Životopisy dotazovaných představitelk Dorabelly	43
4.1 Yvona Votavová Škvárová	44
4.2 Michaela Zajmí	45
4.3 Marina Domašenko	47
4.4 Libuše Márová	48
4.5 Marzia Marzo	49
4.6 Emanuela Barazia	50
Závěr.....	52
Prameny a literatura	
Přílohy	

Seznam příloh

Příloha č. 1: Pracovní překlad libreta Così fan tutte - M. Kronbergerová
(2005)

Úvod

Mozartovu operu *Così fan tutte* a speciálně postavu Dorabelly jsem si zvolila proto, že mám zájem se dozvědět co nejvíce o již zmiňované opeře a postavě Dorabelly. Ten samý rok, co je práce psána, je na Akademii múzických umění v Praze plánovaná premiéra této opery. Mám možnost si zahrát roli Dorabelly a tím pádem i povinnost tuto postavu pečlivě nastudovat.

V první kapitole budou uvedeny Mozartovy opery – pro přehled, kdy byla mezi všemi napsaná *Così fan tutte*, které libretisty skladatel volil atd.

Druhá kapitola bude věnována samotné opeře *Così fan tutte* – jejími okolnostmi vzniku s podkapitolami o postavách této opery, obsahem a jeho historickými odlišnostmi, hudební strukturou pro přehlednost hudebních čísel, premiéry a prvním obsazení a konečně pak *Così fan tutte* v Čechách.

Ve třetí kapitole se bude nacházet interpretační rozbor postavy Dorabelly v dějovém kontextu dle pracovního (doslovného) překladu libreta od Marie Kronbergerové. K této kapitole bude vytvořen dotazník, na který odpoví 6 respondentek, jež tuto roli ztvárnily na jevišti. Jejich odpovědi se mohou shodovat nebo být naprosto odlišné. Poukáže se tím na rozmanitost vnímání této role a získání užitečných rad pro zpěvačky, jenž tato role čeká. V další podkapitole bude uvedeno srovnání předchozích odpovědí s vlastními zkušenostmi této role.

Kapitola čtvrtá bude věnována životopisům respondentek dotazníku. Životopisy poslouží jako doplňující informace k dotazníku – nastudované role, místa působení pěvkyně atd. Pro pestrost odpovědí jsem se snažila vyhledat respondenty různé národnosti a různé věkové kategorie. Cílem této práce je seznámení se s operou *Così fan tutte*, jejím podrobným dějem a podrobné zkoumání charakteristiky postavy Dorabelly. Veřím, že tato diplomová práce bude obohacující nejen pro mě, díky postřehům zkušených zpěvaček, ale i pro každou zpěvačku, která se rozhodne pro nastudování této role.

1 Mozartovy opery

Seřazené Mozartovy opery podle Köchlova seznamu (chronologicky podle data vzniku) s autory libret a předloh, pokud jsou známy.¹

Apollo et Hyacinthus - spíše první scénické dílo než opera, latinská školní komedie, libreto (dále jen lib.): Rufinus Widl, 1767

Bastien und Bastienne (v překladu: Bastien a Bastienka) – jednoaktový singspiel², lib.: F. W. Weiskern

La finta semplice (v př.), buffa³, lib. Marco Coltellini

Mitridate, re di Ponto (v př. Mitridate, král Ponský), seria⁴, lib. V. A. Cigna-Santi, předloha: Jean Racine

Ascanio in Alba (v př. Askanius v Albě), lib. G. Parini

Il sogno di Scipione (v př. Scipionův sen), serenata drammatica, lib. P. Metastasio, pře.: M. T. Cicero

Lucio Silla, seria, lib. G. De Gamerra

La finta giardiniera (v př. Falešná zahradnice), buffa, lib.: G. Petrosellini

Il re pastore (v př. Král pastýř), dramma per musica⁵, lib.: P. Metastasio – přepracoval G. Varesco (?)

Zaide, singspiel, lib. J. A. Schachtner, nedokončená

Idomeneo, re di Creta (v př. Idomeneo, král krétský), seria, lib. G. Varesco, předloha: A. Dauchet

¹ Seznam oper a oratorií W. A. Mozarta. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2018 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_oper_a_oratori%C3%AD_W._A._Mozarta

² Singspiel: tzv. zpívaná hra; lidový námět, hudebně dramatické dílo s mluvenými částmi; vznikl na podnět anglické ballad opery a francouzského vaudeville ve 2. pol 18. Století

³ Opera buffa: pojem pro operu, která má veselý až komický obsah; vznikla z intermedií a neapolské opery; číslování převzato z opery seria; prvním příkladem této formy je Pergolesiho *La serva padrona* z r.

⁴ Opera seria: vážná opera; mytologické nebo historické postavy jsou spjaty s dějem, který je propleten různými intrikami; recitativy secco či accompagnato, po kterých následují zpravidla da Capo árie; dueta a ansámbl se vyskytují zřídka, tato forma se vyskytuje zpravidla v 17. - 18. století

⁵ Dramma per musica: dramma s hudbou, opera

Die Entführung aus dem Serail (v př. Únos ze Serailu), singpiel, lib.: G. Stephanie

L'oca del Cairo (v př. Káhirska husa), buffa (pouze část)

Lo sposo deluso (v př. Oklamáný manžel), buffa (pouze část)

Der Schauspieldirektor (v př. Divadelní ředitel), singspiel, lib.: G. Stephanie

Le nozze di Figaro (v př. Figarova svatba), buffa, lib.: L. da Ponte, předloha: P. A. C. de Beaumarchais

Don Giovanni, buffa, lib.: L. da Ponte

Così fan tutte (v př. Takové jsou všechny), buffa, lib.: L. da Ponte

Die Zauberflöte (v př. Kouzelná flétna) lib.: E. Schikaneder

La clemenza di Tito (v př. Korunovace Tita), seria, Lib.: C. Mazzola, předloha: P. Metastasio⁶

⁶ Wolfgang Amadeus Mozart: Opery. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. ČR: Wikipedia, 2018 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Wolfgang_Amadeus_Mozart#Opery

2 *Così fan tutte*

Opera *Così fan tutte* je poslední Mozartovou komickou operou, kterou složil na popud císaře Josefa II.. Josef II. vybral text a určil kompozici. Hostomská uvádí, že tuto operu psal Mozart proto, že potřeboval peníze, ale jinak ho skládání této opery netěšilo. Námět je typicky komediální – postavy v převlecích se zaměňují za jiné postavy, a v tomto námětu se má prokázat ženská chytrost. I přes nechuť k vybranému námětu dokázal Mozart vytvořit hodnotnou hudbu převyšující její námět. Opera je plná ucelených hudebních tvarů: árií, duetů a ansámbľů s recitativy.⁷

Libreto k této opeře napsal Lorenzo da Ponte. West a Warrack uvádějí, že libreto vzniklo pravděpodobně podle Ariostova Zuřivého Rolanda (1516) na motivy příběhu o Kefalovi a Prokridě z Ovidiovy sbírky *Metamorphoses*.⁸

Dvouaktová opera opera buffa, u níž najdeme různé překlady, jako například *Takové jsou všechny aneb škola milenců* (it. *Così fan tutte o sia La Scola degli Amanti* atd.) se odehrává v Neapoli koncem 18. století.

⁷ Z lit.: HOSTOMSKÁ, *Průvodce operní tvorbou*

⁸ Z lit.: WARRACK, John Hamilton a Ewan WEST. *Oxfordský slovník opery*

2.1 Postavy

Fiordiligi – (soprán nebo mezzosoprán) dáma žijící v Neapoli

Dorabella – (soprán nebo mezzosoprán) její sestra

Ferrando – (tenor) důstojník, snoubenec Dorabelly

Guglielmo – (baryton) důstojník, snoubenec Fiordiligi

Don Alfonso – (bas buffo) starý filozof

Despina – (soprán nebo mezzosoprán) služebná

Sbor vojáků, otroků

Co se týče rozdělování do hlasových oborů, tak v každé literatuře se nachází trochu jiné rozřazení. Například podle Hostomské Je Despina soprán a Fiordiligi s Dorabelou mohou být soprán či mezosoprán. Oproti tomu v publikaci Opera: Velká encyklopedie, je napsáno, že Fiordiligi je soprán, Dorabella s Despinou soprán či mezzosoprán. V publikaci Rosenthala a Warracka jsou všechny ženské postavy soprány a Don Alfonso baryton, Ewen píše Fiordiligi s Despinou jako soprány a Dorabellu jako soprán či mezzosoprán, Dona Alfonsa jako bas.

V Urbánkově Bibliotéce operních a operetních textů je řazení ženských hlasů následovné: Fiordiligi – soprán a Dorabella s Despinou soprán či mezzosoprán.⁹ V operním libretu z roku 1960 je naopak Despina psaná jako soprán, Fiordiligi s Dorabellou jako soprán nebo mezzosoprán a Don Alfonso a Guglielmo jako bas.¹⁰

⁹ Mozart, W. A., Così fan tutte: takové jsou všechny: komická opera o dvou dějstvích (1908)

¹⁰ Mozart, W. A. Così fan tutte: opera buffa o dvou dějstvích (1960)

2.2 Obsah opery

1. DĚJSTVÍ

Ferrando a Guglielmo – mladí důstojníci se vsadí s přítelem Donem Alfonsem o sto dukátů, že jim jejich nevěsty – Fiordiligi a Dorabella budou věrné. Oba dva totiž bezmezně věří v jejich věrnost, zatímco Don Alfonso je přesvědčen o ženské nestálosti. Don Alfonso tedy nastaví podmínky sázky. Ferrando s Guglielmem musí poslouchat Alfonsovy příkazy a nesmí prozradit svým nevěstám ani slovo. Don Alfonso má dámy oklamat tak, že ony pak zradí své snoubence. Namluví kráskám, že jejich snoubenci musí odjet do pluku, takže přichází srdceryvné loučení Dorabell s Ferrandem a Fiordiligi s Guglielmem, kteří nakonec opravdu odjedou. Na scénu přichází komorná Despina, která se snaží dívky, strachující se o své milé, ukonejšit a rozveselit. I Despina je vpletena do sázky - má představit dva podivně oblečené cizince (Albánce). Cizinci jsou výřeční a příjemní. Samozřejmě jsou jimi Ferrando a Guglielmo. Takto oděni mají dívky svádět (Guglielmo Dorabellu a Ferrando Fiordiligi) a dohnat je k nevěře. Z počátku jsou rázně odmítáni, takže se radují z vyhrané sázky. Ale Don Alfonso žádá o prodloužení lhůty sázky a nasazuje další požadavky: pánové mají předstírat sebevraždu z nešťastné lásky – což obě dámy obměkčí. Despina, uplacená Donem Alfonsem nastupuje na scénu převlečená jako lékař a uzdravuje cizince svými medikamenty. Dívky jsou šťastné, že nikdo nezemřel, ale stále nepodléhají léčce.¹¹

2. DĚJSTVÍ

Despina přesvědčuje Dorabellu a Fiordiligi, aby se pobavily, a dává přednášku o mužích. Protože se Dorabelle začíná líbit Guglielmo, ráda by poslechla Despininy rady a nechala se svést. Ferrando i Guglielmo se v zahradě sejdou s oběma dámami, aby se jim mohli dvořit. Dorabella podléhá, ale Fiordiligi je zatím ve svém přesvědčení o věrnosti pevná a chce se vydat a Guglielmem do války. Pánové se sejdou, aby si sdělili, zda jejich nevěsty již podlehly. Don Alfonso si stále myslí, že podlehne i Fiordiligi. Sestry spolu přicházejí do konfliktu, neboť Fiordiligi vyčítá Dorabelle její lehkomyšlnost. Po chvíli ale vidí, že se kvůli ní chce Ferrando zabít, tak ze své pevnosti upustí

¹¹ Z lit.: REGLER-BELLINGER, WINKING, SCHENCK, *Opera: velká encyklopedie*

a též podléhá. Oba pánové prohrávají sázku, Don Alfonso vyhrává. Začíná se připravovat dvojité svatba. Na scénu přichází notář (převlečená Despina) se svatební smlouvou, kterou záhy podepisují obě sestry. Z venku je slyšet hluk – vrací se vojsko z války. Sestry schovají Albánce, kteří se obratem vracejí na scénu jako důstojníci, kteří mají chuť se svým snoubenkám pomstít. Fiordiligi a Dorabella se kají a přiznávají svou vinu. Don Alfonso tedy vyhrál sázku a usmíří oba páry.¹²

Děj Così fan tutte se údajně díky amorálnosti tématu v 19. století opakovaně měnil.¹³ Zde je trochu jiný výklad druhého dějství opery (podle Hostomské).:

Komorná Despina se snaží přesvědčit Fiordiligi a Dorabellu, aby nebyly s tou věrností tak úzkoprsé. Když už to vypadá, že dámy ustoupí ze svých zásad, Despina tajně slyší rozhovor cizinců a Alonsa o jejich sázce a spěchá k dívkám, aby jim o všem pověděla. Společně se domluví, že své milé potrestají. Přijímají tedy dvoření cizinců (Dorabella Guglielma a Fiordiligi Ferranda). Dorabella dostane od Guglielma zlaté srdce, které s nadšením přijímá a na oplátku mu dává řetěz s obrázkem milého. Oba mladíci jsou velmi zklamáni prohrou a naopak Alfonso si libuje ve vítězství. Začíná se chystat svatba. Jako notář ovšem dorazí převlečená Despina. Ve chvíli, kdy má dojít k podpisu svatební listiny, se ozývá zpěv vojáků, jakožto návrat starých ženichů. Ze strachu cizinci prchají pryč a vracejí se bez převleků, jako Guglielmo a Ferrando. Předstírají radost z jejich návratu, ale vztek z najitých svatebních smluv je už emocí opravdovou. Hrozí dívkám, že se za jejich nevěru pomstí. Ty jim ale teprve dávají přečíst svatební smlouvu řádně. Je na ní „...*přiznání k hanebné sázce o ctnost a věrnost obou nevěst, které prý ihned poznaly jejich dětinské přestrojení a hrály svou úlohu, jen aby je potrestaly.*“¹⁴ Milenci se usmířují a Don Alfonso definitivně prohrává svou sázku.¹⁵

V původním libretu však není zmínka o tom, že by se nevěsty dověděly o sázce a vymýšlely pak na své snoubence lest.¹⁶

¹² Z lit. REGLER-BELLINGER, WINKING, SCHENCK, *Opera: velká encyklopedie*

¹³ Z lit.: WARRACK, John Hamilton a Ewan WEST. *Oxfordský slovník opery*

¹⁴ HOSTOMSKÁ, *Průvodce operní tvorbou*, s. 60

¹⁵ Z lit.: HOSTOMSKÁ, *Průvodce operní tvorbou*

¹⁶ Z rozhovoru s Marií Kronbergerovou dne 28. 3. 2018

2.3 Hudební struktura¹⁷

1. DĚJSTVÍ

N. 1 Tercet La mia Dorabella capace non è (Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)

N. 2 Tercet È la fede delle femmine (Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)

N. 3 Tercet Una bella serenata (Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)

N. 4 Duet Ah guarda sorella (Fiordiligi, Dorabella)

N. 5 Árie Vorrei dir, e cor non ho (Don Alfonso)

N. 6 Kvintet Sento oddio, che questo piede (Fiordiligi, Dorabella, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)

N. 7 Duet Al fato dà legge (Ferrando, Guglielmo)

N. 8 Sbor Bella vita militar

N. 9 Kvintet Recitativ Di scrivermi ogni giorno (Fiordiligi, Dorabella, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)

Sbor Bella vita militar

10 Tercet Soave sia il vento (Fiordiligi, Dorabella, Don Alfonso)

Recitativo accompagnato Ah scostati

N. 11 Árie Smanie implacabili (Dorabella)

N. 12 Árie In uomini! In soldati (Despina)

N. 13 Sextet Alla bella Despinetta (Fiordiligi, Dorabella, Despina, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)

Recitativo accompagnato Temerari, sortite fuori di questo loco e

N. 14 Árie Come scoglio immoto resta (Fiordiligi)

N. 15 Árie Non siate ritrosi (Guglielmo)

¹⁷Wikipedia: *Così fan tutte* [online]. ©2018. Dostupné z: https://it.wikipedia.org/wiki/Cos%C3%AC_fan_tutte#Struttura_musicale

N. 16 Tercet E voi ridete? (Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)

N. 17 Árie Un'aura amorosa (Ferrando)

N. 18 Finále

Ah che tutta in un momento (Fiordiligi, Dorabella)

Si mora, sì si mora (Fiordiligi, Dorabella, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)

Eccovi il medico, signore belle (Fiordiligi, Dorabella, Despina, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)

Dove son! (Fiordiligi, Dorabella, Despina, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)

Dammi un bacio, o mio tesoro (Fiordiligi, Dorabella, Despina, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)

2. DĚJSTVÍ

N. 19 Árie Una donna a quindici anni (Despina)

N. 20 Duet Prenderò quel brunettino (Fiordiligi, Dorabella)

N. 21 Duet se sborem Secondate. aurette amiche (Ferrando, Guglielmo, Coro)

N. 22 La mano a me date (Despina, Ferrando, Guglielmo, Don Alfonso)

N. 23 Duet Il core vi dono (Dorabella, Guglielmo)

Recitativ accompagnato Barbara! Perché fuggi? (Ferrando, Fiordiligi) e

N. 24 Árie Ah lo veggio, quell'anima bella (Ferrando)

Recitativ accompagnato Ei parte... senti...

N. 25 Rondo Per pietà, ben mio, perdona (Fiordiligi)

Recitativ accompagnato Il mio ritratto! (Ferrando, Guglielmo)

N. 26 Árie Donne mie, la fate a tanti (Guglielmo)

Recitativ accompagnato In qual fiero contrasto e

N. 27 Cavatina Tradito, schernito (Ferrando)

N. 28 Árie È amore un ladroncello (Dorabella)

N. 29 Duet Fra gli amplessi in pochi istanti (Fiordiligi, Ferrando)

N. 30 Tutti accusan le donne (Don Alfonso, Ferrando, Guglielmo)

N. 31 Finále

Fate presto, o cari amici (Despina, Don Alfonso, Coro)

Benedetti i doppi coniugi (Coro, Fiordiligi, Dorabella, Ferrando, Guglielmo)

E nel tuo, nel mio bicchiere (Fiordiligi, Dorabella, Ferrando, Guglielmo)

Miei signori, tutto è fatto (Fiordiligi, Dorabella, Despina, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)

Bella vita militar (Sbor, Fiordiligi, Dorabella, Despina, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)

Sani e salvi agli amplessi amorosi (Fiordiligi, Dorabella, Despina, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)

Fortunato l'uom che prende ogni cosa pel buon verso (Fiordiligi, Dorabella, Despina, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)

2.4 Premiéra

Premiéra opery *Così fan tutte* se odehrála 26. 1. v roce 1790 ve Vídni v Burgtheater¹⁸, kterou dirigoval sám autor, zpívaná italsky.¹⁹

¹⁸ Z lit.: EWEN, *The new encyklopedia of the opera*

¹⁹ Z lit. : REGLER-BELLINGER, WINKING, SCHENCK, *Opera: velká encyklopedie*

2.4.1 První obsazení

Fiordiligi: Adriana Ferraresi del Bene

Dorabella: Louise Villeneuve

Guglielmo: Francesco Benucci

Ferrando: Vincenzo Calvesi

Despina: Dorotea Bussani

Don Alfonso: Francesco Bussani

Adriana Ferraresi del Bene, italská sopranistka, která studovala ve Venice (Mendicanti). V roce 1783 utekla s Luigim del Bene a představila se v divadle Teatro Pergola (Florence), v roce 1784. V letech 1785-1786 zpívala v Londýně, v první vážné opeře a pak v komické (i když její role byly vážného charakteru) byla definitivně akceptována. V roce 1788 se usadila ve Vídni. Ztvárňovala výborně role v opeře seria, jako je např. Diana v *L'arbore di Diana* skladatele Martina y Solera²⁰ (její vídeňský debut) atd. K její nejznámější roli patří Mozartova Fiordiligi. Byla milostně zapletená s libretistou da Pontem, který ji ale zavrhnul, tudíž se vrátila roku 1791 do Itálie, kde pokračovala ve své kariéře.²¹

Louise Villeneuve, sopranistka, která v roce 1787-1788 zpívala v italském městě Venice opery Guglielmiho ad. Léta 1789-1791 trávila ve Vídni, kde 27. června 1789 debutovala jako Amor v opeře *L'arbore di Diana* (skladatel Martín y Soler), kde byla obdivována za svůj okouzující vzhled, její citlivý a expresivní projev a za skvostný a nádherný zpěv (Wiener Zeitung, 1789). Mozart pro ni napsal Dorabellu v *Così fan tutte*.²²

Francesco Benucci byl italský bas narozen roku 1745 ve Florencii. Zpíval v Pistoie a pak v celé Itálii. Poprvé se objevil ve Vídni v roce 1783 a stal se tam hlavním členem společnosti. Mozart ho popsal jako „zejména dobrého“ (v dopise

²⁰ Španělský operní a baletní skladatel, (1754-1806), ve své době byl stejně populární jako W. A. Mozart, spolupracoval s Lorenzem da Ponte

²¹ EDITED BY STANLEY SADIE. The new Grove dictionary of opera. Volume Two E-Lom

²² EDITED BY STANLEY SADIE. The new Grove dictionary of opera. Volume four Roe-Z

ze 7. Května 1783). Zpíval roli Figara na premiéře *Le nozze di Figaro* (1786), Leporela na prvním vídeňském představení *Dona Giovanniho* (1788), kde pro něj Mozart napsat navíc duet, a roli Guglielma na premiéře *Così fan tutte* (1790). V roce 1789 odjel do Londýna, kde ztvárnil Bartola v Paiselově *Il Barbiere di Siviglia* a objevil se v opeře *La vendemmia* (G. Gazzaniga) vedle Nancy Storage, se kterou zpíval již ve Vídni. Měl kulatý, krásný, plný hlas, spíše bas než baryton, a pravděpodobně byl nejlepším umělcem, pro nějž Mozart psal. Zemřel roku 1845.²³

Vincenzo Calvesi, italský tenor. Po úspěchu se představil ve Veroně a v Benátkách. Ve Vídni debutoval v roce 1785 jako Sandrino v Paiselově *Il re Teodoro* a zůstal zde do roku 1788. V roce 1790 se představil jako Ferrando v Mozartově premiéře *Così fan tutte* atd. V kritice *Grundsätze zur Theaterkritik* byl popsán jako jeden z nejlepších tenorů Itálie, s hlasem sladkým, příjemným a zvučným.²⁴

Dorotea Bussani rozená Sardi, narozená roku 1763 ve Vídni, byla rakouská sopranistka. V roce 1768 si vzala italského basa Francesca Bussaniho. Specializovala se na operu buffa (komická opera) a debutovala jako Cherubín v opeře *Le nozze di Figaro* W. A. Mozarta (r. 1786). Vždy potěšila publikum a jeden současník o ní napsal, že nikdy neslyšel tak krásný a okouzlující hrudní hlas jednou použitý humorně a po druhé zase zlomyslně (*Gundsätze zur Theaterkritik*, 1790). Psal o ní i Da Ponte. V roce 1795 odešla do Florencie a následující dekádu zpívala v Itálii. Představila se v Lisabonu (1807-1809), potom v Královském divadle v Londýně. Zemřela v roce 1810.²⁵

Francesco Bussani byl italský bas, narodil se v Římě roku 1743. Svou kariéru odstartoval jako tenor. Představil se v Římě v roce 1763 v Guglielmiho *Le contandine bizzare*. Zpíval v Benátkách, Milánu a Římě dalších 15 let. Ve Vídni poprvé vystoupil v roce 1771. V roce 1777 o něm bylo ve Florencii psáno jako o zpívajícím primu buffu (což je označení pěvce, který zpívá mužské hlavní role v komické opeře – opera buffa) a mezzo carattere (což je označení pro pěvce, jenž zpívá kvalitativně mezi styly komediálními a vážnými). Po dvacetileté

²³ EDITED BY STANLEY SADIE. The new Grove dictionary of opera. Volume one A-D

²⁴ EDITED BY STANLEY SADIE. The new Grove dictionary of opera. Volume one A-D

²⁵ EDITED BY STANLEY SADIE. The new Grove dictionary of opera. Volume one A-D

divadelní praxi se začal zajímat o management kostýmů a scény. V roce 1784 upravil Goldoniho *Il mercato di Malmantile*. Představil se v dvojroli Bartola a Antonia při premiéře Mozartově *Le Nozze di Figaro* (1. 5. 1786). Da Ponte popsal Bussaniho jako člověka, který ví něco od každé profese s výjimkou gentlemanství. V roce 1788 zpíval premiéru Mozartova *Dona Giovaniho* jako Massetto ve Vídni. A 26. 1. 1790 *Dona Alfonsa* v Mozartově *Così fan tutte*, též ve Vídni. Píše se, že byl stálým stínem Benucciho, který byl na jevišti silnější osobností a byl více úspěšný mezi diváky. V roce 1807 odešel se svou ženou Doroteou do Lisabonu. V roce 1807 zemřel.²⁶

²⁶ EDITED BY STANLEY SADIE. The new Grove dictionary of opera. Volume one A-D

2.5 Così fan tutte v Čechách

Premiéra v českých zemích byla v roce 1791, v Praze ve Stavovském divadle. Literatury se zde rozcházejí v tom, v jakém jazyce byla opera zpívána. Ve Velké encyklopedii opery je uvedeno, že byla zpívána italsky²⁷, kdežto v programu ND, který připravil Jan Panenka, se uvádí, že byla pravděpodobně uvedena v poprvé němčině jako singspiel: „Od poloviny 90. let byl ředitelem tohoto malého divadla²⁸, hrajícího vedle německého repertoáru i české hry, pražský měšťan Václav Mihule. V sezoně 1790/91 zde uváděl mj. tři Mozartovy opery – spolu s *Únosem ze serailu* a *Donem Giovannim* i *Così fan tutte*, které bylo hráno německy a s prózou jako singspiel. Zdá se, že vedle prvního uvedení v Praze šlo pravděpodobně také o první provedení *Così fan tutte* v německém jazyce vůbec. Vyplývá tak z archivních materiálů, totiž libret a opisů not (se vši pravděpodobností pražského původu), které se zachovaly ve Vídni a v Donaueschingen.“²⁹ O Václavu M. a Mozartově opeře se také píše na webových stránkách České divadelní encyklopedie: „...seznámil 1792 Prahu s Mozartovou operou *Die Zauberflöte* [Kouzelná flétna] a 1791 s německým překladem opery *Così fan tutte* pod titulem *Eine machts wie die andere*, oder: *Die Schule der Liebhaber* [Tak to dělají všechny aneb Škola milenců],...“³⁰

V českém překladu byla provedena 9. 1. 1831 opět ve Stavovském divadle pod taktovkou Františka Škroupy.³¹ V nejvýznamnějším operním domě v Metropolitní opeře premiérovala až 24. 3. 1922.³²

V Čechách byla opera uváděna pod názvy: „Jedna jako druhá aneb Zkouška milujících“, „Škola milenců“, „Tak to dělají všechny“, „Ženy jsou ženy“. První český překlad vytvořil v roce 1831 Jan Nepomuk Štěpánek, další v roce 1923 Zdeněk Polenský, v roce 1931 Luděk Mandaus, v roce 1974 Přemysl

²⁷ Z lit.: REGLER-BELLINGER, WINKING, SCHENCK, *Opera: velká encyklopedie*

²⁸ Pozn. Autorky: myšleno Stavovské divadlo, tehdejší Nosticovo

²⁹ MOZART, W. A., *Così fan tutte* (1998), s. 35

³⁰ Česká divadelní encyklopedie, *Mihule, Václav* [online]. ©2007. Dostupné z: http://encyklopedie.idu.cz/index.php/Mihule,_V%C3%A1clav

³¹ Z lit.: REGLER-BELLINGER, WINKING, SCHENCK, *Opera: velká encyklopedie*

³² Z lit.: EWEN, *The new encyclopedia of the opera*

Charvát, v roce 1998 Marie Kronbergerová.³³ V roce 2006 libreto přebásnil Jaromír Nohavica pro Národní divadlo moravskoslezské.³⁴

Zajímavostí jsou i „přebásněná“ jména postav v překladu Jaromíra Nohavicy:

Fiordilligi – Líza, Dorabella – Dorka, Guglielmo – Kuba, Ferrando – Ondra, Despina – Růžena, Don Alfonso – Doktor.³⁵

³³ Z lit.: WARRACK, John Hamilton a Ewan WEST. Oxfordský slovník opery

³⁴ Národní divadlo moravskoslezské: *Così fan tutte* [online]. ©2010 - 2018. Dostupné z: <http://www.ndm.cz/cz/opera/inscenace/72-cosi-fan-tutte/>

³⁵ Národní divadlo moravskoslezské: *Così fan tutte* [online]. ©2010 - 2018. Dostupné z: <http://www.ndm.cz/cz/opera/inscenace/72-cosi-fan-tutte/>

3 Dorabella – interpretační rozbor postavy v podrobné dějové souvislosti

PRVNÍ JEDNÁNÍ

Dorabella se na scéně poprvé objeví (předchozí scéna není podrobně rozepsána z důvodu nepřítomnosti Dorabelliny; o začátku opery viz kapitola 2.2) se svou sestrou Fiordilligi při duetu „*Ah guarda, sorella*“, kde si společně porovnávají své milé. Zde se Dorabella projevuje jako laskavá, zamilovaná a romantická bytost. Při recitativu „*Mi par che stamattina*“ se rozverně baví se sestrou o tom, jak by se chtěla vdávat a sestra jí věští z ruky, že od svatby není daleko. Zde se Dorabella jeví ještě jako lehce naivní mladá dáma. Nemůže se dočkat svého milého a upozorní na to, že je už „šest hodin“ a mládenci nikde. Na scénu vchází muž, kterého si všimne Fiordiligi a upozorňuje Dorabellu, že pánové už jsou zde. Je to ale pouze Don Alfonso, bez Ferranda a Guglielma a Dorabella se ho ustaraně ptá, kde jsou, a on neodpovídá, ale vede svůj monolog o strašné tragédii.

Po dalším vyptávání se konečně obě dívky dozví, kde jsou jejich milí – museli odejít do bitevního pole. Při této informaci se Dorabella hroutí, protože Ferrando pro ni znamenal celý svět a ona si nedovede představit život bez něho. Dalším Dorabelliným výstupem je kvintet č.6 „*Sento oddio*“, kde se konečně setkává s Ferrandem a sděluje mu, že již ví tu novinu.

Je zarmoucená, až panická, nechce, aby Ferrando nikam odjížděl. Společně s Fiordilligi nabádají Ferranda s Guglielmem, aby jim do hrudi vbodli meč, když musí odjet. Mladíci se vymlouvají na osud a Dorabella s Fiordiligi se v tomto kvintetu, nic netušíce, mohou utrápit. Bezradnost a bol přetrvává do dalšího recitativu „*Non piangere, idol mio*“. Pak zní z povzdálí sbor vojáků a lidu, který opěvuje vojenský život. Dorabella je v tu chvíli dle mého mínění jakoby apatická a smířená se situací a v kvintetu č. 9 „*Di scrivermi ogni giorno*“ už jen Ferrandovi „nařizuje“ oznamovacím způsobem, aby jí psal alespoň 2x denně (což jí Ferrando samozřejmě slíbí), slibují si věrnost a pak se uchylují k srdceryvnému loučení. Do toho všeho se Alfonso vysmívá tomu, jak obě dámy naletěly jeho léčce a ani trochu nepodezírají své milé, bezmezně jim věří každé slovo. Ferrando

a Guglielmo odjíždějí za doprovodu stejného sboru, který se zněl před touto scénou. Následuje recitativ „*Dove son*“, kde Dorabella procitá ze své uzavřené „skořápky“, kterou si utvořila, aby se nezhroutila z odjezdu milého, a ptá se, kde jsou jejich ženiši, jakoby předešlou scénu vůbec nevnímala – nechce si připustit odloučení. Vše jí začíná docházet. Společně s Fiordiligi svým milým mávají a dívají se na postupně odplouvající loď. Doufají, že jim bude osud nakloněn a nic se jim nestane, o čemž zpívají v následujícím *tercetu* č. 10 „*Soave sia il vento*“. Po něm následuje monolog Dona Alfonsa „*Non cattivo comico*“, ve kterém chlácholí svůj um – obalamutit druhé, a vysmívá se mužům, jež jsou schopni se vsázet o věrnost svých žen.

Děj se přesouvá do pokoje, kde se nachází Despina (komorná), šlehá čokoládu pro Fiord. A Dorab. a stěžuje si na svou práci (recitativ „*Che vita maledetta*“). Fiordiligi a Dorabella vcházejí zhroucené do toho pokoje a Despina jim nabízí snídani, kterou právě připravila. Dorabella je tak znechucená, že ji celou hodí na zem. Despina se jich vyptává, o co kráčí, ale obě dámy jako by ji neslyšely, jakoby měly v hlavě svůj vlastní tok myšlenek o sebevraždě. Hledají meč a jed, aby skoncovaly ta muka. To vyvrcholí v Dorabellin recitativ „*Ah, scostati!*“, kde znovu propadá do absolutního zoufalství, kdy nenávidí vše kolem, dokonce už i sebe samu. Vyhání všechny z pokoje a ponořuje se do svých plačtivých pocitů, zpívajíc árii „*Smania implacabili*“. V recitativu „*Signora Dorabella*“ se Despina opět vyptává, co se stalo a Dorabella, vyčerpaná projevem svých emocí ji společně s Fiordilli prozradí, že jejich milí odjeli na bitevní pole. Usmívající se Despina prohodí, že se vlastně nic neděje – i kdyby se stalo, že v bitvě zemřou, zůstanou jim přece všichni ostatní muži. Nabádá je, aby pláčem neztrácely čas, ale aby začaly přemýšlet o tom, jak se zabaví a pobaví. Dokonce říká, aby „milovaly k smrti, jako jejich milenci na bitevním poli“ – to urazí Dorabellu, která se ohradí jejich věrností a láskou. Nyní má Dorabella šanci přeměnit svou utrápenost a beznaděj na vztek, který nahlodá zkušená Despina se svou árií o mužské věrnosti (nevěře) „*In uomini*“, kde popisuje muže jako proradná stvoření plná lží a přetvářky.

Při další scéně má Dorabella (i Fiordiligi) čas „vydechnout“ a přemýšlet o nastalé situaci. Don Alfonso je v té chvíli sám na scéně a v recitativu „*Che silenzio*“ hodnotí situaci – psychické rozpoložení sester a plánuje převlek mladíků

v cizince. Ovšem obává se, aby na jeho léčku nepřišla Despina, která by mohla v cizincích poznat přestrojeného Ferranda s Guglielmem. Rozhodne se ji částečně zasvětit do tajemství a uplatit zlaťáky. Klepe na její pokoj a začne vyjednávat. Vymyslí si, že chce rozptýlit dvě mladé dámy tím, že pozval dva mladé cizince a po Despině chce, aby sestry pobízela k radovánkám s nimi. Despina souhlasí a vyzvídá, jací cizinci jsou (krásní a bohatí). V sextetu č. 16 „*Alla bella Despinetta*“ jsou cizinci představeni Despině. Ta je okouzlená jejich vzhledem a je předvědčená, že se budou dámám líbit a ony tak snadněji zapomenou na své milé (přemýšlí, zda jsou Turci či Valaši). Z povzdálí na Despinu volá Fiordiligi s Dorabellou, následně pak přicházejí za ní a kárají ji, co tam dělá s cizími lidmi – ať je pošle pryč. Cizinci neváhají a hned skládají dámám poklony, z čehož jsou dámy pohoršeny, a když se je snaží Despina s cizinci uklidnit, rozvíří v nich jen vztek a odmítnutí. Ferrando s Guglielmem mají radost, že jsou odmítáni – potvrzují si tím věrnost svých žen. Následuje recitativ „*Che susurro*“, ve kterém se Don Alfonso snaží dělat sestrám ustaraného přítele a vyptává se jich, co se děje, proč jsou tak hlučné. Rozzlobená Dorabella mu rychle odpoví, že mají v domě cizince. Fiordiligi se k ní přidá a dodává, že jsou zde zrovna v nešťastný den, kdy jejich milí museli odjet. Oběma je přítomnost cizích mužů nepříjemná. Aby Don Alfonso zachránil situaci a nemusel cizince vyhrat, sehraje scénku, že cizince dobře zná a že jsou to jeho dobří přátelé. V té chvíli by bylo neslušné poslat cizince pryč. Fiordiligi se ptá, co dělají v jejím domě, načež dostanou odpověď, že je k nim dovedl Amor. Začnou básněmi opěvovat krásu sester. V tuto chvíli je do Dorabellina nitra zaseto semínko pochybnosti o věrnosti, ale naštěstí jej vyvrátí běsnící Fiordiligi, která je skálopevná a spustí svůj recitativ „*Temerari*“, kdy vyhání cizince pryč, zakazuje jim mluvit a svádět a poukazuje na věrnost jejich srdcí, kterou upomíná i v árii č. 14 „*Come scoglio*“. Je přesvědčena, že věrnost jejího srdce může být zlomena jedině smrtí. Dorabella je tímto upevněna společně se svou sestrou v rozhodnutí - dále mladíky už ani neposlouchat. Chtějí odejít, ale cizinci je zastaví a opět umlouvají. Přidává se k nim Don Alfonso, který poukazuje na šlechtický původ svých přátel a nechce, aby byli odmítnuti (recitativ „*Ah, non partite*“).

Guglielmo v árii č. 15 „*Non siate ritrosi*“ stále přesvědčuje sestry, aby je neodmítaly, laškuje, a pokukazuje na svou a Ferrandovu krásu. To už sestry šílejí hněvem a nenávistí a odchází ze scény. Nyní má možnost Fiordiligi i Dorabella

charakterové proměny – po všech situacích, které se odehrály, protože na scéně zůstává jen pánské osazenstvo s tercetem č. 16 „*E voi ridete?*” – cizinci se smějí a Don Alfonso se je snaží utišit, aby se neprozradili. Oni mají ale náramnou radost, že jim ani jedna z dam neprojevila náklonost. Chtějí ukončit sázku, dávají možnost Alfonsovi zaplatit jen polovinu. On ale chce trpělivost a vyčkat do dalšího rána (recitativ „*Si può sapere?*”). Ferrando opěvuje věrné srdce své milé v árii č. 17 „*Un aura amorosa*” a společně s Guglielmem odcházejí. V recitativu „*Oh, la faria da ridere*” pochybuje Don Alfonso o svém vítězství – myslí si, že obě dámy zůstanou opravdu věrné. Přichází k němu Despina a začínají jejich úvahy o věrnosti sester. Despina vymýšlí různé varianty, jak sestry „popostrčit” k nevěře, protože sama nechápe, proč na věrnosti tolik lpí. Sama říká, že „tahala za nos tisíc mužů”, tak že zvládne i dvě dámy a domluví Alfonsovi, aby intriku ohledně svádění a podlehnutí nechal na ní.

Následuje finále č. 18 „*Ah, che tutta?*”, které se odehrává v zahradce nařikajících sester o ztrátě svých milých. Do zahrady vcházejí cizinci společně s Alfonsem s vyčítavými slovy, že zemřou, aby byly sestry šťastné („*Si mora, si?*”). Předstírají, že pijí jed z lahvičky (tak, aby byli viděni sestrami). Ty jsou vystrašené a nevědí, co mají dělat. Pánové je nešetří výčitkami, že za tuto zkázu mohou ony dvě, protože jim nechtěly projevít soucit laskavosti. Don Alfonso prosí dámy, aby projevily alespoň trochu soucitu v době umírání. V tuto chvíli jsou obě dvě tak v šoku, že nemohou myslet na sliby věrnosti. Snaží se cizince zahránit, volají Despinu. Despina je pro ně jakousi oporou, proto ji v krizové situaci poslouchají na slovo. Podle ní mají cizince podepřít, nesmí je opustit a musí k nim být laskavé. Nyní nastává na scéně vrchol komedie, kdy se 4 postavy vysloveně baví, protože vědí, že nastalá situace je „jen jako” a protipól tomu jsou 2 postavy (sestry), které nic netuší a vše berou vážně. V průběhu finále se z naivní dívky Dorabell stává náznakem přemýšlející žena s vlastním názorem. Despina s Alfonsem nechá sestry a odcházejí pro doktora. „*Eccovi il medico*” přichází Alfonso s doktorem (převlečenou Despinou). Ferrando s Guglielmem Despinu hned poznávají, ovšem sestry v šoku z umírajících cizinců nikoliv. Despina začne zdravit sestry cizím jazykem a v tu chvíli je její převlek doktora ještě důvěryhodnější. Ptá se na souvislosti vypití jedu. Vytahuje magnet z Mesmerova kamene a „vyléčí” cizince. Sestry je pak musejí pevně držet (čímž se boří bariéry fyzického kontaktu, což byl Despinin záměr). Cizinci se začínají

„probouzet“, a předstírají, že si myslí, že vidí bohyně. Zmatené sestry nevědí, co mají dělat, - během krátkého časového úseku se v nich odehrálo tolik odlišných emocí – stesk, odpor, strach o cizince a nyní pocit štěstí z jejich záchrany. Ovšem cizinci jsou až moc „přítulní“ a Dorabella s Fiordiligi nemají to srdce jim jejich počínání zakázat. Do doby, než co vyžadují polibek. To v sestrách probudí vztek a opět cizince posílají „k čertu“. Celé toto dění pozorují a komentují Despina s Alfonsem.

DRUHÉ JEDNÁNÍ

V pokoji jsou obě (ještě rozhněvané) sestry, které se Despina snaží uklidnit a dát jim nadhled nad předchozí situací. Říká sestrám, že je pro jejich dobro (*recitativ „Andate là“*) si trochu zakoketovat s muži. Ze svých zkušeností je poučuje, jak se co má dělat, kdy mají ctít věrnost a kdy si s muži pohrávat. Obě to odmítají. Despina přihazuje šlechetnost cizinců, krásu a bohatství. Zmiňuje, že cizinci je zbožňují a chtěli se pro jejich lásku zabít. Sestry se bojí o svou pověst a mají strach z cizinců, protože jim připadají až moc odvážní (na počestné muže). Aby Despina pokročila ve svém plánu, namluví sestrám, že všude rozšíří, že cizinci chodí za ní. Zdá se, že Despina nahlodala obě dvě sestry, protože se místo rázného odmítání začnou ptát, co by pak s cizinci měly dělat. Fiordiligi je více radikální, ale na Dorabelle je vidět, že se začíná podvolovat Despinině myšlence.

Despina pokračuje ve školení o mužích (vlatně návodu jak si namotat všechny muže) ve své árii č. 19 *„Una donna quindici anni“* a Dorabella ji se zájmem poslouchá a vlastně se jí ta myšlenka začíná líbit. Kdežto Fiordiligi ji vyslechne, ale je pohoršena. V recitativu *„Sorella, cosa dici“* prochází role Dorabellou absolutním přerodem z počestné slušné dívky do laškovné dámy se zaječími úmysly. Zapomene totiž na hrůzu, kterou prožívala, když jí její milý Ferrando opouštěl a v mysli má jen počitky, o kterých mluvila Despina. Navíc, když se nikdo nic nedozví, jakoby se nic nestalo. Ovšem její sestra Fiordiligi má na to jiný názor – protože by její svědomí takovou zradu neuneslo. Postupně se ale nechá přemluvit bezstarostnou Dorabellou v duetu č. 20 *„Prenderò quel brunettino“*, a společně si rozdělují cizince a představují si, jak by se s nimi bavily. Když odcházejí, potkají Alfonsa, který je posílá do zahrady za hudbou a veselím. V zahradě je vše krásně vyzdobeno.

V duetu č. 21 „*Secondate, aurette amiche*“ vyznávají Ferrando s Guglielmem, za doprovodu sboru, sestrám lásku, skládají jim komplimenty. Donesou sestrám obrovské květiny. Sestry reagují recitativem „*Cos'è tal mascherata*“ – co je to za maškarádu, Despina pobízí mladíky ke slovům, a oni předstírají, že samou nervozitou ani nemohou mluvit. Alfonso převeze slovo a omlouvá se sestrám za to, co cizinci udělali ve finále č. 18. Ferrando s Guglielmem po něm opakují každé slovo, aby si sestry usmířili a podmanili. Když se tak stane, Despina s Alfonsem odejdou, nastává ticho protkané pohledy a smíchem. Recitativ „*Oh, che bella giornata*“ je prvním recitativem čtyř nových milenců, bez rušivého odmítání. Spíše je trapné ticho, do kterého sem tam někdo vypustí větu, jež nemá žádnou váhu. Fiordiligi s Ferrandem odcházejí na procházku a Dorabella, i když se jí Guglielmo líbí, je nervózní, že se najednou ocitla sama s cizím mužem, bez sestry, pozve Guglielma též k procházení. Ten nabídku přijme, ale protože chce být s Dorabellou sám, sehraje scénku, že se cítí špatně, čímž Dorabellu opět vyleká, ale zároveň ji dostane blíž k sobě. V tomto dialogu přesvědčí Guglielmo Dorabellu o své „opravdové“ lásce (jako symbol jí dává náhrdelník – srdce), z čehož je omámená a v duetu č. 23 „*Il core vi dono*“ Guglielmovi podléhá úplně. Tento duet se dá předvést více způsoby. Dle mého názoru se v tomto duetu Dorabella bezhlavě zamiluje do Guglielma, protože s ním zažívá dobrodružství a vášeň, kterou s Ferrandem dříve nepoznala a proto je pro ni tak jednoduché na Ferranda zapomenout. Oproti tomu pevná Fiordiligi před Ferrandem stále prchá (recitativ „*Barbara, peché fuggi?*“).

Další přemlouvání je ve Ferrandově árii č. 24 „*Ah, lo veggio*“, kdy opět prosí Fiordiligi alespoň o soucitný pohled a slitování nad jeho trápícím se srdcem, toužícím po její lásce. V recitativu „*Ei parte..*“ propadá Fiordiligi do jakési schizofrenie. Její morální zásady jí nedovolí, aby jen okem pohlédla na jiného muže, než na svého Guglielma, avšak její srdce již pomýšlí na Ferranda a přitom si to vyčítá. V rondu „*Per Pietà*“ se kaje a jakoby se smířila s nevěrou, která teprve nastane. V recitativu „*Amico, abbiamo vinto!*“ si Ferrando s Guglielmem jdou potřást rukou, protože si myslí, že vyhráli. Ferrando nadšeně sděluje Guglielmovi, že jeho Fiordiligi je pevná jako skála a nepodlehla sebevětšímu přemlouvání a svádění. Je tak zaslepen Fiordiliginou věrností, že ho ani nenapadne pochybovat o věrnosti Dorabellině. Po delší rozmluvě mu Guglielmo ukazuje Dorabellin přívěšek jako důkaz jejího selhání. Ve Ferrandovi se rozzhne

žár žárlivosti a nenávisti. Chce Dorabelle vyrvat srdce. Guglielmo ho zastavuje, aby neudělal nějakou hloupost.

Následuje árie č. 26 „*Donne mie la fate*“, ve které mluví právě o ženách, o jejich půvabu a vychytralosti. Ublížený Ferrando mluví o pomstě a zároveň o svém zlomeném srdci v recitativu „*In qual fiero contrasto*“ a pokračuje v kavatině č. 27 „*Tradito, schernito dal perfido cor*“, což vyslechne Guglielmo s Alfonsem. Alfonso ho uklidňuje, že dá vše do pořádku a on jí bude moci odpustit a Guglielmo se „chvástá“ nad věrností své Fiordiligi. Chce vyplatit polovinu sázky, ale Alfonso chce přejít k další zkoušce. Děj se odebere do pokoje, kde je Despina s Dorabellou. Despina chválí Dorabellu v recitativu „*Ora vedo*“, že je ženou poslušnou a Dorabella se svěřuje, že i když nechtěla podlehnout, tak to skrze cizincův šarm a um nedokázala. Despina je šťastná, že se naplňuje její plán. Podívá se na Fiordiligi, která se tváří zvláště. Fiordiligi se rozzlobí na Despinu i na sestru a dává jim vinu za to, jak se cítí. Přizná se, že je zamilovaná do cizince. Dorabella skáče radostí, už vidí, jak z nich obou budou nevěsty (díky Despinině vlivu), ale Fiordiligi je ze svých citů zdrcená. Sestra se jí snaží zvednout náladu a chce, aby situaci viděla z té lepší stránky – jak přeci může vědět, zda jejich bývalí milenci nezemřeli ve válce, - tím pádem je lepší mít muže, kterými jsou dobdivovány, než mrtvé ženichy. Fiordiligi se strachuje, co když by se z bitvy vrátili, ale Dorabella má na vše odpověď. Po tomto recitativu je jasné, že se Despině podařilo utvořit si Dorabellu k obrazu svému – udělat z ní vychytralou ženu, která chce z každé situace jen čerpat benefity. Dochází i ke konfliktu mezi sestrami, kdy Fiordiligi nechápe, kdy se Dorabella proměnila v tak necitelnou povrchní dámu.

V árii č. 28 „*È amore in ladroncello*“ mluví Dorabella o lásce. Ovšem ne o lásce, jak ji brávala dříve, ale s jejím novým náhledem – laškovně. Po té Dorabella společně s Despinou odcházejí a Fiordiligi lituje, že odhalila své city (recitativ „*Come tutto congiura*“), má pocit, že se proti ní vše spiklo. Ona však chce být dále skálopevná ve svém rozhodnutí a opět sama sebe přesvědčuje o správných morálních zásadách – věrnosti. Pošle tedy Despinu pro oblečení jejich (původních) ženichů a doufá, že ji Dorabella bude následovat. Nechá zapráhnout koně a nahlas sděluje své myšlenky, jak se s Dorabellou oblečou do válečného oblečení a půjdou bojovat po boku svých milých a klidně vedle nich

zemřou, bude-li třeba. Při této její scéně jsou všichni tři pánové ve vedlejším pokoji a slyší, co říká. Guglielmo se pyšní její láskou. „*Fra gli amplessi*“ (duet č. 29) začíná Fiordiligi, odhodlána jít zemřít za svého milého. Ferrando se opět zjeví v její přítomnosti, což bere Fiordiligi jako zradu. Marně se snaží, aby Ferrando odešel a nechal ji na pokoji. Po krátké chvíli a výhrůžkách o Ferrandově smrti, i ona podlehá. Společně odcházejí.

V recitativu „*Oh poveretto me!*“ je Guglielmo rozzuřen a nešetří nadávkami na Fiordiligin účet. Alfonso ho uklidňuje – nechce, aby byli prozrazeni. Přichází Ferrando pyšnicí se svým „zabodováním“ u Fiordiligi. Oba ženichové se chtějí pomstít. Alfonso jim navrhuje jako pomstu svatbu. Nechává je vyslechnout rady, které když poslechnou, budou šťastni, v č. 30 „*Tutti accusa le donne*“, - že „tak to dělají všechny“. V recitativu „*Vittoria, padroncini*“ přijde Despina oznámit mládencům jejich vítězství o uzavření sňatku se sestrami. Má pokyn najít notáře a do tří dnů chtějí sestry odcestovat se svými novými ženichy.

Č. 31 – finále „*Fate presto*“ se odehrává v osvětleném sále s vyzdobeným stolem pro čtyři osoby. Despina všem dává pokyny, aby vše bylo důkladně připraveno, říká sluhům a muzikantům (sbor), kam si mají stoupnout. Don Alfonso uvádí do sálu onu čtveřici. Všichni se tváří šťastně, usedají ke stolu (dámy jsou vděčné Despině za toto štěstí). Cizinci opěvují krásu sester a děkují jim za tento kamžik štěstí „*Tutto, tutto o vita mia*“, i sestry skládají mládencům komplimenty. „*E nel tuo, nel mio bicchiero*“ – připíjí na budoucnost, a na minulost chtějí zapomenout, jen Guglielmo, myslící na zradu, si pro sebe říká, že by chtěl, aby sestry právě pily jed. Alfonso přijde oznámit přítomnost notáře a dostane pokyn, pozvat ho do sálu. Dorazí notář Beccavivi, což je převlečená Despina. Předčítá smlouvu, kde oddává Tizia (Guglielma) s Dorabellou, Sempronia (Ferranda) s Fiordiligi. Sestry smlouvu podepíší a Alfonso s Despinou si mnou ruce nad vítězstvím. Z dále je slyšet vojenský zpěv „*Bella vita militar*“. Všichni zbystří a chtějí vědět, co je to za hluk. Alfonso jde zjistit, o co kráčí, a vrací se vyděšen se zprávou, že se vrací ženiši z bitvy. Sestry jsou zděšeny zprávou a všechny vyhánějí pryč. Sluhové uklízejí stoly a muzikanti odcházejí. Sestry ukryjí cizince do pokoje, ze kterého nepozorovaně utíkají, aby se mohli objevit jako staří ženiši. Sestry propadají panice a prosí o pomoc nebesa. Mají strach, co se stane, až staří milenci na vše přijdou. Alfonso

je uklidňuje. Ferrando a Guglielmo (tentokrát už nepřevlečení za cizince) vkročí do pokoje a vítají své milé věrné nevěsty „*Sani e salvi*“. Sestry je rozpačitě zdraví, čehož si mladíci všimnou a hned se vyptávají, co se stalo, že jsou tak bledé a mlčí. Guglielmo si jde uložit své věci do pokoje, ale uvidí tam notáře. Rozčileně ho vytáhne z místnosti a ptá se, co tam dělá. Despina pohotově odvětlí, že je to přeci ona, že se vrací z plesu a šla se do oné místnosti převléknout. Fiordiligi s Dorabellou nechápou, jak je možné, že notář byla Despina. V tuto chvíli Dorabella ztratila svůj nadhled a výmluvnost, kterou okoukala od Despiny a je zase tou starou Dorabellou, která je teď ovšem ustrašená, protože nechápe, co se děje. Alfonso upustí smlouvy, jež drží v ruce a nenápadně na to upozorní mladíky. Ti smlouvy seberou a viní sestry ze zrady. Sestry zdrcené z hrozného činu prosí své milé o smrt a odpuštění. Když už to vypadá, že hůře být nemůže, ukazuje Alfonso na místnost, kde byli ukryti cizinci. Sestry propadají do ještě větší hrůzy. Pánové na chvíli odejdou do pokoje, aby dámám ještě „přičernili“ svědomí. Oblečou si pláště cizinců a vycházejí se svým hudebním motivem, který měli, když byli v přestrojení. Ferrando se uklání Fiordiligi jako rytíř z Albánie a Guglielmo zase dává srdce Dorabelle. Po té se otočí k Despině a poukážou na ni, že byla do léčky též vpletena. Sestry nevychází z údivu – jak to jen jejich milí mohli dopustit? Vše svádí na Alfonsa. Ten se k léčce přiznává a vysvětluje, jak se věci mají. Všichni jsou teď poučení o lásce a věrnosti, mají se obejmout, odpustit si a smát se. Všichni si odpustí a společně zpívají „*Fortunato l'uom che prende*“ – o lidech, kteří jsou šťastní, když každou věc berou z té dobré stránky. To, co se honí v hlavě Dorabelle na konci opery, nechal autor, myslím, na každé interpretce – zda je opravdu šťastná, že se vše vrátilo do původních kolejí, nebo zda se tváří šťastně a přitom přemýšlí nad tím, jako zradu provedla ona sama, její milý a její sestra, tato rozmanitost je na opeře krásná.

3.1 Dotazník

Dotazník obsahuje 12 otázek, které jsou kladeny představitelkám Dorabelly různých národností (Česká republika, Itálie, Rusko) a různých generací. Pro přehlednost jsou před odpovědí vždy iniciály pěvkyně.

Vysvětlivka iniciálů:

MZ: Michaela Zajmi

EB: Emanuela Barazia

MM: Marzia Marzo

LM: Libuše Márová

YŠ: Yvona Škvárová

MD: Marina Domashenko

1. Jak jste se dostala ke ztvárnění role Dorabelly? (předzpívání, angažmá..)

MZ: „Do role Dorabelly jsem vstupovala do již hotové inscenace v ND Praha v režii pana Čičváka. Jelikož jsem byla v angažmá, byla mi tato role přidělena tehdy panem šéfem opery.“³⁶

EB: „Byla jsem angažována do role Dorabelly na základě svého vůbec prvního předzpívání na tuto roli, na něž mě poslala má agentura. Milánská společnost ASLICO³⁷ neměla mezi svými pěvci, vítězi její každoroční pěvecké soutěže, představitelku Dorabelly do druhého obsazení.“³⁸

MM: „Byla jsem vybrána do role Dorabelly na základě předzpívání, jímž hledali mezzosoprán vhodný jak pro Dorabellu, tak Rosinu, které měly být provedeny v rámci jedné divadelní sezóny.“³⁹

³⁶ Z emailové korespondence s Michaelou Zajmi dne 17. 10. 2017

³⁷ Associazione Lirica Concertistica Italiana (Italská operní a koncertní společnost) byla založena v roce 1949 a cílem vyhledávat nové talenty, pomáhat jim v profesním růstu a pořádat kvalitní operní produkce, v nichž mladí pěvci debutují. – pozn. překl

³⁸ Z emailové korespondence s Emanuelou Barazia dne 23. 10. 2017

³⁹ Z emailové korespondence s Marzií Marzo dne 25. 10. 2017

LM: „Angažmá v ND, přidělená role. Nejprve česky, posléze italsky. Mé osobní hostování v roli Dorabelly – Madrid, Helsinky, Německo.“⁴⁰

YŠ: „Byla jsem v angažmá v ND v Praze a role mi byla takzvaně přidělena.“⁴¹

MD: „V roce 1998 jsem vyhrála hlavní cenu ve Dvořákově soutěži. Jako první cenu jsem získala možnost vystoupit ve Státní opeře v Evženu Oněginovi. Když jsem zazpívala v této opeře, přišel za mnou ředitel Národního divadla a pozval mě na Pikovou dámu a na Carmen. Po těchto dalších rolích za mnou přišel již bohužel zesnulý pan dirigent Jiří Bělohlávek, a řekl mi, že mě zve do představení *Così fan tutte*, které už asi pár měsíců běželo ve Stavovském divadle, a zeptal se, jestli bych nemohla udělat pár zkoušek a rovnou „skočit“ do tohoto představení. Proběhlo tedy několik zkoušek (pánové byli Češi, ale *Fiordiligi* byla Němka, která taktéž přijela v podstatě jen na dvě zkoušky, takže to bylo celé takové rychlé) a představení bylo jen pár.“⁴²

2. Kolik let Vám bylo a o jaké divadlo se jednalo?

MZ: „Bylo mi 28 let a jednalo se o ND Praha.“⁴³

EB: „Inscenace se uváděla v divadlech tzv. „lombarského okruhu“, což byla města Pavia, Piacenza, Bergamo, Brescia a Cremona. Bylo mi třicet.“⁴⁴

MM: „Jednalo se o inscenaci divadla ve Würzburgu a bylo mi 26 let.“⁴⁵

LM: „Bylo mi 24 let, jednalo se o Národní divadlo Praha.“⁴⁶

YŠ: „V roce 1990 ve Smetanově divadle a bylo mi 25 let.“⁴⁷

MD: „Bylo mi 24 let, ve Stavovském divadle.“⁴⁸

⁴⁰ Z dopisové korespondence s Libuší Márovou dne 13. 11. 2017

⁴¹ Z emailové korespondence s Yvonou Škvárovou dne 20. 1. 2018

⁴² Z rozhovoru s Marinou Domashenko dne 23. 1. 2018, v Praze

⁴³ Z emailové korespondence s Michaelou Zajmi dne 17. 10. 2017

⁴⁴ Z emailové korespondence s Emanuelou Barazia dne 23. 10. 2017

⁴⁵ Z emailové korespondence s Marzií Marzo dne 25. 10. 2017

⁴⁶ Z dopisové korespondence s Libuší Márovou dne 13. 11. 2017

⁴⁷ Z emailové korespondence s Yvonou Škvárovou dne 20. 1. 2018

3. Byla pro Vás tato role těžká? Pokud ano, v čem podle Vás, tkví její obtížnost? (máte na mysli spíše jednotlivé pasáže či zvládnutí role jako celek?)

MZ: „Role Dorabelly je velice obtížná a vyžaduje dlouhý zkouškový proces. Má sice v celém rozsahu, jen dvě árie, ale také dueta, tercetta a hlavně velice obtížné ansámblly. Všechny hlasy musí být perfektně sezpívány, aby vše krásně ladilo. Skoro celé tři hodiny postava Dorabelly stojí na jevišti, takže soustředěnost na roli musí být sto procentní.“⁴⁹

EB: „Role Dorabelly pro mě nikdy nebyla obtížná, už od dob konzervatoře, kde jsem studovala jen úryvky.“⁵⁰

MM: „Není to jednoduchá role. Je psaná pro mezzosoprán, ale nejednou sahá i do sopránových poloh, například ve druhé árii Dorabelly „E' amore un ladroncello“ (Láska je jako zlodějíček). Zpěvačka proto musí být schopna lehce provést i vysoké tóny, což pro mezzosoprán není tak úplně samozřejmé.“⁵¹

LM: „Je to těžká role vzhledem k vysoké poloze, mně se zpívala dobře, ovšem nazpívala jsem si ji déle než některé role, které mají více střední polohy. Je tam několik opravdu těžkých duetů i ansámblů. Jako vždy u Mozarta je intonace průzračná, je třeba dbát i na sezpívání se s partnerkou, některé hlasy jsou lépe dohromady (kulatost tónu, vibrato) a pak je stav ideální.“⁵²

YŠ: „Role D. mi přišla velmi těžká, protože jsem doposud takto vysoko položenou roli nezpívala. Všechny ansámblly jsou v sopránové poloze. Nastudování mi stálo velké úsilí.“⁵³

MD: „Když se budeme bavit jen čistě mechanicky, tak je to spousta slov, spousta hudby a spousta paměti. Těžkost pro mě spočívala v tom, že jsem se musela v tak krátkém časovém úseku naučit tak velkou roli.“⁵⁴

⁴⁸ Z rozhovoru s Marinou Domashenko dne 23. 1. 2018, v Praze

⁴⁹ Z emailové korespondence s Michaelou Zajmi dne 17. 10. 2017

⁵⁰ Z emailové korespondence s Emanuelou Barazia dne 23. 10. 2017

⁵¹ Z emailové korespondence s Marzií Marzo dne 25. 10. 2017

⁵² Z dopisové korespondence s Libuší Márovou dne 13. 11. 2017

⁵³ Z emailové korespondence s Yvonou Škvárovou dne 20. 1. 2018

⁵⁴ Z rozhovoru s Marinou Domashenko dne 23. 1. 2018, v Praze

4. Jakou věkovou kategorií si k této roli představujete?

MZ: „Myslím si, že by měla být role Dorabelly obsazena mladšími zpěvačkami v rozhraní od 25 let do 40 let.“⁵⁵

EB: „Obě sestry v této opeře jsou velice mladé, ale já myslím, že jejich interpretace předpokládá určitou technickou vyzrálost. Je však důležité na scéně vypadat mladě.“⁵⁶

MM: „Dorabella je mladá (podle Mozarta je jí 15 let), a hudba je velmi živá a temperamentní. Myslím ale, že pro mladou mezzosopranistku (tím mám na mysli tak dvacetipět – šestadvacet letou), je-li dobře technicky vybavena, je to jedna z nejlepších rolí, jimiž se může začít seznamovat s mozartovským repertoárem.“⁵⁷

LM: „Vzhledem k tomu, že zápletka se odvíjí u zasnoubených párů, jejich věk by měl být přiměřený této skutečnosti. Ovšem pěvkyně musí být mentálně a hlavně hlasově vyzrálá, proto věk interpretek není vždy tak úzký, je to individuální a záleží na tom, i jak vypadá lyrická stránka, pak vyšší věk není na překážku.“⁵⁸

YŠ: „Záleží na koncepci inscenace ale téma „takové jsou všechny“ se dá řešit v každém věku.“⁵⁹

MD: „No, protože podle Mozarta to byly obě mladé dívky, které flirtovaly s mladými muži, tak 17 – 18, dle mého názoru do 20 let, - dle doby, ve které psal Mozart tuto operu. Pokud máte na mysli věk zpěvačky, tak v divadle až tak na věku nezáleží, jde spíše o pěveckou techniku. Takže pokud má i starší zpěvačka mladé vzezření, neměl by být žádný problém.“⁶⁰

⁵⁵ Z emailové korespondence s Michaelou Zajmi dne 17. 10. 2017

⁵⁶ Z emailové korespondence s Emanuelou Barazia dne 23. 10. 2017

⁵⁷ Z emailové korespondence s Marzií Marzo dne 25. 10. 2017

⁵⁸ Z dopisové korespondence s Libuší Márovou dne 13. 11. 2017

⁵⁹ Z emailové korespondence s Yvonou Škvárovou dne 20. 1. 2018

⁶⁰ Z rozhovoru s Marinou Domashenko dne 23. 1. 2018, v Praze

5. Jaký hlasový typ by podle Vás měla Dorabella být?

MZ: „Hlasový typ Dorabelly je lyrický mezzosoprán.“⁶¹

EB: „Záleží na tom, kdo ji zpívá. Role Dorabelly je velmi často svěřována mezzosopranistkám, Fiordiligi je dramatický soprán a Despina je subreta, ale v tomto případě, pokud má Dorabella tmavý a těžký hlas, škrtá se druhá árie, „E' amore un ladroncello“ (například u Birgit Fassbender). Občas se divadla rozhodnou, že Despinu zpívá mezzosoprán (například Cecilia Bartoli), Dorabellu soprán a Fiordiligi koloraturní dramatický soprán, což z určitého úhlu pohledu víc odpovídá charakteru postav.“⁶²

MM: „Já bych pro Dorabellu dala vždycky přednost ne příliš těžkému nebo tmavému hlasu, určitě plnému, ale zase ne verdiovskému.“⁶³

LM: „Alt-mezzosoprán, vyrovnaný v celém svém rozsahu, s jistými výškami, neztrácející barvu. V duetech by měl být patrný rozdíl mezi hlasem Dorabelly a Fiordiligi. Není hezké, když pak zpívají spolu dva soprány, v horším případě Fiordiligi tmavší než Dorabella.“⁶⁴

YŠ: „Mladý mezzosoprán, který ovládá mezza di voce, které je tolik potřeba v této roli.“⁶⁵

MD: „Dorabella je takový klasický mezzosoprán, ale já jsem dramatické mezzo, takže to pro mě byla výzva. Tady všechno záleží na tom, jak se na celou věc dívá dirigent. Existují dirigenti, kteří se spíše vidí Dorabellu jako tmavší hlas, proto i volí pomalejší tempa, aby ten tmavší hlas zvládl veškeré koloratury. Jiní dirigenti zase upřednostňují světlejší a pohyblivější hlas, tudíž si mohou dovolit i živější tempa.“

⁶¹ Z emailové korespondence s Michaelou Zajmi dne 17. 10. 2017

⁶² Z emailové korespondence s Emanuelou Barazia dne 23. 10. 2017

⁶³ Z emailové korespondence s Marzií Marzo dne 25. 10. 2017

⁶⁴ Z dopisové korespondence s Libuší Márovou dne 13. 11. 2017

⁶⁵ Z emailové korespondence s Yvonou Škvárovou dne 20. 1. 2018

6. Můžete nastínit, o jaké provedení se jednalo? Zda bylo ryze klasické, nějakým způsobem jiné, či snad kontroverzní?

MZ: *Měla jsem režii pana Čičváka docela ráda, ikdyž jsem si neprošla hereckým procesem a do role Dorabelly až vstupovala, tak jsem snad pochopila její herecké pojetí. Byla to zajímavá inscenace vytvořena klasicky, ale i docela rozpohybovaná na kulatém kruhu, jakoby jeviště na jevišti to mohlo na diváky působit. Také jsem měla moc ráda krásné kostýmy, které navrhla kostýmní návrhářka paní Havran.*⁶⁶

EB: *„Inscenace byla v podstatě klasická, ale obsahovala řadu avantgardních prvků (například projekce fotografií na pozadí). Mně se moc líbil začátek scény s duetem Fiordiligi a Dorabelly, protože měly sedět na pláži a byl tam skutečný písek, který nabíraly rukama a pouštěly ho mezi prsty, což mi připadalo velmi poetické.*“⁶⁷

MM: *„To představení bylo velmi zajímavé, rozhodně ne klasické. Scénografie byla minimalistická, počítala především se zadní videoprojekcí a s technickými prvky na jevišti (otáčení jeviště, různé „stupňovité“ úrovně). Kostýmy nebyly přesně historicky definovány, ženy měly dlouhé, barevné atlasové sukně s tuhou spodničkou, muži, t-shirt a conversky.*“⁶⁸

LM: *„Provedení jsem zažila několikeré. Ovšem vždy bylo nejprve dokonale hudebně nastudováno a pak precizně režijně zpracováno. V mém pražském angažmá (1966-2006) se vždy jednalo o vkusné inscenace, korespondující s textem a hlavně s hudbou. Režiséři dbali na detailně vypracované vztahy a přinášeli nápady do komických scén bez obscéností a hloupých gagů.*“⁶⁹

YŠ: *„Inscenace jsem dělala dvě, v Praze a v irském Dublinu. Obě byly klasické. Pražskou režíroval O. Ševčík a hrála se mnoho let. Odzpívala jsem přes 70 představení. V této inscenaci se vystříдалo mnoho českých i zahraničních dirigentů a obsazení sólistické se také mnohokrát proměnilo. V Dublinu jsem byla 5 týdnů a odehráli jsme 5 představení v mezinárodním obsazení.*“⁷⁰

⁶⁶ Z emailové korespondence s Michaelou Zajmi dne 17. 10. 2017

⁶⁷ Z emailové korespondence s Emanuelou Barazia dne 23. 10. 2017

⁶⁸ Z emailové korespondence s Marzií Marzo dne 25. 10. 2017

⁶⁹ Z dopisové korespondence s Libuší Márovou dne 13. 11. 2017

⁷⁰ Z emailové korespondence s Yvonou Škvárovou dne 20. 1. 2018

MD: „Z 95% to bylo klasické. Klasické kostýmy, klasická dekorace. Jen nějaké malé detaily nebyly ryze klasické.“

7. S předchozí otázkou je spjata charakteristika a psychologické vystavění Vaší Dorabelly. Můžete jej nastítnit?

MZ: „Určité také záleží na režisérech, jak budou chtít zrežírovat tyto dvě sestry. Často je ale Fiordiligi ta vážnější v této dvojici a Dorabella je více hravá a bezstarostná. Tak jsem ji cítila i já a snažila se jí tak ztvárnit. Vždy jsem ale měla ráda árii Ah, scostati !, kdy se Dorabella pořádně naštvne a může tak projevit hodně své emoce.“⁷¹

EB: „Když jsme začali zkoušet, Abbado nám vysvětlil, jako on vidí jednotlivé postavy. Jak jsem už naznačila, Dorabella je podle mne z obou sester ta mírnější. I on nám řekl, abychom se nenechali ošálit první árií, "Smanie implacabili", která zní dramaticky a mohutně, protože ona jako mladičká dívka napřed vyvádí, ale pak podlehne jako první a snaží se přesvědčit sestru, že to, co říká Despina, je vlastně pravda (v árii, v nichž je Despina navádí, jak by to měly udělat: "In uomini, in soldati"- Mužům, vojákům...). Abbado si pořád myslel, že jsem v této árii příliš těžkopádná, příliš vážná, on chtěl až hysterickou reakci, tak aby bylo zřejmé, že ani ona sama nevěří tomu, co zpívá. Druhá árie, "E' amore un ladroncello" (Láska je jako zlodějíček) vyžaduje lehký a duchaplný přednes a velké legato, což mi šlo velmi dobře.“⁷²

MM: „Pro mou Dorabellu bylo typické její mládí, ale ani v lyrických pasážích nebyla moc tragická, spíš nakloněna tomu, že přijme svůj osud a bezstarostně a lehkomylně objeví novou „lásku“. Jediné skutečné drama se odehrálo ve finále celé opery, jež i díky režijnímu řešení nebylo žádným happy endem, kdy svatba je dovršením snu, ale pro Dorabellu to bylo naopak velmi bolestné zklamání z vlastní zrady, tak jako ve skutečném životě, a to nejen Ferranda, ale i milované sestry, jíž uzmula milého.“⁷³

⁷¹ Z emailové korespondence s Michaelou Zajmi dne 17. 10. 2017

⁷² Z emailové korespondence s Emanuelou Barazia dne 23. 10. 2017

⁷³ Z emailové korespondence s Marzií Marzo dne 25. 10. 2017

LM: „Dorabella je výbušná povaha (její 1. árie), sebevědomá dáma mající i smysl pro humor, ovšem nechá se okouzlit, ale pak při žádosti o odpuštění dovede být velmi něžná a povolná.“⁷⁴

YŠ: „Dorabella bylo pro mě vždy dívka mladá, bezstarostná, toužící po dobrodružství.“⁷⁵

MD: „Libreto je u Mozarta natolik rozepsáno, že si ho stačí řádně přečíst a člověk ví, jaká Dorabella je. Tím, že naše představení bylo klasické, tak se ani charakteristika Dorabelly nijak nevymykala.“⁷⁶

8. Jaký přínos pro Vás tato role měla?

MZ: „Byla jsem ráda, že mohu opět zpívat Mozarta, který je pro pěvce skvělý na hygienu hlasu.“⁷⁷

EB: „Jednoho dne jsem pak režisérovi řekla: "Myslím, že z těch dvou postav já jsem spíš Fiordiligi." A on řekl: "Výborně, alespoň pro tebe nebude tak těžké mít od té postavy odstup." A to pro mě byla krásná škola toho, jak pracovat na postavě. V té době jsem měla spoustu obav a nejistot, krátce předtím jsem se vymanila ze sboru (římské Accademia di S.Cecilia), kde jsem léta působila a obávala jsem se, že navzdory všem studiím na divadelních školách by se mohlo ukázat, že "jsem pořád sboristka". Hodně jsem tedy pracovala na Stanislavském a neustále se dožadovala rad stran mého pohybu na scéně a jevištního projevu. Nicméně to byla překrásná zkušenost.“⁷⁸

MM: „Určitě to je role, která mi umožnila lépe odhalit vlastní meze. Dorabella je prakticky z 80% na scéně (to znamená zhruba dvě a čtvrt hodiny). Vyžaduje tedy hodně energie, velkou koncentraci a stálou přítomnost na scéně.“⁷⁹

⁷⁴ Z dopisové korespondence s Libuší Márovou dne 13. 11. 2017

⁷⁵ Z emailové korespondence s Yvonou Škvárovou dne 20. 1. 2018

⁷⁶ Z rozhovoru s Marinou Domashenko dne 23. 1. 2018, v Praze

⁷⁷ Z emailové korespondence s Michaelou Zajmi dne 17. 10. 2017

⁷⁸ Z emailové korespondence s Emanuelou Barazia dne 23. 10. 2017

⁷⁹ Z emailové korespondence s Marzií Marzo dne 25. 10. 2017

LM: „Byla to jedna z mnoha rolí, které jsem tehdy nastudovala a ztvárňovala. Přibyla k dalším, jako byla Carmen, Eboli, Ulrika, Cherubín, atd. a tak jsem měla možnost si ověřit, techniku, zda po Verdim hned další den, jsem schopna více zkáznit hlas. Po těch dramatických rolích to bylo rozhodně dobré, užitečné. (V divadle repertoárového typu, jakým bylo ND, jsme hráli opravdu mnoho repertoáru a několik let. To střídání bylo někdy namáhavé, ale na druhé straně, když se něco opakovalo 30-50x, mohla být úroveň lepší a lepší. Ted' se zazpívá pár repríz a než si zpěvák roli uloží do hlasu, těla, je konec. Škoda, škoda!!“⁸⁰

YŠ: „Byla to pro mě třetí mozartovská role: Sextus, Cherubín, Annius. Každá má svá úskalí, ale žádná z nich nemá tak vysoko položené ansámby jako Dorabella. Jako velký přínos vidím, že jsem mohla mnoho let zpívat tuto roli a stále na ní pracovat a umělecky růst.“⁸¹

MD: „Byla to pro tvrdá škola mozartovského zpívání. Nikdy předtím jsem totiž žádnou Mozartovu roli nezpívala, pouze samostatné árie. Prostě jsem se ponořila do geniality Mozarta a pochopila jsem jeho harmonii a statiku všeho toho, jak uměl vše napsat na papír. Snažila jsem se v minimalistických krocích ze sebe vydat maximum. Mozart je velice uzavřený, on není jako Čajkovský, u kterého může jít všechno hned ven (emoce), ale musela jsem se naučit vše v sobě střídat a postupně pouštět ven, což jsem si pak vnesla i do další mozartovské role – Sexta. Moc mi to pomohlo.“⁸²

9. Jaký přínos by mohla mít pro mladou začínající pěvkyni?

MZ: „Určitě samé pozitivní přínosy, naučit se poslouchat a sezpívat se s kolegy na jevišti, procvičit koloratury a nechat se unášet Mozartovou hudbou.“⁸³

EB: „Nepochybně vše výše řečené, a pak to, že se naučí pracovat na postavě komplexně, takže ji prostřednictvím dokonalé hudby nahlédne z mnoha aspektů. Z Mozartových oper je to má nejoblíbenější. Líbí se mi

⁸⁰ Z dopisové korespondence s Libuší Márovou dne 13. 11. 2017

⁸¹ Z emailové korespondence s Yvonou Škvárovou dne 20. 1. 2018

⁸² Z rozhovoru s Marinou Domashenko dne 23. 1. 2018, v Praze

⁸³ Z emailové korespondence s Michaelou Zajmi dne 17. 10. 2017

všechno, árie, dueta, ansámby, všechno, ale nejkouzelnějšími momenty jsou pro mě terzet "Soave sia il vento" a závěr duetu Fiordiligi a Ferranda "Fra gli amplessi", od Ferrandových slov "Volgi a me...".⁸⁴

MM: „Začínající zpěvačce může určitě dát to, co dala mně, tedy být velkou výzvou pro její hlas, znamenat možnost vyřadit se na scéně a dál individuálně jistě mnoho dalších dobrých zkušeností.“⁸⁵

LM: „Vycházet ze svého přirozeného hlasu, hlavová funkce, avšak dobře dechově zapojená, - to vše svědčí začínající pěvkyni. Též si osvědčí výdrž i fyzickou i paměťovou, je to mnoho recitativů, hodně krásného zpívání, hodně akcí hereckých. Ukáže se, na co už má adeptka dále.“⁸⁶

YŠ: -

MD: „Určitě celkovou výdrž, protože je to role rozsáhlá a taky se pěvkyně řádně naučí sezpívanosti a spolupráce s ostatními rolemi, díky četným ansámbům.“⁸⁷

10. Co by určitě neměla pěvkyně podcenit při nácviu této role?

MZ: „Určitě by měla tuto roli cvičit již dlouho dopředu, aby vše měla zažité a nemusela na jevišti přemýšlet nad texty u recitativů a ansámbů. Musí se prostě tato role perfektně zažít a pak si ji na jevišti krásně užívat.“⁸⁸

EB: „Ke správné interpretaci Mozarta, jeho frázování, musí mít zpěvák výbornou techniku a velkou vnitřní sebekontrolu. Jeho hudba je tak čistá a její provedení na scéně tomu musí odpovídat, i kdyby při tom měl člověk na scéně běhat.“⁸⁹

MM: „Podle mě, tak jako u mnoha jiných rolí, ani tuhle nelze nikdy podceňovat, protože když se zpívá s orchestrem, každý den dochází k drobným

⁸⁴ Z emailové korespondence s Emanuelou Barazia dne 23. 10. 2017

⁸⁵ Z emailové korespondence s Marzií Marzo dne 25. 10. 2017

⁸⁶ Z dopisové korespondence s Libuší Márovou dne 13. 11. 2017

⁸⁷ Z rozhovoru s Marinou Domashenko dne 23. 1. 2018, v Praze

⁸⁸ Z emailové korespondence s Michaelou Zajmi dne 17. 10. 2017

⁸⁹ Z emailové korespondence s Emanuelou Barazia dne 23. 10. 2017

změním, které my, pěvci, jednou přijímáme, podruhé odmítáme, ale v zájmu dobrého fungování opery na ni musíme reagovat. A totéž platí i pro režii. Musíme tedy být pružní, přizpůsobiví a dynamičtí jak vokálně, tak vůči režijním nápadům."⁹⁰

LM: „Technika (jinak zpěv je pouze jeden, správně technicky zpívat, intonovat, splňovat všechna dynamická a agogická přání skladatele, vytvářet postavu výrazově, přitom vycházet ze sebe sama).“⁹¹

YŠ: „Co by neměla pěvkyně podcenit při studiu této role, já bych upřesnila u studia každé role! Mně se vždy vyplatilo, začít studovat roli s dostatečným předstihem. Byly role, které jsem studovala rok, např.: Oktavian. Roli Dorabelly jsem měla ráda.“⁹²

MD: „Já každou roli začínám přečtením textu. Určitě by neměla podcenit text – výslovnost a hlavně jeho obsah. Určitě by měla roli načítat s italským pedagogem (já jsem celé libreto probírala s paní Marií Kronbergerovou a pak už jsem pracovala sama). Ze začátku je nejdůležitější text (aby se nenaučila chyby již na hudbu – to se pak těžko opravuje) a pak už ho jen pokládáte na hudbu.“⁹³

11. Jak se Vám tato postava ztvárňovala a jaká hudební plocha je pro Vás nejtěžší?

MZ: Roli Dorabelly jsem měla moc ráda, ze začátku si vše zapamatovat byly velké nervy, ale pak jsem si vše užívala. Nejtěžší jsou asi velké ansámby, aby krásně zněly všechny pěvecké party a pak také soustředění, protože Dorabella je na jevišti téměř celé tři hodiny.⁹⁴

EB: „Jak jsem již uvedla výše, neměla jsem s tím žádné problémy, i proto, že jsem nabyla pěvecké jistoty spoluprací s profesionálním pěveckým sborem.“⁹⁵

⁹⁰ Z emailové korespondence s Marzií Marzo dne 25. 10. 2017

⁹¹ Z dopisové korespondence s Libuší Márovou dne 13. 11. 2017

⁹² Z emailové korespondence s Yvonou Škvárovou dne 20. 1. 2018

⁹³ Z rozhovoru s Marinou Domashenko dne 23. 1. 2018, v Praze

⁹⁴ Z emailové korespondence s Michaelou Zajmi dne 17. 10. 2017

⁹⁵ Z emailové korespondence s Emanuelou Barazia dne 23. 10. 2017

MM: „Není to typ role, s níž bych se snadno ztotožnila, především proto, že nesdílím řešení a povrchnost této postavy. Pokud však analyzuji roli z hlediska Mozartovy hudby, je určitě mnohem snazší pochopit a vstřebat její divadelní rozměr. V hudebním nastudování jsem neměla žádné velké problémy, spíš bylo obtížné rozvrhnout si síly, abych se zcela nevydala v prvním jednání a nedostávalo se mi jich ve druhém (které vyžaduje stejné množství sil jako první). Dokázat si ušetřit hlas, občas ubrat, abych pak mohla přidat ve chvílích, kdy to je nejvíc třeba.“⁹⁶

LM: „Tuto roli jsem měla ráda proto, že v našem oboru není tak mnoho těch, ve kterých kromě hudebního, pěveckého umění můžete uplatnit eleganci, šarm, smysl pro humor. Nejtěžší – to je celý part této náročné role.“⁹⁷

YŠ: „Roli Dorabelly jsem měla ráda, i když zpočátku mě stála hodně práce, slz a úsilí, abych ji zvládla. D. nevydechne od začátku do konce opery. Těžká jsou obě finále. Dirigent Košler byl velmi přísný a měl velké nároky na pěvce. Nikdy nezapomenu na naší společnou korepetici, ve které jsme pracovali na prvním duetu D+F. Pan dirigent vyžadoval určitou frázi zpívat na jeden dech a mě to dělalo problémy. Řekla jsem, že je to moc těžké a on odpověděl: „děvenko, jsme přeci v Národním divadle!“. Tak jsem utřela slzy a šla cvičit. Nikdy na to nezapomenu (tu frázi jsem vycvičila).“⁹⁸

MD: „Svou kariéru jsem začala jako dítě ve sboru, takže pro mě ansámby nebyly problémem. Největší oříšek byly árie, protože árie jsou nejtěžší. Je dobré najít v nich těžké kousky a ty kousky pilovat každý den, protože Mozart neopouští jakékoliv odpočívání. Existují skladatelé, u kterých můžete trochu povolit, ale Mozart mezi ně rozhodně nepatří. Role musí být jako vajíčko – hladká ze všech stran. Dle mého názoru to je nejtěžší skladatel, protože u něj člověk nesmí udělat žádnou chybu a musí být neustále stoprocentně koncentrovaný.“⁹⁹

⁹⁶ Z emailové korespondence s Marzií Marzo dne 25. 10. 2017

⁹⁷ Z dopisové korespondence s Libuší Márovou dne 13. 11. 2017

⁹⁸ Z emailové korespondence s Yvonou Škvárovou dne 20. 1. 2018

⁹⁹ Z rozhovoru s Marinou Domashenko dne 23. 1. 2018, v Praze

12. Říká se, že je Mozart jakousi hlasovou hygienou. Cítíte to tak?

MZ: *Ano, mohu jen souhlasit. Někde jsem teď četla krásný článek, že pokud starší zpěvák se pokusí zazpívat árii Mozarta a už to opravdu nejde, tak tak se pozná, že už asi jeho hvězda pohasla.*¹⁰⁰

EB: *„Mozart je jakousi hlasovou hygienou“: ano, s tím bych mohla souhlasit, ale mám na to jasný názor. Mozart se studuje v prvních ročnících na konzervatoři, protože je to klasik a v jeho díle je mnoho árií, které nejsou příliš rozsáhlé, takže jsou vhodné i pro hlasy, považované za „malé“. Ale to je podle mě chyba. Mozartova hudba, dokonce i Cherubino, je vždy obtížná, z důvodů které jsem už výše vysvětlila. Předpokládají velký hlas. Jistě, Verdi to není, ale kdo říká, že k interpretaci Mozarta stačí malé hlasy? V minulosti tomu tak nebylo a já souhlasím se „starou školou“.*¹⁰¹

MM: *„Já jen říkám, že k tomu, aby člověk důstojně zpíval Mozarta, musí mít skutečně výbornou techniku. Určitě je to jeden ze skladatelů, který ví, jak hlas funguje a veškeré hlasové mechanismy podrobuje tvrdé zkoušce. Pokud jeho hudbu dokážeme dobře zazpívat, pak je všechno ostatní přirozeně poněkud snazší.“*¹⁰²

LM: *„Mozart jako hygiena? Možná, беру avšak za hygienu každé správné zpívání. Možná také, že se tím myslí, že Verdi, i veristické opery přinášejí větší množství dramatických pasáží, kde by mohla (v rámci afektu nebo výrazové zpěvu) nastat force, tak nebezpečná. Ale i v operách W. A. Mozarta přece taková místa jsou, nebudeme je přece zpívat lyricky. Je pravda, že stylově se lyrika i dramatika Mozarta nebo barokních skladatelů od např. romantiky liší.“*¹⁰³

YŠ: *„Určitě, je dobré, když se pěvec může k Mozartově hudbě vrátet celý pěvecký život. Dnes mohu zpětně říci, že mě vždy jeho hudba nutila k naprosté kázni a kultivovanosti. Proto jsem ráda, že jsem mohla až do svých 52 let*

¹⁰⁰ Z emailové korespondence s Michaelou Zajmi dne 17. 10. 2017

¹⁰¹ Z emailové korespondence s Emanuelou Barazia dne 23. 10. 2017

¹⁰² Z emailové korespondence s Marzií Marzo dne 25. 10. 2017

¹⁰³ Z dopisové korespondence s Libuší Márovou dne 13. 11. 2017

Mozarta zpívat na jevišti a budu dále zařazovat jeho skladby na svých koncertech."¹⁰⁴

MD: „Ano, absolutně. Mozart je pro hlas taková gymnastika. Když bude zpěvačka chytrá a bude vše zpívat na dechu a ne bez dechu, protože k tomu Mozart svádí, tak je Mozart hlasovou hygienou."¹⁰⁵

¹⁰⁴ Z emailové korespondence s Yvonou Škvárovou dne 20. 1. 2018

¹⁰⁵ Z rozhovoru s Marinou Domashenko dne 23. 1. 2018, v Praze

3.2 Porovnání odpovědí dotazníku a vlastní hledisko

Protože jsem také měla možnost si aktivně zkusit Dorabellu, ráda bych do srovnání odpovědí respondentek zařadila i vlastní hledisko.

Z dotazníku můžeme vydedukovat, že role Dorabelly je vskutku pro mladou pěvkyni, protože se respondentky pohybují mezi 24 – 30 lety.

V otázce číslo 3 se některé respondentky shodují na tom, že role Dorabelly je těžká hlavně z hlediska vysoké polohy. V kapitole 2.2 uvádím, že byla role Dorabelly psaná pro Louisu Villeneuve, což byla sopranistka a mé respondentky jsou ve většině případů mezzosopranistky – až na Emanuelu, která je nyní už dramatický soprán. Ona také jediná napsala, že pro ni tato role nikdy nebyla obtížná. Přisuzuji to skutečnosti, že její hlas je schopný udržet vyšší polohu. Oproti tomu je Marina dokonce dramatický mezzosoprán a proto mě její odpověď k náročnosti role překvapila – že bylo nejtěžší se naučit to množství textu a hudby a o poloze se v této otázce nezmiňovala, a protože jsem měla tu možnost dělat s ní rozhovor osobně, zeptala jsem se jí, jak se vypořádala při svém oboru s takovou polohou. Odpověděla mi, což v dotazníku není uvedeno, že svůj hlas koncentrovala do jakoby užšího paprsku, který musel být absolutně na dechu a nesměla odpočinout a vypnout ani na chvíli. V tu dobu nezpívala žádné jiné role – protože se nastavila jen na tu polohu, kterou měla Dorabella a protože se jednalo o nastudování „narychlo“, tak vlastně ani neměla časovou možnost nějakých jiných rolí. Co se týče mého názoru na hlasový obor této role, tak zatím nemám jednoznačnou odpověď. Na jedné straně byla psána pro soprán (jakého typu není známo, protože není možnost si zpěvačku pustit na přehrávači), na druhou stranu jiné prameny píší, že může být i mezzosoprán a praxe nám ukazuje, že až tak na rozdělení oboru nezáleží. Záleží na vkusu lidí, co obsazují do rolí a na vkusu posluchačů. Důležité je, aby zpěvačka roli zvládla jak hlasově, tak i obsahově. Také bych chtěla zmínit, že v Mozartově době bylo jiné ladění nástrojů – 432Hz (dnes je 440Hz), z čehož vyplývá, že celá role byla o něco „níže“, než jak ji zpíváme dnes. I proto si myslím, že se nám její zpívání zdá těžší než by mohlo být. Také je zde mnoho ansámbľů, které je nutné mít výborně nastudované a sezpívané s ostatními postavami, s čímž naprosto souhlasím.

V otázce číslo 4 ohledně věku představitelek, se respondentky shodují na tom, že je důležitější klást důraz na pěveckou vyspělost, než na věk. Ovšem všechny preferují mladé vzezření.

Otázku číslo 5 (jaký hlasový obor si respondentky představují k roli Dorabelly) jsem zařadila schválně, protože mě velice zajímalo znění odpovědí. Zde se dámy trochu rozcházely: odpovědi byly od alt-mezzosoprán, přes lyrický soprán, mladé mezzo až po soprán. A všechny měly pravdu. Je hlavně důležité, aby každý hlasový typ uchopil správně roli a technicky bravurně ztvárnil.

Z odpovědí na otázku č. 6 – jaký přínos pro vás role měla, je patrné, že pro všechny byla tato role zkouškou obtížnosti. Působí to na mě, jakoby najednou člověk musel více zpívat hlavou, než se „strhnout“ emocemi – mít rozmyšlený každý tón, být absolutně koncentrovaný a vědět jak rozvrhnout síly. Paní Emanuela zde dokonce říká, že si uvědomila, že je spíše Fiordiligi – což se vzhledem k jejímu hlasovému vývoji dá pochopit (viz 4.6). Řekla bych, že zde respondentky dochází ke stejnému závěru – zkušenost s rolí Dorabelly byla pozitivní nejen v době provedení, ale i do budoucna. Co se týče mého názoru – je to tvrdá škola technického zpívání, dobrý nácvik obsáhlých rolí.

Charakteristika Dorabelly se v otázce č. 7 u většiny nelišila – protože šlo o klasické inscenace. Pouze Marzia Marzo měla zkušenost s jiným režijním záměrem – na konci opery nekončí Dorabella jako šťastná a bezstarostná dívka, ale je zdrvena zradou, kterou provedla svému Ferrandovi. V těchto odpovědích mě právě zajímalo, zda Dorabelly budou vykresleny podle libreta, nebo jestli se některý z režisérů pokusil „vyjít z klasiky“ a experimentoval na jiné rovině psychologie postav, jako tomu je v inscenaci na Akademii, kdy Dorabella končí jako „služebnice“ – v podstatě prázdná schránka ženy, která plní pokyny muže (bez emocí, bez soucitu, bez vlastního přemýšlení a názoru = má to být vzor dokonalé ženy).

Z odpovědí na otázku č. 8 je patrné, že většina zpěvaček bere hudbu Mozarta za školící hudbu hlasu, chceme-li – hlasovou hygienu, či ověření si správného technického zpívání.

U otázky č. 9 – jaký přínos může mít role Dorabelly pro začínající pěvkyni se odpovědi shodovaly: zvládnutí obsáhlosti role, hlasové, fyzické a pamětní

výdrž. Dále pak sezpívanost s kolegy a herecké vlohy. V kapitole č. 3 popisují roli Dorabellu interpretačně, kde někdy může působit jednolitě (hrůza, zapřísáhlá věrnost, opakující se vztek atd.). To vše ale musí být přesně promyšleno, aby emoce a jednání postavy gradovalo a nepůsobilo monotóně, roboticky.

Shrnutí odpovědí otázky č. 10 – co by neměla pěvkyně podcenit, by byla pěvecká technika, řádné nastudování textu a výslovnosti, a nastudování role dostatečně dlouho dopředu, aby hudebně byla zažitá a pak se na ní mohlo pracovat režírně. Pro mě jako interpretku je vždy důležité uchopit roli a žít její příběh, jako by byl můj. Vzbudí to ve mně zápal dovést se více a pracovat víc do hloubky.

V odpovědích na otázku č. 11 se můžeme poučit ze zkušeností respondentek. Jejich úskalí by mohlo být i naším.

A to, že se o Mozartově hudbě mluví jako o hlasové hygieně, vlastně potvrdily všechny. Samozřejmě, že zpívat správně se má veškerý repertoár, ale je hudba, ve které „projde ledasco“. Pokud se Mozart zpívá netechnicky, je to dle mého názoru nebezpečné.

4 Životopisy dotazovaných představitelk Dorabelly

V podkapitolách jsou informace o dotazovaných umělkyních, které ztvárnily postavu Dorabelly. Každý životopis je jinak obsáhlý, vlivem obsáhlosti dostupných informací a zkušeností.

4.1 Yvona Votavová Škvárová

106

Sólistka opery Národního divadla, její první angažmá získala v Divadle J. K. Tyla v Plzni. Angažmá v Národním divadle získala v roce 1988. Do jejího repertoáru patří: Dorabella (W. A. Mozart – *Così fan tutte*), Maddalena (G. Verdi – *Rigoletto*), Pavlína a Dafnis (P. I. Čajkovskij – *Piková dáma*), Betty Doxy (B. Britten – *Žebrácká opera*) Isabella (G. Rossini – *Italka v Alžíru*) – také v Kolíně nad Rýnem, Rosina (G. Rossini – *Lazebník Sevilský*), Laura (A. Ponchielli – *La Gioconda*), Fenena (G. Verdi – *Nabucco*), Eboli (G. Verdi – *Don Carlos*), Mignon (A. Thomas – *Mignon*), Carmen (G. Bizet – *Carmen*), Klára (S. Prokofjev – *Zásnuby v klášteře*), Marina (M. P. Musorgskij – *Boris Godunov*), Oktavián (R. Strauss – *Růžový kavalír*) – v německém Regensburgu, Waltraute (R. Wagner – *Valkýra*) – v Rakousku, Kostelnička (Janáček – *Její pastorkyňa*), Ježibaba (A. Dvořák – *Rusalka*), Kněžna (A. Dvořák – *Čert a Káča*), Martinka (B. Smetana – *Hubička*), Ludmila (B. Smetana – *Prodaná nevěsta*), Mrs. Quickly (G. Verdi – *Falstaff*), Kněžna z Bouillonu (F. Cilea – *Adriana Lecouvreur*), Hraběnka z Coigny (U. Giordano – *Andrea Chénier*), Herodias (R. Strauss – *Salome*) – koncertní provedení, Brangäne (R. Wagner – *Tristan a Isolda*) – za kterou získala cenu Festivalu hudebního divadla Opera 2001 za nejlepší ztvárnění vedlejší role a nominována na Cenu Thálie, Marilyn Klinghoffer (J. Adams – *Smrt Klinghoffer*) – dostala cenu Thálie 2003. K jejímu repertoáru též patří tvorba oratorní a kantátová. Od roku 1999 je opět členkou Národního divadla. Hostovala v Dublinu, Nancy, Tchajwanu, Japonsku.¹⁰⁷

¹⁰⁶ Národní divadlo: Yvona Škvárová [online]. ©2016. Dostupné z: <http://www.narodni-divadlo.cz/cs/umelec/yvona-skvarova>

¹⁰⁷ Z lit.: Národní divadlo: Yvona Škvárová [online]. ©2016. Dostupné z: <http://www.narodni-divadlo.cz/cs/umelec/yvona-skvarova>

4.2 Michaela Zajmi

108

Michaela Zajmi (roz. Kapustová), absolvovala Pražskou konzervatoř ve třídě prof. Yvony Škvárové. V roce 2009 získala na 44. Mezinárodní pěvecké soutěži Antonína Dvořáka v Karlových Varech v oboru operazeny 3. cenu a v oboru píseň taktéž 3. cenu. Dále obdržela Cenu Společnosti Antonína Dvořáka za nejlepší interpretaci písně A. Dvořáka Dejte klec jestřábu a Zvláštní cenu Divadla J. K. Tyla v Plzni. Je laureátkou mezinárodní Soutěže o Cenu Leoše Janáčka

(EMCY), obdržela 1. cenu na Soutěžní přehlídce konzervatoří ČR v Pardubicích a 1. cenu na Mezinárodní soutěži Pražský pěvec. Absolvovala Mistrovské kurzy u Petera Dvorského v Jaroměřicích nad Rokytnou a byla vybrána na sérii koncertů pro nejlepší účastníky Burzy mladých zpěváků. Debutovala s rolí Rosiny v Lazebníku sevillském v Divadle J. K. Tyla v Plzni a po té následovaly další role v Národním divadle Brno, v Národním divadle v Praze, v Jihočeském divadle České Budějovice a Národním divadle moravskoslezském v Ostravě. Za rok 2010 byla nominovaná na cenu Thálie za mimořádný jevištní výkon v roli Angeliny v Rossiniho opeře La Cenerentola v Národním divadle Brno a v roce 2013 byla širší nominací za roli Giovanny Seymour v Donizettiho opeře Anna Bolena v Národním divadle moravskoslezském. V Národním divadle v Praze účinkuje v rolích, jako je Mozartova Dorabella (Così fan tutte) a Cherubín (Figarova svatba), Rosina (Rossini: Lazebník sevillský), Mercedes (Bizet: Carmen), Druhá lesní žínka (Dvořák: Rusalka), Lišák Zlatohřbítek (Janáček: Příhody lišky Bystroušky), Bersi (Giordano: Andrea Chénier) ad. Absolvovala také řadu koncertních vystoupení např. s PKF, Plzeňskou filharmonií, Komorní filharmonií České Budějovice a s Talichovým komorním orchestrem. Vystoupila též na Slavnostním zahajovacím koncertě ke 200. výročí založení Pražské konzervatoře v Rudolfinu a na závěrečném koncertě 50. ročníku Dvořákova

¹⁰⁸ Národní divadlo: *Michaela Zajmi* [online]. ©2017. Dostupné z: <http://www.narodni-divadlo.cz/cs/umelec/michaela-zajmi>

karlovarského podzimu. Podnikla též úspěšné pěvecké turné po Itálii. Účastnila se turné s Dvořákovou Rusalkou s operním souborem Glyndebourne Tour po celé Anglii. S Operou Národního divadla hostovala v Japonsku a v roce 2014 vystoupila s Budapest festival orchestra na koncertech po Evropě. V lednu 2016 byla pozvána do Teatro Regio v Turíně, kde ztvárnila postavu Lišáka v Janáčkových Příhodách lišky Bystroušky.¹⁰⁹

¹⁰⁹ Národní divadlo: *Michaela Zajmi* [online]. ©2017. Dostupné z: <http://www.narodni-divadlo.cz/cs/umelec/michaela-zajmi>

4.3 Marina Domašenko

110

Ruská mezzopranistka, absolvovala klavír a dirigování na Institutu umění v Kemerovu a zpěv na Uralské státní konzervatoři v Jekatěrinburgu. K jejím oceněním patří: 1. místo na MSAD v Karlových Varech (1997), 1. cenu pro mladé operní pěvce „Gianfranco Masini“ v Reggio Emilia v Itálii (1999), cenu „Operní Diva“ v USA (2002), cenu Grammy za nejlepší operní záznam (2006). Hostovala v Metropolitní opeře v New Yorku, v Covent Garden v Londýně, v Opera Bastille v Paříži, ve Vídeňské státní opeře, ve Státní a Deutsche oper v Berlíně, ve veronské Aréně, v divadle La Fenice v Benátkách, ve Washingtonské národní opeře, v operních domech v San Francisku, Barceloně, Philadelphii, Curychu, Monte Carlu, v operách v Boloni, Cagliari, Modeně, Ferraře, ve SOP a v ND Praha, v Moskvě, Bruselu aj. Vystupovala v Carnegie Hall a v Lincoln Center v New Yorku, v Barbican Hall v Londýně, na festivalech ve Francii, Německu, Belgii, Švýcarsku. Měla sólové koncerty v Rusku, ve Francii, Řecku, Belgii a České republice. S ND Praha se zúčastnila turné po Japonsku (Carmen). Její bohatá diskografie obsahuje víc než 20 DVD a CD. Dorabella (Mozart, *Così fan tutte*), Adalgisa (Bellini, *Norma*), Sesto (Mozart, *Titova velkodušnost*), Fenena (Verdi, *Nabucco*), Maddalena (Verdi, *Rigoletto*), Paní Quickly, Meg Page (Verdi, *Falstaff*).¹¹¹

¹¹⁰ Marina Domashenko: Photos [online]. ©2018. Dostupné z: <https://www.last.fm/music/Marina+Domashenko/+images/600e85ff231241b5bb4e30d0b7b4b86d>

¹¹¹ Z lit.: Kronbergerová, M., *Don Giovanni na ovocném trhu*

4.4 Libuše Márová

112

Akademii múzických umění absolvovala u profesora Kočího, dále se zdokonalovala u profesorky Vojtkové a Štěpánové. Sólistkou opery Národního divadla byla v letech

1966-2006. Vytvořila zde snad všechny role svého altového oboru v českých i světových operách všech stylových období, které byly od jejího nástupu součástí dramaturgie. V letech 1969-72 působila jako stálý host Norské opery v Oslo, v letech 1970-78 hostovala v Komické opeře v Berlíně a od roku 1975 byla zvána do Amsterdamu. Pohostinsky vystupovala i v Budapešti, Istanbulu a Moskvě. Byla vynikající Carmen, Ulrikou v Maškarním plesu, Wagnerovou Valkýrou, Mozartovým Cherubínem a Dorabellou, Fibichovou Isabellou a Vlastou, Dvořákovou Káčou atd. Bohatá je i její koncertní činnost nejen doma, ale i v zahraničí. Významně spolupracuje s gramofonovými závody (podílela se na řadě nahrávek operních kompletů a Panton vydal její profilovou desku), s rozhlasem a televizí. Z posledních jejich nastudovaných rolí v Národním divadle byly mj.: Stařenka v Její pastrokyni, Třetí žnec v Libuši, Annina v La traviatě, Giovanna a Hraběnka Ceprano v Rigolettovi, Stará Slovenka v Janáčkově Osudu, Háta v Prodané nevěstě nebo Švýcarská babička v Glassově opeře Smrt Klinghoffer. ¹¹³

¹¹² Český rozhlas: *Libuše Márová, operní pěvkyně* [online]. ©1997-2017. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/libuse-marova-operni-pevkyne-5017749>

¹¹³ Národní divadlo: *Libuše Márová* [online]. ©2018. Dostupné z: <http://www.narodni-divadlo.cz/cs/umelec/libuse-marova>

4.5 Marzia Marzo

114

Marzia Marzo se narodila v roce 1991 v Itálii. Po úspěšném ukončení studia klavíru s Corrado De Bernart pokračovala ve studiu zpěvu s Amelií Felli, absolventkou konzervatoře „Tita Schipy“ v Lecce. V roce 2013 získala 1. cenu na soutěži „Josep Mirabent I Magrans“ v Barceloně. Zkušenosti na jevišti zahrnují Zuzanku v Mozartově Figarově svatbě v roce 2012 stejně jako Idrusa v opeře 800, „L'assedio di Otranto“ Francesca Libetty v roce 2013. Pod vedením dirigenta Andrea Crastolly zpívala Charpentierovo Te Deum. V sezóně 2014/2015 byla Marzia Marzo členkou Bavorského operního studia.¹¹⁵ Ztvárnila zde např. postavu Isoliera z Rossiniho opery Le comte Ory (2015) a Nancy v Albertu Herringovi, v témže roce ztvárnila Kate Pinkertonovou v Pucciniho Madame Butterfly (Bayerische Staatsoper) ad. O rok později nastudovala roli La baronesa Aspasia v Teatro Lirico di Cagliari (opera La pietra del paragone). V roce 2017 se představila v Barceloně v Gran Teatre del Liceu jako Maddalena v opeře Il viaggio a Reims a v roce 2018 v Theater Würzburg jako Dorabella v Così fan tutte a jako Rosina v Il barbiere di Siviglia.¹¹⁶

¹¹⁴ Bayerische Staatsoper : *Marzia Marzo* [online]. ©2018. Dostupné z: <https://www.staatsoper.de/en/biographies/detail-page/marzo-marzia.html>

¹¹⁵ Přeloženo z: Bayerische Staatsoper : *Marzia Marzo* [online]. ©2018. Dostupné z: <https://www.staatsoper.de/en/biographies/detail-page/marzo-marzia.html>

¹¹⁶ Marzia Marzo, mezzo-soprano. *Operabase* [online]. Italia: Prima Fila, 2018 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: http://operabase.com/a/Marzia_Marzo/25192/it

4.6 Emanuela Barazia

Emanuela začala svůj hlas kultivovat v 16 letech, když se Maestro Vittorio Rosetta, učitel sboru La Scaly, rozhodl zahrnout ženské hlasy do svého polyfonického sboru „Viotti Polyphonic Choir od Vercelli“. První roky studia se snažili dosáhnout techniky a repertoáru na představení komorní hudby a staré hudby, zúčastnili se mnoha specializovaných kurzů. Emanuela začala studovat zpěv se sbormistrem Maurem Ubertim (ředitelem institutu „St. Cordeo di Pamparato“). Svou vášeň pro koncertní hudbu začala s ansámblly specializovanými na antickou hudbu, která zahrnovala Dirindinu od D. Scarlattiho, koncerty pro hlas a loutnu, madrigaly a mnoho dalších. Díky setkání s argentinskou mezzosopranistkou Liou Araujo se začala zajímat o studia techniky operního zpěvu. Následovalo přijetí na hudební konzervatoř, kde se rozhodla uplatnit ve sboru „Lirique Viotti Choir“, kde získala své první zkušenosti na podiu. Svá akademická studia zakončila diplomem ze zpěvu získaném na konzervatoři N. Paganiniho v italském městě Genoa. Prvním krokem v její pěvecké kariéře bylo získání místa v operním sboru v italském městě Genoa (kde vyhrála soutěž v roce 1988), kde měla tu možnost zpívat s výborným obsazením i malé role (např. jedna z pomocnic Turandot - s Ghenou Dimitrovou a Nicolou Martinucci). V roce 1990 vyhrála soutěž „St. Cecilia Academy Choir“ v Římě, kde byla vybrána jako sólistka na několik samostatných koncertů, které zahrnovaly Schumanova Manfreda a Der Rose, Pilgerfahrt, Schubertovo Zastaveníčko - pod vedením D. Gattiho, C. Thielemanna a N. Balatcha. V té samé době dokončovala techniku a repertoár s Ann English Santucci, Margaret Baker Genovesi a Rolandem Nicolosim. Po udělení ocenění na mezinárodní soutěži „M. Battistini“ v roce 1994 s předsedkyní poroty Fiorenzou Cossotto, debutovala Emanuela v soli Santuzzy Mascagniho Sedláka Kavalíra v divadle Rieti. V roce 1996 zvítězila na mezinárodní soutěži „Città

¹¹⁷ Emanuela Barazia: Gallery [online]. ©2018. Dostupné z: <http://emanuelabj.wixsite.com/emanuela-barazia/portraits>

di Roma" a debutovala tak v roli Rossiny v Rossiniho Lazebníku Sevillském v Národním divadle v Římě. Od té doby začala její sólová kariéra. Díky konkurzu pro ASLICO si mohla zahrát roli Dorabellu v Mozartově opeře *Così fan tutte* v Brescii, Bergamu, Cremoně, Pavii a dalších divadlech. V roce 1997 debutovala jako Rosina vedle Rockwell Blake v divadle La Fenice atd. Při setkání s Antoniem Carangelem (založil svou vlastní Akademii ve Vídni, svou techniku zdokonaloval s Mariem del Monacem a E. Campogallianim), se Emanuela rozhodla změnit z oboru mezzosoprán na dramatický soprán a to během pouhých několika měsíců. V roce 2000 se zúčastnila mezinárodní soutěže „Alcano“ s předsedkyní poroty Fiorenzou Cossotto a získala 2. cenu a speciální cenu poroty „Loggione della Scala“. V listopadu 2000 debutovala s rolí Leonory ve Verdiho Trubadúrovi. Měla četné recitály a koncerty včetně árií z Adriany Lecouvreur v argentinském divadle v Římě, Verdiho árie na oslavu „Verdiovského roku“ rovněž v Římě a na turné po USA. V roce 2001 debutovala jako Belliniho Norma v divadlech Barletta a Brindisi. Rozhodla se pro umělecký pseudonym Emmy Rosati, s nímž debutovala jako Leonora ve Španělsku v divadle Alicante a Barakaldo. Mezi její další sopranové role patří Tosca (2002), *Madama Butterfly* (2003). V tom samém roce měla recitály v Singapuru a Jakartě a následovně byla vybrána jako cover postavy Brünhildy ve Wágnerově opeře *Prsten Nibelungův* (pro Tirolský festival – Rakousko). Od roku 2004 je členem Montegral Academy. V letech 2005 a 2006 Emanuela uznala, že její vokální technika ještě není zralá vůči zvolenému repertoáru, takže se rozhodla vrátit se k mezzosopranovým rolím. Po ukončení univerzity ve Walesu v roce 2015, pokračuje Emanuela v revizi celé své pěvecké techniky. Díky supervizi učitelů Marisy Giordano a Antonia Carangela a koučkou Jeanette Mazzocchi dosáhla úrovně technické vyspělosti, která jí umožnila pokračovat v repertoáru dramatického sopránu.¹¹⁸

¹¹⁸ Přeloženo z: Emanuela Barazia: *About me* [online]. ©2018. Dostupné z: <http://emanuelabj.wixsite.com/emanuela-barazia/about-me>

Závěr

Tato práce pro mě byla obrovským přínosem. To, že jsem vyhledávala informace o vzniku opery, jejím obsazení, provedení v Čechách i informace o respondentkách dotazníku a v první řadě znění jejich zkušeností, mě obohatilo a dalo jiný rozměr v náhledu na roli Dorabelly i celé opery. Dalo mi to odpověď, proč není tato opera tak moc často zařazována do programů divadel, - kvůli její dřívější (ne)oblíbenosti, a i dnešnímu vnímání libreta. Při pročitání programů oper s librety (např. pro ND a SOP), bylo povětšinou všude uvedeno, že za neoblíbenost může „špatné“ libreto. Je pravdou, že není lehké emočně vystavět tak nepravděpodobný příběh, se kterým se ne každá interpretka může ztotožnit – nemyslím tím celý průběh role, ale spíše závěr, kdy se „provalí“ celá léčba a všichni se usmíří a jsou šťastni. Neřekla bych, že je to v normálním životě reálné – vždy v člověku zůstane po takové události křivda či nějaký pohnutek na duši. Proto také možná dnešní režiséři hledají jiné roviny psychologií postav, aby se přiblížili vnitřnímu rozpoložení dnešního člověka, jde jim nejspíše o jakousi emoční pravdivost.

Překvapením pro mě bylo, jak široké spektrum hlasových oborů tuto roli ztvárnilo. Vlastně jediná oborově neměnná postava je Ferrando, který je všude uveden jako tenor. Jinak jsou u všech ostatních rolí odchylky. Nejspíš i díky tomu je možné tuto operu provádět tolika jinými způsoby (ať už více hravě, s lehčími hlasy, či volněji a vážněji se zatěžkanými barevnějšími hlasy atd., jak i uvádí paní Barazia). Dalším překvapením bylo, jak se opera v počátcích odmítala. Přiznávám, že námět je povrchní a rozuzlení příběhu (jak jsem uvedla výše), až nereálné (je to asi otázka názoru), ale hudba na mě působí úžasně, v čemž byl Mozart geniální. Così fan tutte je plná ansámbľů se širokým spektrem dynamiky a agogiky, které jsou těžké zazpívat „ve stoje“, natož pak při herecké akci, kdy interpret ani nemusí vidět na dirigenta (kvůli režii) a to i v místech, kde je to opravdu potřeba. Sama jsem si vykoušela, jak je důležité mít operu velmi dobře hudebně nastudovanou ještě než co začnou aranžovací zkoušky (což mi potvrdily i respondentky), jinak jsou ansámby fiaskem.

Myslím, že tato práce může být prospěšná pro nejen pěvce, jež tuto operu nastudovávají, neboť se zde nacházejí důležité informace o ději opery, pěvcích, rady zkušených pěvkyní, podrobný interpretační rozbor a v příloze i celý doslovný

překlad libreta, ale i pro dirigenti–studenty a režiséry–studenty, kteří tak mají možnost vidět nastudovávání díla z perspektivy zpěváka, jež je určitě jiná a může jim pomoci při komunikaci a tvoření inscenace s pěvci.

Cílem práce bylo seznámit čtenáře s operou *Così fan tutte* a poskytnout několik rad náhledů na roli Dorabelly. Podrobnou psychologii postavy si ale stejně musí vystavět každý interpret sám (sobě na míru), protože velmi záleží na jeho dosavadních zkušenostech a technické vyspělosti.

Prameny a literatura

DA PONTE, Lorenzo. *Così fan tutte: Takové jsou všechny aneb Škola milenců: komická opera o dvou jednáních*. Praha: Národní divadlo v Praze, 1998. ISBN 80-85921-84-7.

EDITED BY STANLEY SADIE. *The new Grove dictionary of opera*. Volume one A-D. Great Britain: Oxford University Press, 1992. ISBN 0-19-522186-9

EDITED BY STANLEY SADIE. *The new Grove dictionary of opera*. Volume two E-Lom. Great Britain: Oxford University Press, 1992. ISBN 0-19-522186-9

EDITED BY STANLEY SADIE. *The new Grove dictionary of opera*. Volume four Roe-Z. Great Britain: Oxford University Press, 1992. ISBN 0-19-522186-9

EWEN, David. *The new encyclopedia of the opera*. New York: Hill and Wang, 1971. ISBN 0-8090-7262-9

HAROLD ROSENTHAL AND JOHN WARRACK. *The concise Oxford dictionary of opera*. 2d ed. Oxford: Oxford University Press, 1980. ISBN 019311321X.

HOSTOMSKÁ, Anna. *Průvodce operní tvorbou*. 8., dopl. vyd. (ve Svobodě - Libertas 1.). Praha: Svoboda-Libertas, 1993. ISBN 80-205-0344-7.

KRONBERGEROVÁ, Marie. *Don Giovanni na ovocném trhu aneb italské árie ústy pražských pěvců*. Unhošť: Via stille, 2017. ISBN 80-238-5629-4

MOZART, W. A. a Luděk MANDAUS. *Cos fan tutte: Opera buffa o dvou dějstvích na text Lorenza Da Ponte*. Praha: Stítní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1960.

MOZART, Wolfgang Amadeus. *Così fan tutte ossia La scuola degli amanti: komická opera o dvou jednáních*. Praha: Národní divadlo, 1998. ISBN 80-85921-84-7, s. 125

MOZART, Wolfgang Amadeus. *Così fan tutte ossia La scuola degli amanti: Takové jsou všechny aneb škola milenců*. Praha: Státní opera Praha, 1999., s.77

POLENSKÝ, Zdeněk a Lorenzo DA PONTE. *Così fan tutte: (Takové jsou všechny)*. Praha: FR. A. Urbánek, 1908.

REGLER-BELLINGER, Brigitte, Hans WINKING a Wolfgang SCHENCK. *Opera: velká encyklopedie*. Praha: Mladá fronta, 1996. ISBN 80-204-0541-0.

WARRACK, John Hamilton a Ewan WEST. *Oxfordský slovník opery*. Praha: Iris, 1998. ISBN 80-85893-14-2

Emailová korespondence s Michaelou Zajmi dne 17. 10. 2017, archiv autorky

Emailová korespondence s Emanuelou Barazia dne 23. 10. 2017, archiv autorky

Emailová korespondence s Marzií Marzo dne 25. 10. 2017, archiv autorky

Dopisová korespondence s Libuší Márovou dne 13. 11. 2017, archiv autorky

Emailová korespondence s Yvonou Škvárovou dne 20. 1. 2018, archiv autorky

Rozhovor s Marinou Domashenko dne 23. 1. 2018, v Praze, archiv autorky

Rozhovor s Marií Kronbergerovou dne 28. 3. 2018, v Praze, archiv autorky

About me. Emanuela Barazia [online]. Italy: Emanuela Barazia, 2018 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <http://emanuelabj.wixsite.com/emanuela-barazia/about-me>

Così fan tutte. Národní divadlo moravskoslezské [online]. Ostrava: Národní divadlo moravskoslezské, 2006, 27. 5. 2006 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <http://www.ndm.cz/cz/opera/inscenace/72-cosi-fan-tutte/>

Così fan tutte: Struttura musicale. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2018 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: https://it.wikipedia.org/wiki/Cos%C3%AC_fan_tutte#Struttura_musicale
<http://encyklopedie.idu.cz/>

Libuše Márová, operní pěvkyně. Český rozhlas [online]. Praha: Český rozhlas, 2016, 16.3.2016 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/libuse-marova-operni-pevkyne-5017749>

Libuše Márová. Národní divadlo [online]. Praha: Národní divadlo, 2018 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/umelec/libuse-marova>

Marina Domashenko. Last.fm [online]. London: The Warehouse, 2010 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <https://www.last.fm/music/Marina+Domashenko/+images/600e85ff231241b5bb4e30d0b7b4b86d>

Marzia Marzo, mezzo-soprano. Operabase [online]. Italia: Prima Fila, 2018 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: http://operabase.com/a/Marzia_Marzo/25192/it

Marzia Marzo. Bayerische Staatsoper [online]. Munich: Bayerische Staatsoper, 2018 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <https://www.staatsoper.de/en/biographies/detail-page/marzo-marzia.html>

Michaela Zajmi. Národní divadlo [online]. Praha: Národní divadlo, 2017 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.narodni-divadlo.cz/cs/umelec/michaela-zajmi>

Seznam oper a oratorií W. A. Mozarta. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2018 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_oper_a_oratori%C3%AD_W._A._Mozarta

SCHERL, Adolf. Mihule, Václav. Česká divadelní encyklopedie [online]. Praha: Divadelní ústav – Academia, 2007 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: http://encyklopedie.idu.cz/index.php/Mihule,_V%C3%A1clav

Wolfgang Amadeus Mozart: Opery. Wikipedie: Otevřená encyklopedie [online]. ČR: Wikipedia, 2018 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Wolfgang_Amadeus_Mozart#Opery

Yvona Škvárová. Národní divadlo [online]. Praha: Národní divadlo, 2016 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.narodni-divadlo.cz/cs/umelec/yvona-skvarova>

Přílohy

Così fan tutte: Pracovní překlad.

Přeložila Marie
Kronbergerová (2005)

PRVNÍ JEDNÁNÍ

1. scéna

Kavárna.

Ferrando, Guglielmo a
Don Alfonso

Č. 1 - Terzet

FERRANDO

La mia Dorabella capace
non è: fedel quanto bella
il cielo la fé.

Moje Dorabella schopna
(toho) není: věrnou
stejně tak jako krásnou
nebe ji stvořilo.

GUGLIELMO

La mia Fiordiligi tradirmi
non sa: uguale in lei
credo costanza e beltà.

Moje Fiordiligi klamat mě
neumí. Stejná v ní (je),
věřím, stálost a krása.

DON ALFONSO

Ho i crini già grigi, ex
cathedra parlo; ma tali
litigi finiscano qua.

Mám vlasy už šedivé,
jako odborník mluvím,
ale těch sporů zanechte
zde.

FERRANDO a
GUGLIELMO

No, detto ci avete che
infide esser ponno;
provar ce'l dovete, se
avete onestà.

Ne, řekl jste nám, že
nevěrné být mohou.

Dokázat nám to musíte,
pokud máte čest.

DON ALFONSO

Tai prove lasciamo

Těch důkazů zanechme

FERRANDO a
GUGLIELMO

No, no, le vogliamo: o,
fuori la spada, rompiam
l'amistà.

Ne, ne, chceme je, nebo
tasením meče rozbijeme
přátelství. (*Položí ruku
na meč.*)

FERRANDO e
GUGLIELMO (pro sebe)

Sul vivo mi tocca chi
lascia di bocca sortire un
accento che torto le fa.

Do živého mě zasahuje,
kdo nechá z úst vyjít
slovo, které jí ubližuje.

DON ALFONSO (*pro
sebe*)

O pazzo desire! Cercar di
scoprire quel mal che,
trovato, meschini ci fa.

Ó, pošetilé přání! Snažit
se objevit to zlo, které,
nalezeno, ubožáky z nás
činí.

FERRANDO a
GUGLIELMO

Fuor la spada! Scegliete
qual di noi più vi piace.

Taste meč! Vyberte si,
který z nás více se vám
líbí.

DON ALFONSO (*klidně*)

Io son uomo di pace, e
duelli non fo, se non a
mensa.

Já jsem člověk
mírumilovný a souboje
nevedu, leda u stolu.

FERRANDO

O battervi, o dir subito
perché d'infedeltà le
nostre amanti
sospettatencapaci!

Bud' se bijte, nebo
řekněte hned, proč z
nevěry naše milé
podezíráte být schopné!

DON ALFONSO

Cara semplicità, quanto
mi piaci!

Svatá prostoto, jak se mi
líbíťš!

FERRANDO

Cessate di scherzar, o
giuro al cielo!

Přestaňte žertovat, nebo
přísahám nebi!

DON ALFONSO

Ed io, giuro alla terra,
non scherzo, amici miei;
solo saper vorrei che
razza di animali

A já, přísahám zemi,
nežertuji, přátelé moji.
Jen vědět chtěl bych,
jaký druh živočichů

son queste belle, se han
come tutti noi carne,
ossa e pelle, se mangian
come noi,

jsou tyto krásky, jestli
mají jako všichni my
maso, kosti a kůži, zda
jedí jako my,

se veston gonne, alfin,
se Dee, se donne son...

zda oblékají sukně, (a)
konečně, zda bohyňě

(nebo) zda ženy jsou to...

FERRANDO a
GUGLIELMO

Son donne, ma... son
tali, son tali...

Jsou to ženy, ale... jsou
takové, jsou takové...

DON ALFONSO

E in donne pretendete di
trovar fedeltà? Quanto
mi piaci mai, semplicità!

A u žen předpokládáte,
že najdete věrnost? Jak
se mi líbíš jen, prostoto!

Č.2 - Terzet

DON ALFONSO
(žertovně)

E' la fede delle femmine
come l'araba fenice: che
vi sia, ciascun lo dice;
dove sia,

Je věrnost ženská jako
arabský pták fénix: že
asi existuje, každý říká,
kde asi je,

nessun lo sa.

nikdo to neví.

FERRANDO (vášnivě)

La fenice è Dorabella!

Fénixem je Dorabella!

GUGLIELMO

La fenice è Fiordiligi!

Fénixem je Fiordiligi!

DON ALFONSO

Non è questa, non è
quella: non fu mai, non
vi sarà. E' la fede delle
femmine

Není jím tato, není jím
ona. Nikdy nebyla, ani
nebude. Je věrnost žen

come l'araba fenice: che
vi sia, ciascun lo dice;
dove sia, nessun lo sa.

jako arabský pták fénix:
že asi existuje, každý to
říká, kde asi je, nikdo to
neví.

FERRANDO

Scioccherie di poeti!

Pošetilosti básníků!

GUGLIELMO

Scempiaggini di vecchi!

Hlouposti starých!

DON ALFONSO

Orbene; udite, ma senza
andare in collera: qual
prova avete voi che
ognor costanti

Tak dobrá. Slyšte, ale
aniž byste se rozčílili:
jaký důkaz máte vy, že
vždy věrné

vi sien le vostre amanti;
chi vi fe' sicutà che
invariabili sono i lor cori?

vám jsou vaše milenky.
Kdo vám dá jistotu,
ževstálá jsou jejich
srdce?

FERRANDO

Lunga esperienza...

Dlouhá zkušenost...

GUGLIELMO

Nobil educazion...

Vznešená výchova...

FERRANDO

Pensar sublime...

Mysl ušlechtilá...

GUGLIELMO

Analogia d'umor...

Podobnost povahy...

FERRANDO

Disinteresse...

Nezištnost...

GUGLIELMO

Immutabil carattere...

Pevný charakter

FERRANDO

Promesse...

Sliby...

GUGLIELMO

Proteste...

Ujišťování...

FERRANDO

Giuramenti...

Přísahy...

DON ALFONSO

Pianti, sospir, carezze,
svenimenti. Lasciatemi
un po' ridere...

Pláč, vzdechy, lichotky,
mdloby. Dovolte mi
trochu se zasmát...

FERRANDO

Cospetto! Finite di
deriderci?

Hrome! Přestanete se
nám smát?

DON ALFONSO

Pian piano: e se toccar
con mano oggi vi fo che
come l'altre sono?

Pomalů. A jestli
hmatatelný důkaz dnes
vám dám, že jako jiné
jsou?

GUGLIELMO

Non si può dar!

Není možné ho dát!

FERRANDO

Non è!
Není!
DON ALFONSO
Giochiam!
Vsaďme se!
FERRANDO
Giochiamo.
Vsaďme.
DON ALFONSO
Cento zecchini.
(O) sto zlatých.
GUGLIELMO
E mille se volete.
I o tisíc, chcete-li.
DON ALFONSO
Parola...
Slovo (na to)...
FERRANDO
Parolissima.
Beze všeho.
DON ALFONSO
E un cenno, un motto,
un gesto giurate di non
far di tutto questo alle
vostre Penelopí.
A ani zmínkou, slovem,
gestem, přisahejte, že
nedáte vědět vše toto
vaším Penelopám.
FERRANDO
Giuriamo.
Přisaháme.
DON ALFONSO
Da soldati d'onore?
Na vojenskou čest?
GUGLIELMO
Da soldati d'onore.

Na vojenskou čest.
DON ALFONSO
E tutto quel farete ch'io
vi dirò d i far?
A vše to uděláte, co já
vám řeknu, abyste
dělali?
FERRANDO
Tutto.
Všechno.
GUGLIELMO
Tuttissimo.
Úplně všechno.
DON ALFONSO
Bravissimi!
Jste skvělí!
FERRANDO A
GUGLIELMO
Bravissimo, signor Don
Alfonsetto!
Jste skvělý, pane Done
Alfonsíčku!
FERRANDO
A spese vostre or ci
divertiremo.
Na účet váš teď se
pobavíme.
GUGLIELMO (k
Ferrandovi)
E de' cento zecchini, che
faremo?
A se stem zlaťáků, co
budeme dělat?
Č. 3 - Terzet
FERRANDO
Una bella serenata far io
voglio alla mia Dea.
Krásnou serenádu
zazpívat já chci své
bohyni.

GUGLIELMO
In onor di Citerea un
convito io voglio far.
Na počest Venuše
hostinu já chci
uspořádat.
DON ALFONSO
Sarò anch'io de'
convitati?
Budu i já mezi
pozvanými?
FERRANDO a
GUGLIELMO
Ci sarete, sì signor.
Budete tam, ano, pane.
FERRANDO, GUGLIELMO
a DON ALFONSO
E che brindisi replicati
far vogliamo al Dio
d'amor!
A jaké přípitky
opakovaně učinit chceme
Bohu lásky! (odcházejí)
2. scéna
*Zahrada na mořské
pláži.*
Fiordiligi a Dorabella si
prohlíží portréty, které
mají zavěšené po boku.
Č. 4 - Duet
FIORDILIGI
Ah, guarda, sorella, se
bocca più bella, se
aspetto più nobile si può
ritrovar.
Ach, pohled', sestro, zda
ústa krásnější, zda
vzhled vznešenější lze
nalézt.
DORABELLA
Osserva tu un poco, che
fuoco ha ne' sguardi! Se

fiamma, se dardi non
sembran scoccar.

Všimni si trochu, jaký
oheň má v pohledu! Zda
plamen, zda kopí nezdá
se vysílat.

FIORDILIGI

Si vede un sembiante
guerriero ed amante.

Vidíme vzhled válečníka
a milovníka.

DORABELLA

Si vede una faccia che
alletta e minaccia.

Vidíme tvář, která vábí i
hrozí.

FIORDILIGI

Io sono felice.

Já jsem šťastna.

DORABELLA

Felice son io.

Šťastna jsem já.

FIORDILIGI a
DORABELLA

Se questo mio core mai
cangia desio, amore mi
faccia vivendo penar.

Jestli toto mé srdce
někdy změní touhu,
láska ať mě nechá zaživa
trpět.

FIORDILIGI

Mi par che stamattina
volentieri farei la
pazzarella: ho un certo
foco, un certo pizzicor

Mám pocit, že dnes ráno
bych ráda trochu
žertovala. Cítím jistý žár,
jisté šimrání

entro le vene... Quando
Guglielmo viene... se
sapessi che burla gli vo'
far!

v žilách... Až Guglielmo
přijde... kdybys věděla,
jaký šprým mu chci
udělat!

DORABELLA

Per dirti il vero, qualche
cosa di nuovo anch'io
nell'alma provo: io
giurerei

Abych ti řekla pravdu,
cosi nového i já v duši
zakouším. Já bych
přisahala,

che lontane non siam
dagli imenei.

že daleko nejsme od
svatby.

FIORDILIGI

Dammi la mano: io
voglio astrologarti. Uh,
che bell'Emme! E questo
è un Pi! Va bene:

Ukaž mi ruku, já chci ti
hádat. Ó, jaké krásné
„em“! A tohle je „pé“!
Výborně:

matrimonio presto.

Manželství brzy. (Při jině
než pracovní formě
překladu by ve třetí větě
muselo být „bé“=

„brzy“. – pozn. překl.)

DORABELLA

Affé che ci avrei gusto!

Na mou věru, to by se
mi líbilo!

FIORDILIGI

Ed io non ci avrei rabbia.

A já bych se nehněvala.

DORABELLA

Ma che diavol vuol dir
che i nostri sposi

ritardano a venir? Son
già le sei.

Ale co to k čertu
znamená, že naši
snoubenci stále nejdou?
Je už šest hodin.

FIORDILIGI

Eccoli.

Tady jsou.

3. scéna

Předešlé a Don Alfonso.

FIORDILIGI

Non son essi: è Don
Alfonso, l'amico lor.

To nejsou oni. Je to Don
Alfonso, přítel jejich.

DORABELLA

Ben venga il signor Don
Alfonso!

Budte vítán, pane Done
Alfonso!

DON ALFONSO

Riverisco.

Klaním se.

DORABELLA

Cos'è? Perché qui solo?
Voi piangete? Parlate,
per pietà: che cosa è
nato? L'amante...

Copak je? Proč jste sám?
Vy pláčete? Mluvte, pro
smilování, co se stalo?
Milý...

FIORDILIGI

L'idol mio...

Miláček můj...

DON ALFONSO

Barbaro fato!

Krutý osud!

Č. 5 - Arie

DON ALFONSO

Vorrei dir, e cor non ho,
balbettando il labbro va.
Fuor la voce uscir non
può, ma

Chtěl bych říci a odvahu
nemám chvěje se mi ret.
Ven hlas vyjít nemůže,
ale

mi resta mezza qua. Che
farete? Che farò? Oh,
che gran fatalità! Dar di
peggio

vázne mi v pŕli. Co si
počnete? Co si počnu? Ó,
jaké velké neštěstí! Být
hůře

non si può, ah, non si
può, ho di voi, di lor
pietà.

nemůže, ach nemůže,
mám s vámi, s nimi
soucít.

FIORDILIGI

Stelle! Per carità, signor
Alfonso, non ci fate
morir.

Nebesa! Pro
milosrdenství, pane
Alfonso, nenechte nás
umřít (zvědavostí).

DON ALFONSO

Convien armarvi, figlie
mie, di costanza.

Je třeba vyzbrojit se,
dcery mé, stálostí (=
věrností).

DORABELLA

Oh Dei! Qual male è
addivenuto mai, qual
casorio? Forse è morto il
mio bene?

Ó, bohové! Jaké zlo se
přihodilo jen, jaká
událost hrozná? Snad
zemřel můj miláček?

FIORDILIGI

E morto il mio?

Zemřel můj?

DON ALFONSO

Morti... non son, ma
poco men che morti.

Mrtvi... nejsou, ale téměř
jako by zemřeli.

DORABELLA

Feriti?

Ranění?

DON ALFONSO

No.

Ne.

FIORDILIGI

Ammalati?

Nemocní?

DON ALFONSO

Neppur.

Ani to.

FIORDILIGI

Che cosa, dunque?

Co tedy?

DON ALFONSO

Al marzial campo ordin
regio li chiama.

Na válečné pole rozkaz
královský je povolává.

FIORDILIGI A
DORABELLA

Ohimè, che sento!

Ach, co to slyším!

FIORDILIGI

E partiran?

A odjíždějí?

DON ALFONSO

Sul fatto.

Ihned.

DORABELLA

E non v'è modo
d'impedirlo?

A není způsob jak tomu
zabránit?

DON ALFONSO

Non v'è.

Není.

FIORDILIGI

Né un solo addio?...

Ani jediné sbohem...?

DON ALFONSO

Gl'infelici non hanno
coraggio di vedervi. Ma
se voi lo bramate, son
pronti...

Ti nešťastníci nemají
odvahu vás vidět, ale
jestli vy po tom toužíte,
jsou připraveni...

DORABELLA

Dove son?

Kde jsou?

DON ALFONSO

Amici, entrate.

Přátelé, vstupte.

4. scéna

*Fiordiligi, Dorabella, Don
Alfonso. Ferrando a
Guglielmo v cestovním
oděvu.*

Č. 6 - Kvintet

GUGLIELMO

Sento, oddio, che questo
piede è restio nel girle
avante.

Cítím, ach bože, že tato
(= moje) noha váhá
předstoupit před ně.

FERRANDO

Il mio labbro palpitante
non può detto
pronunziar.

Můj ret chvějící se
nedokáže slovo pronést.

DON ALFONSO

Nei momenti più terribili
sua virtù l'eroe palesa.

Ve chvílích
nejhroznějších svou
ctnost hrdina projeví.

FIORDILIGI a
DORABELLA

Or che abbiám la nuova
intesa, a voi resta a fare
il meno; fate core: a
entrambe

Ted', když jsme tu
novinu zvěděly, vám
zbývá udělat jen málo:
odvahu, oběma

in seno immergeteci
l'acciar.

do hrudi vbodněte nám
meč.

FERRANDO a
GUGLIELMO

Idol mio, la sorte incolpa
se ti deggio abbandonar.

Láska má, osud obviňuj,
že tě musím opustit.

DORABELLA (*k*
Ferrandovi)

Ah, no, no, non partirai!

Ach ne, ne, neodejdeš!

FIORDILIGI (*ke*
Guglielmovi)

No, crudel, non te
n'andrai!

Ne, krutý, neodejdeš!

DORABELLA

Voglio pria cavarmi il
core!

Chci spíš vyrvat si srdce
(z těla)!

FIORDILIGI

Pria ti vo' morire ai
piedi!

To spíš ti chci zemřít u
nohou!

FERRANDO (*polohlasem*
k Donu Alfonsovi)

Cosa dici?

Co (tomu) říkáš?

GUGLIELMO (*polohlasem*
k Donu Alfonsovi)

Te n'avvedi?

Vidíš to?

DON ALFONSO
(*polohlasem ke*
Guglielmovi a
Ferrandovi)

Saldo, amico: finem
lauda.

Milý příteli, nechval dne
před večerem.

TUTTI - VŠICHNI

Il destin così defrauda le
speranze de' mortali. Ah,
chi mai fra tanti mali, chi
mai

Osud takto zmarňuje
naděje smrtelníků. Ach,
kdo jen mezi tolikerým
zlem, kdo jen

può la vita amar?

může život milovat?

GUGLIELMO

Non piangere, idol mio!

Neplač, miláčku můj!

FERRANDO

Non disperarti, adorata
mia sposa!

Nezoufej, zbožňovaná
má nevěsto!

DON ALFONSO

Lasciate lor tal sfogo. È
troppo giusta la cagion
di quel pianto.

Nechte (= dopřejte) jim
tu úlevu. Je příliš
správný důvod toho
pláče.

(*něžně se objímají*)

FIORDILIGI

Chi sa s'io più ti veggio!

Kdo ví, zda já tě ještě
spatřím!

DORABELLA

Chi sa se più ritorni!

Kdo ví, zda se vrátíš!

FIORDILIGI

Lasciami questo ferro: ei
mi dia morte, se mai
barbara sorte in quel
seno a me caro...

Nech mi tento meč on ať
mi dá smrt, jestli krutý
osud do té hrudi, mně
drahé...

DORABELLA

Morrei di duol; d'uopo
non ho d'acciaro.

Zemřela bych bolem.
Nepotřebuji meč.

FERRANDO A
GUGLIELMO

Non farmi, anima mia,
quest'infausti presagi!
Proteggeran gli Dei la
pace del tuo

Nedělej mi, duše moje,
tyto neblahé předpovědi!
Budou ochraňovat
bohové mír tvého

cor ne' giorni miei.

srdce ve dnech mých.

Č. 7 - Duetтино

FERRANDO a
GUGLIELMO

Al fato dan legge quegli
occhi vezzosi: amor li
protegge, né i loro riposi

Osudu dávají zákon ty
oči půvabné. Amor je
ochraňuje, ani jejich
odpočinek

le barbare stelle ardiscon
turbar. Il ciglio sereno,
mio bene, a me gira:
felice

kruté hvězdy se
neodvažují rušit. Zrak
jasný, miláčku, ke mně
obráť: šťasten

al tuo seno io spero
tornar.

na tvou hrud' já doufám
se vrátit.

DON ALFONSO (pro
sebe)

La commedia è graziosa,
e tutti due fan ben la
loro parte.

Ta komedie je půvabná a
oba hrají pěkně svou
roli.

(zdálky je slyšet
bubnování)

FERRANDO

Oh cielo! Questo è il
tamburo funesto che a
divider mi vien dal mio
tesoro.

Ó, nebesa! Toto je
buben neblahý, který
odloučit mne přichází od
mého pokladu.

DON ALFONSO

Ecco, amici, la barca.

Tady, přátelé, loďka.

FIORDILIGI

Io manco.

Já omdlím.

DORABELLA

Io moro.

Já umírám.

5. scéna

Fiordiligi, Dorabella, Don
Alfonso, Ferrando,
Guglielmo, vojáci a lid.

*(Nedaleko zní vojenský
pochod. Ke břehu přijíždí
loď. Pak na scénu
vstupuje skupina vojáků,
doprovázená muži a
ženami.)*

Č. 8 - Sbor

SOLDATI E POPOLANI –
VOJÁCI A LID

Bella vita militar! Ogni dì
si cangia loco; oggi
molto, doman poco, ora
in terra

Krásný život vojenský!
Každý den se mění
místo. Dnes mnoho, zítra
málo, chvíli na zemi

ed or sul mar. Il fragor
di trombe e pifferi, lo
sparar di schioppi e
bombe, forza accresce

a chvíli na moři. Hluk
trubek a píšťal, střelba z
ručnic a bomby, síla
roste

al braccio e all'anima
vaga sol di trionfar. Bella
vita militar!

v paži a duše spěje jen k
vítězství. Krásný život
vojenský!

DON ALFONSO

Non v'è più tempo,
amici: andar conviene
ove il destino, anzi il
dover, v'invita.

Už není čas, přátelé. Jít
je třeba, kam osud, ba

přímo povinnost, nás
volá.

FIORDILIGI

Mio cor...

Mé srdce...

DORABELLA

Idolo mio...

Miláčku můj...

FERRANDO

Mio ben...

Miláčku...

GUGLIELMO

Mia vita...

Můj živote...

FIORDILIGI

Ah, per un sol
momento...

Ach, na jediný okamžik...

DON ALFONSO

Del vostro reggimento
già è partita la barca;
raggiungerla convien coi
pochi amici

Vašeho regimentu už
odjela loď. Dostihnout ji
je třeba s několika málo
přáteli,

che su legno più lieve
attendendo vi stanno.

kteří na lodi lehčí vás
očekávají.

FERRANDO A
GUGLIELMO

Abbracciami, idol mio.

Obejmi mě, miláčku
můj.

FIORDILIGI A
DORABELLA

Muoio d'affanno.

Umírám trápením.

Č. 9 - Kvintet

FIORDILIGI (*pláče*)

Di scrivermi ogni giorno
giurami, vita mia!

Psát mi každý den
přísahej mi, živote můj!

DORABELLA (*pláče*)

Due volte ancora tu
scrivimi, se puoi.

Dvakrát víc ještě ty mi
piš, můžeš-li.

FERRANDO

Sii certa, o cara.

Bud' si jista, ó, drahá.

GUGLIELMO

Non dubitar, mio bene.

Nepochybuj, miláčku.

DON ALFONSO (*pro sebe*)

Io crepo, se non rido!

Já prasku, jestli se
nezasměju!

FIORDILIGI

Sii costante a me sol...

Bud' věrný mně jen...

DORABELLA

Serbati fido.

Zůstaň věrný.

FERRANDO

Addio.

Sbohem.

GUGLIELMO

Addio.

Sbohem.

FIORDILIGI A
DORABELLA

Addio.

Sbohem.

FIORDILIGI,
DORABELLA, FERRANDO
A GUGLIELMO

Mi si divide il cor,
bell'idol mio! Addio!
Addio! Addio!

Mně pukne srdce,
krásný miláčku můj!
Sbohem! Sbohem!
Sbohem!

VOJÁCI A LID

Bella vita militar! Ecc.

Krásný život vojenstký!
Atd.

*(Zatímco se opakuje
sbor, Ferrando a
Guglielmo nastupují do
lodky, která pak odjíždí
zazvuku bubnů atd.
Odjezd vojáků sledují
muži a ženy. Jejich milé
strnule stojí na břehu.)*

6.scéna

Fiordiligi, Dorabella a
Don Alfonso.

DORABELLA (*jako by se
probouzela z hlubokého
spánku*)

Dove son?

Kde jsou?

DON ALFONSO

Son partiti.

Odjeli.

FIORDILIGI

Oh dipartenza
crudelissima, amara!

Ó, odjezd převelice
krutý, trpký!

DON ALFONSO

Fate core, carissime
figliuole. (zamává
šátkem) Guardate: da

lontano vi fan cenno con
mano

Odvahu, předrahé
dcerky. Hledte: zdálky
vám mávají

i cari sposi.

drazí ženichové.

FIORDILIGI (mává)

Buon viaggio, mia vita!

Šťastnou cestu, můj
živote!

DORABELLA (mává)

Buon viaggio!

Šťastnou cestu!

FIORDILIGI

Oh Dei! Come veloce se
ne va quella barca! Già
sparisce, già non si vede
più. Deh, faccia

Ó, bohové! Jak rychle
odjíždí ta loďka! Již mizí,
již není vidět více. Ach,
ať učiní

il cielo ch'abbia prospero
corso.

nebe, aby měl
příznivou plavbu.

DORABELLA

Faccia che al campo
giunga con fortunati
auspici.

Ať učiní, že na bojiště
dospěje se šťastnou
předpovědí (= ať má
štěstí v boji).

DON ALFONSO

E a voi salvi gli amanti, a
me gli amici.

A vám ať uchová milé,
mně přátele.

Č. 10 - Terzet

FIORDILIGI, DORABELLA
a DON ALFONSO

Soave sia il vento,
tranquilla sia l'onda, ed
ogni elemento benigno
risponda

Mírný budiž vítr, klidná
ať je vlna a všechny živly
příznivě ať odpovědí

ai nostri/vostri desir.

na naše/vaše přání.

(dámy odcházejí)

7. scéna

Don Alfonso.

DON ALFONSO

Non son cattivo comico!
va bene... Al concertato
loco i due campioni di
Ciprigna

Nejsem špatný herec!
Dobrá... Na domluveném
místě dva stoupenci
Venuše

e di Marte mi staranno
attendendo: or senza
indugio raggiungerli
conviene. Quante

a Marta na mě budou
čekat. Teď bez váhání jít
za nimi je třeba. Těch

smorfie, quante
buffonerie! Tanto meglio
per me... cadran più
facilmente: Questa razza

rafinovaností, těch žertů!
Tím lépe pro mne...
padnou snadněji: Tenhle
typ

di gente è la più presta a
cangiarsi d'umore. Oh,
poverini! Per femmina
giocar cento zecchini?

lidí nejrychleji mění
náladu. Ó, chudáčci!
Kvůli ženě hrát o sto
dukátů?

"Nel mare solca e
nell'arena semina e il

vago vento spera in rete
accogliere chi fonda

„Po moři pluje a do
písku zasévá a pomíjivý
vítr doufá do sítě chytit
ten, kdo vkládá

sue speranze in cor di
femmina."

své naděje do srdce
ženy."

8. scéna

Pěkně zařízený pokoj s
několika židlemi, stolkem
atd. Troje dveře, dvoje
postranní, jedny
uprostřed.

Despina.

DESPINA (*šlehá
čokoládu*)

Che vita maledetta è il
far la cameriera! Dal
mattino alla sera si fa, si
suda, si lavora,

Jaký život zlořečený je
být komornou! Od rána
do večera člověk dělá,
dře se, pracuje

e poi di tanto che si fa
nulla è per noi. È mezza
ora che sbatto; il
cioccolato è fatto,

a pak z toho, co se
udělá, nic není pro nás.
Už půl hodiny tu šlehám,
čokoláda je hotova

ed a me tocca restar ad
odorarlo a secca bocca?
Non è forse la mia

a já tu mám stát a cítit
její vůni se suchou
pusou (= a ani
neochutnat)? Není snad
moje

come la vostra, o
garbate signore, che a
voi dèssi l'essenza, e a
me l'odore?

(stejná) jako vaše, ó,
zdvořilé dámy, že vám
přijde všechno a mně
(jen) vůně?

Per Bacco, vo'
assaggiarlo:
cospettaccio! Com' è
buono! (pořádně se
napije) Vien gente.

Hrome, chci ji ochutnat:
krucinál! Jak je dobrá!
Někdo jde.

Oh ciel, son le padrone!

Ó, nebesa, to jsou paní!

9. scéna

Despina. Fiordiligi a
Dorabella přicházejí celé
zoufalé.

DESPINA (*nese čokoládu
na podnosu*)

Madame, ecco la vostra
colazione. (Dorabella
hodí všechno na zem)
Diamine, cosa fate?

Paní, tady je vaše
snídaně. Hrome, co to
děláte?

FIORDILIGI

Ah!

Ach!

DORABELLA

Ah!

Ach!

(*Obě prudce odstraňují
všechny dámské
ozdoby.*)

DESPINA

Che cosa è nato?

Co se stalo?

FIORDILIGI

Ov'è un acciaro?

Kde je nějaký meč?

DORABELLA

Un veleno dov'è?

Jed kde je?

DESPINA

Padrone, dico!...

Paní, povídám!

DORABELLA

Ah, scostati! Paventa il tristo effetto d'un disperato affetto: chiudi quelle finestre...

Ach, běž pryč! Děs se hrozných účinků zoufalého citu. Zavři ta okna...

Odio la luce, odio l'aria che spiro... odio me stessa, chi schernisce

Nenávidím světlo, nenávidím vzduch, jenž dýchám... nenávidím sebe samu. Kdo se posmívá

il mio duol, chi mi consola. Deh, fuggi per pietà, lasciami sola!

mému bolu, kdo mě utěší. Ach, jdi pryč, pro smilování, nech mě samotnou!

Č. 11 - Arie

DORABELLA

Smanie implacabili che m'agitano, entro quest'anima più non cessate fin che

Vášně neúprosné, které mnou cloumáte, v této (= v mé) duši už neustaňte, dokud

l'angoscia mi fa morir. Esempio misero d'amor funesto darò

all'Eumenidi, se viva resto,

hořem nezemřu. Příklad žalostný lásky neblahé dám Eumenidám, když živa zůstanu,

col suono orribile de' miei sospiri.

zvukem strašným svých vzdechů.

DESPINA

Signora Dorabella, signora Fiordiligi, ditemi: che cos'è stato?

Slečno Dorabello, slečno Fiordiligi, povězte mi: co se stalo?

DORABELLA

Oh, terribil disgrazia!

Ó, strašné neštěstí!

DESPINA

Sbrigatevi in buon'ora.

Tak honem, mluvte.

FIORDILIGI

Da Napoli partiti sono gli amanti nostri.

Z Neapole odjeli milenci naši.

DESPINA (směje se)

Non c'è altro? Ritornaran.

Nic jiného? Vráť se.

DORABELLA

Chi sa!

Kdož ví!

DESPINA (směje se)

Come, chi sa? Dove son iti?

Jak to, kdo ví? Kam odešli?

DORABELLA

Al campo di battaglia.

Do pole bitevního.

DESPINA

Tanto meglio per loro: Li vedrete tornar carichi d'alloro.

Tím lépe pro ně. Uvidíte je vrátit se ověčené vavříny.

FIORDILIGI

Ma ponno anche perir.

Ale mohou také zemřít.

DESPINA

Allora, poi, tanto meglio per voi.

Pak tedy tím lépe pro vás.

FIORDILIGI (rozčileně vyskočí)

Sciocca, che dici?

Ty hloupá, co to říkáš?

DESPINA

La pura verità: due ne perdetevi, vi restan tutti gli altri.

Čistou pravdu: dva ztratíte, zůstanou vám všichni ostatní.

FIORDILIGI

Ah, perdendo Guglielmo mi pare ch'io morrei!

Ach, ztratit Guglielma, připadá mi, že bych zemřela!

DORABELLA

Ah, Ferrando perdendo mi par che viva a seppellirmi andrei!

Ach, Ferranda ztratit, připadá mi, že zaživa pohřbít bych se nechala!

DESPINA

Brave, "vi par", ma non è ver: ancora non vi fu donna che d'amor sia morta.

Výborně, „připadá vám“, ale není to pravda: dosud nebylo ženy, která by láskou zemřela.

Per un uomo morir!... Altri ve n' hanno che compensano il danno.

Pro muže zemřít...! Jiní tu jsou, kteří (vám) vynahradí tu škodu.

DORABELLA

E credi che potria altr'uom amar chi s'ebbe per amante un Guglielmo,

A myslíš, že mohla by jiného muže milovat ta, která měla za milence takového Guglielma,

un Ferrando?

Ferranda?

DESPINA

Han gli altri ancora tutto quello ch'hanno essi. Un uom adesso amate, un altro

Mají jiní také všechno to, co mají oni. Jednoho muže teď milujete, jiného

n'amerete: uno val l'altro, perché nessun val nulla. ma non parliam di ciò;

budete milovat. Jeden má cenu jako druhý, protože nikdo nestojí za nic. Ale nemluvme o tom,

sono ancor vivi e vivi torneran; ma son lontani, e piuttosto che in vani pianti perdere

jsou ještě živi a živi se vrátí. Ale jsou daleko a spíš, než v marném pláči ztrácet

il tempo, pensate a divertirvi.

čas, myslíte na to, jak se pobavit.

FIORDILIGI (v návalu vzteku)

Divertirci?

Bavit se?

DESPINA

Sicuro! È quel ch'è meglio, far all'amor come assassine, e come faranno al campo

Jistě! To je to nejlepší, milovat se k smrti, jak to budou dělat na (bitevním) poli

i vostri cari amanti.

vaši drazí milenci.

DORABELLA

Non offender così quell'alme belle, di fedeltà, d'intatto amore esempi.

Neurážej tak ty duše krásné, věrnosti, neposkvrněné lásky příklady.

DESPINA

Via, via! Passaro i tempi da spacciar queste favole ai bambini.

Ale no tak! Jsou pryč doby, kdy se šířily tyto pohádky pro děti..

Č. 12 - Árie

DESPINA

In uomini, in soldati sperare fedeltà? (směje se) Non vi fate sentir, per carità!

U mužů, u vojáků doufat ve věrnost? To ani nevyslovujte, proboha!

Di pasta simile son tutti quanti: le fronde mobili, l'aure incostanti ha più degli uomini

Z těsta podobného jsou všichni: větve pohyblivé, vánky nestálémají víc než muži

stabilità. Mentite lagrime, fallaci sguardi, voci ingannevoli, vezzi bugiardi,

stálosti. Předstírané slzy, šalebné pohledy, slova klamná, lichotky lživé,

son le primarie lor qualità. In noi non amano che il lor diletto; poi ci dispregiano,

to jsou hlavní jejich znaky. V nás nemilují, než svou rozkoš, pak námi pohrdají,

neganci affetto, né val da' barbari chieder pietà. Paghiam, o femmine, d'ugual moneta

odpírají nám cit, nemá smysl od barbarů žádat slitování. Plaťme, ó, ženy, stejnou mincí

malefica razza indiscreta; amiam per comodo, per vanità! La ra la....

zlovolnému plemeni dotěrnému. Milujme pro (své) pohodlí, z marnivosti! La la la...

(odejdou)

10. scéna

Don Alfonso, pak Despina.

DON ALFONSO

Che silenzio! Che aspetto di tristezza spirano queste stanze. Poverette! Non han già

Jaké ticho! Jaký vzhled smutný vydechují tyto pokoje. Chudinky! Nemají

tutto il torto: bisogna consolarle; infin che vanno i due creduli sposi, com'io loro

úplně nepravdu: je třeba je utěšit. Zatímco jdou dva důvěřiví ženiši, jak já jsem jim

commisi, a mascherarsi, pensiam cosa può farsi... Temo un po' per Despina:

nařídil, přestrojil se, přemýšlejme, co se dá dělat... Mám trochu obavy kvůli Despině,

quella furba potrebbe riconoscerli; potrebbe rovesciarmi le macchine. Vedremo...

ta liška by je mohla poznat, mohla by mi zhatit plány. Uvidíme...

Se mai farà bisogno, un regaletto a tempo: un zecchinetto per una cameriera

Bude-li třeba, dáreček v (pravý) čas: zlatáček pro komornou

è un gran scongiuro. ma, per esser sicuro, si potria metterla in parte a parte del segreto...

je velkým zaklínadlem, ale, abych si byl jist, mohla by se částečně zasvětit do tajemství...

Eccellente è il progetto... La sua camera è questa. (klepe) Despinetta!

Skvostný je to plán... Její pokoj je tenhle. Despinko!

DESPINA

Chi batte?

Kdo to klepe?

DON ALFONSO

Oh!

Oho!

DESPINA

Ih! (*vyjde ven z pokoje*)

Ihi!

DON ALFONSO

Despina mia, di te bisogno avrei.

Despino moje, tebe bych potřeboval.

DESPINA

Ed io niente di lei.

A já vůbec vás.

DON ALFONSO

Ti vo' fare del ben.

Chci ti učinit dobro.

DESPINA

A una fanciulla un vecchio come lei non può far nulla.

(Mladé) dívce stařec jako vy nemůže udělat nic (dobrého).

DON ALFONSO (*ukazuje jí zlatou minci*)

Parla piano, ed osserva.

Mluv tiše a dívej se.

DESPINA

Me la dona?

Dáte mi ji?

DON ALFONSO

Sì, se meco sei buona.

Ano, když na mne budeš hodná.

DESPINA

E che vorebbe? È l'oro il mio giulebbe.

A co byste chtěl? Je zlato mým rájem (největším) potěšením.

DON ALFONSO

Ed oro avrai; ma ci vuol fedeltà.

A zlato budeš mít. Ale chce to věrnost.

DESPINA

Non c'è altro? Son qua.

A nic jiného? Jsem tu (= jsem připravena).

DON ALFONSO

Prendi ed ascolta. Sai che le tue padrone han perduti gli amanti.

Tu máš a poslouchej. Víš, že tvé paní přišli o milence.

DESPINA

Lo so.

To vím.

DON ALFONSO

Tutti i lor pianti, tutti i deliri loro anco tu sai.

Všechny jejich nářky, veškeré rozrušení jejich také ty znáš.

DESPINA

So tutto.

Vím vše.

DON ALFONSO

Or ben, se mai per
consolarle un poco e
trar, come diciam,
chiedo per chiodo,

Tak dobrá, kdybys pro
utěšení jejich a aby se
vytloukal, jak se říká,
klín klínem,

tu ritrovassi il modo da
metter in lor grazia due
soggetti di garbo che

ty našla způsob, jak
obrátit jejich přízeň ke
dvěma osobám dobře
vychovaným, které

vorrieno provar... già mi
capisci... C'è una mancia
per te di venti scudi, se li
fai

by chtěly zkusit... už mi
rozumíš... Tady je
spropitné pro tebe,
dvacet skudů, umožníš-li
jim

riuscir.

uspět.

DESPINA

Non mi dispiace questa
proposizione. Ma con
quelle buffone... basta,
udite: Son

Není mi proti mysli tento
návrh. Ale s těmi
směšnými... to stačí,
poslyšte: Jsou

giovani? Son belli? E,
sopra tutto, hanno una
buona borsa i vostri
concorrenti?

Jsou mladí? Jsou hezcí?
A především, mají dobrý
váček (=dost peněz) ti
vaši adepti?

DON ALFONSO

Han tutto quello che
piacer può alle donne di
giudizio. Li vuoi veder?

Mají všechno to, co líbit
se může ženám
rozházným. Chceš je
vidět?

DESPINA

E dove son?

A kde jsou?

DON ALFONSO

Son lì. Li posso far
entrar?

Jsou tam. Mohu je pustit
dovnitř?

DESPINA

Direi di sì.

Řekla bych, že ano.

*(Don Alfonso pustí
dovnitř převlečené
milovníky.)*

11. scéna

*Don Alfonso, Despina,
Ferrando a Guglielmo;
pak Fiordiligi a
Dorabella.*

Č. 13 - Sextet

DON ALFONSO

Alla bella Despinetta vi
presento, amici miei;
non dipende che da lei
consolar il vostro

Krásné Despince vás
představuji, přátelé
moji. Záleží jen na ní,
zda utěší vaše

cor.

srdce.

FERRANDO A
GUGLIELMO

Per la man, che lieto io
bacio, per quei rai di

grazia pieni, fa' che
volga a me sereni

Pro ruku, kterou rád já
líbám, pro ty oči půvabu
plné, učiň, ať obrátí ke
mně jasné

i begli occhi il mio tesor.

krásné oči můj poklad.

DESPINA *(k sobě, se
smíchem)*

Che sembianze! Che
vestiti! Che figure! Che
mustacchi! Io non so se
son Valacchi

Jaký vzhled! To oblečení!
Ty postavy! Ty kníry! Já
nevím, zda jsou to
Valaši,

o se Turchi son costor.

nebo jestli Turci jsou oni.

DON ALFONSO
(polohlasem k Despině)

Che ti par di
quell'aspetto?

Jaký se ti zdá jejich
vzhled?

DESPINA *(polohlasem k
Donu Alfonsovi)*

Per parlarvi schietto
schietto, hanno un muso
fuor dell'uso, vero
antidoto d'amor.

Abych vám řekla
opravdu upřímně, mají
vzhled neobvyklý, pravý
protijed na lásku.

FERRANDO, GUGLIELMO
A DON ALFONSO *(pro
sebe)*

Or la cosa è appien
decisa; se costei non li/ci
ravvisa non c'è più
nessun timor.

Nyní věc je zcela
rozhodnuta. Jestli ona

vás/nás nepoznává, není už žádných obav.

DESPINA (*k sobě, se smíchem*)

Che figure! Che mustacchi! Io non so se son Valacchi o se Turchi son costor.

Ty postavy! Ty kníry! Já nevím, zda jsou to Valaši, nebo jestli Turci jsou oni.

FIORDILIGI A
DORABELLA (*zevnitř*)

Eh, Despina! Olà, Despina!

Hej, Despino! Hola, Despino!

DESPINA

Le padrone!

Paní!

DON ALFONSO (*k Despině*)

Ecco l'istante! Fa' con arte; io qui m'ascondo. (*stáhne se*)

Nastala ta chvíle! Jednej chytře. Já zde se schovám.

FIORDILIGI A
DORABELLA (*přicházejí*)

Ragazzaccia tracotante, che fai lì con simil gente? Falli uscire immantinente, o ti fo

Uličnice drzá, co to děláš tam s takovými lidmi? Vyžeň je okamžitě, nebo toho

pentir con lor.

budeš litovat i s nimi.

DESPINA, FERRANDO A
GUGLIELMO (*všichni tři na kolenou*)

Ah, madame, perdonate! Al bel piè languir mirate due meschin, di vostro merto

Ó, paní, odpusťte! U krásných nohou nýt vidíte dva ubožáky po vašem uznání,

spasimanti adorator.

roztoužené obdivovatele.

FIORDILIGI A
DORABELLA

Giusti Numi! Cosa sento? Dell'enorme tradimento chi fu mai l'indegno autor?

Spravedliví bohové! Co to slyším? Nesmírné zrady kdo byl jen ničemným původcem?

DESPINA, FERRANDO A
GUGLIELMO

Deh, calmante quello sdegno!

Ach, utište to rozhořčení!

FIORDILIGI A
DORABELLA

Ah, che più non ho ritegno! Tutta piena ho l'alma in petto di dispetto e di furor!

Ach, už více nemám síly! Plnou mám duši v hrudi hněvu a zuřivosti!

DESPINA A DON
ALFONSO (*k sobě, Don Alfonso ode dveří*)

Mi dà un poco di sospetto quella rabbia e quel furor!

Mně je trochu podezřelý ten hněv a ta zuřivost!

FERRANDO A
GUGLIELMO (*pro sebe*)

Qual diletto è a questo petto quella rabbia e quel furor!

Jakým potěšením je mé hrudi ten vztek a ta zuřivost!

FIORDILIGI A
DORABELLA (*pro sebe*)

Ah, perdon, mio bel diletto! Innocente è questo cor.

Ach, odpusť, můj miláčku! Nevinné je mé srdce.

DON ALFONSO (*ode dveří*)

Che sussurro! che strepito! Che scompiglio è mai questo! Siete pazze, care le mie ragazze?

Jaký šum! Jaký povyk! Jaký zmatek je jen tohle! Jste blázni, drahé mé dívky?

Volete sollevare il vicinato? Cos'avete? Ch'è nato?

Chcete probudit sousedy? Co je vám? Co se stalo?

DORABELLA (*zuřivě*)

Oh, ciel, mirate uomini in casa nostra?

Ó, nebesa, vidíte muže v domě našem?

DON ALFONSO
(*nepodívá se na ně*)

Che male c'è?

Co je na tom špatného?

FIORDILIGI (*ohnivě*)

Che male? In questo giorno!... Dopo il caso funesto!...

Co špatného? V tento den! Po té události neblahé....!

DON ALFONSO

Stelle! Sogno o son desto? Amici miei, miei dolcissimi amici! Voi qui? Come?

Hvězdy! Sním nebo jsem vzhůru? Přátelé moji, moji nejmilejší přátelé! Vy zde? Jak to?

perché? quando? in qual modo? Numi! Quanto ne godo! (*polohlasem*) Secondatemi.

Proč? Kdy? Jak? Bohové! Jak se z toho raduji! Pomozte mi.

FERRANDO

Amico Don Alfonso!

Příteli Done Alfonso!

GUGLIELMO

Amico caro!

Příteli drahý!

(*prudce se objímají*)

DON ALFONSO

Oh la bella improvvisata!

Ó, krásné překvapení!

DESPINA (*k Donu Alfonsovi*)

Li conoscete voi?

Znáte je vy?

DON ALFONSO

Se li conosco! Questi sono i più dolci amici ch'io mai abbia in questo mondo,

Jestli je znám! Tohle jsou nejmilejší přátelé, jaké jsem kdy měl na tomto světě

e i vostri ancor saranno.

a vašimi také se stanou.

FIORDILIGI

E in casa mia che fanno?

A v domě mém co dělají?

GUGLIELMO

Ai vostri piedi due rei, due delinquenti, ecco madame! Amor...

U vašich nohou dva provinilci, dva zločinci, hle, dámy! Amor...

DORABELLA

Numi, che sento!

Bohové, co to slyším!

FERRANDO

Amor, il Nume... sì possente per voi qui ci conduce...

Amor, božstvo.... tak mocné k vám sem nás vede...

(*dámy ustupují, muži jdou za nimi*)

GUGLIELMO

.....Vista appena la luce di vostre fulgidissime pupille...

...Spatřivše sotva světlo vašich trpytných zřítelnic...

FERRANDO

...Che alle vive faville...

...které (jsou jako) živé jiskry...

GUGLIELMO

...Farfallette amorose e agonizzanti...

...motýlci milostní a zmírající...

FERRANDO

...Vi voliamo davanti...

...letíme před vás (= za vámi)....

GUGLIELMO

...Ed ai lati, ed a retro...

...a po stranách a zezadu...(= obletujeme vás ze všech stran)

FERRANDO A GUGLIELMO

... per implorar pietade in flebil metro.

... abychom prosili o soucit žalostným veršem.

FIORDILIGI

Stelle! Che ardir!

Hvězdy! Jaká opovážlivost!

DORABELLA

Sorella, che facciamo?

Sestro, co budeme dělat?

FIORDILIGI

Temerari, sortite fuori di questo loco: e non profani

Drzouni, odejděte pryč odtud. (*Despina vyděšeně odchází*) a ať neznesvěti

l'alito infausto degli infami detti nostro cor, nostro orecchio e nostri affetti! Invan

dech neblahý hanebných slov naše srdce, naše ucho a naše city! Je marné

per voi, per gli altri invan si cerca le nostr'alme sedur: l'intatta fede che per noi

pro vás, pro ostatní, je
marné chtít naše duše
svést. Neposkvrněnou
věrnost, kterou my

già si diede ai cari
amanti, saprem loro
serbar infino a morte, a
dispetto

již jsme věnovaly
drahým milencům,
dokážeme jim uchovat
až do smrti, navzdory
del mondo e della sorte.
světu a osudu.

Č. 14 - Árie

FIORDILIGI

Come scoglio immoto
resta contro i venti e la
tempesta, così ognor
quest'alma è

Jako skalní útes
neochvějný zůstává proti
větrům a bouři, tak vždy
tato (=má) duše je

forte nella fede e
nell'amor. Con noi
nacque quella face che ci
piace, e ci consola,

silná ve věrnosti a v
lásce. V nás zrodila se ta
záře, která se nám líbí a
utěšuje nás,

e potrà la morte sola far
che cangi affetto il cor.

a bude moci smrt jen
způsobit, že by změnilo
city srdce (= do smrti je
budeme milovat).

Rispettate, anime
ingrate, quest'esempio di
costanza; e una barbara
speranza non vi

Ctěte, duše nevděčné,
tento příklad stálosti. A
nějaká primitivní naděje
ať vám

renda audaci ancor!

nedodává odvahy
nadále!

*(Otočí se k odchodu.
Ferrando ji zavolá,
Guglielmo zadrží
Dorabellu.)*

FERRANDO (k Fiordiligi)

Ah, non partite!

Ach, neodcházejte!

GUGLIELMO (*k
Dorabelle*)

Ah, barbare, restate! (*k
Donu Alfonsovi*) Che vi
pare?

Ach, (vy) kruté,
zůstaňte! Co tomu
říkáte?

DON ALFONSO
*(polohlasem ke
Guglielmovi)*

Aspettate. (*k dívkám*)
Per carità, ragazze, non
mi fate più far trista
figura.

Počkejte. Proboha,
děvčata, nedělejte už ze
mne ubožátka.

DORABELLA (*plamenně*)

E che pretendereste?

A co byste si
představoval?

DON ALFONSO

Eh, nulla... ma mi pare...
che un pochin di
dolcezza... alfin son
galantuomini,

Ach, nic... ale připadá
mi... že trošičku
laskavosti...nakonec,
jsou to šlechtici

e sono amici miei.

a jsou přáteli mými.

FIORDILIGI

Come! E udire dovrei...

Jakže! A vyslechnout
bych měla...

GUGLIELMO

Le nostre pene, e
sentirne pietà! La celeste
beltà degli occhi vostri la
piaga aprì

Naše stesky a mít s nimi
soucit! Nebeská krása
očí vašich ránu otevřela

nei nostri, cui rimediar
può solo il balsamo
d'amore. Un solo istante
il core

v nás, kterou vyléčit
může jen balzám lásky.
Na jediný okamžik srdce

aprite, o belle, a sue
dolci facelle, o a voi
davanti spirar vedrete i
più fedeli

otevřete, ó, krásky, pro
jeho krásnou záři, nebo
před sebou zemřít
spatříte ty nejvěrnější

amanti.

milovníky.

Č. 15 - Árie

GUGLIELMO

Non siate ritrosi,
occhietti vezzosi; due
lampi amorosi vibrare un
po' qua.

Nebudte upejpavá, očka
půvabná. Dva blesky
milostné vrhněte maličko
sem.

Felici rendeteci, amate
con noi; e noi felicissime
faremo anche voi.

Šťastnými nás učňte,
milujte jako my a my
přešťastnými učiníme
také vás.

Guardate, toccate, il
tutto osservate: siam

forti e ben fatti, e come
ognun vede,

Dívejte se, sáhněte si,
vše si prohlédněte: jsme
silní a dobře stavění a
jak každý vidí,

sia merto, sia caso,
abbiamo bel piede,
bell'occhio, bel naso;

ať už je to (naše)
zásluha nebo náhoda,
máme krásné nohy,
krásné oko, krásný nos.

Guardate, bel piede,
osservate, bell'occhio,
toccate, bel naso, il
tutto osservate:

Hledte, krásná noha,
podívejte se, krásné oko,
sáhněte si, krásný nos,
vše si prohlédněte.

E questi mustacchi
chiamare si possono
trionfi degli uomini,
pennacchi d'amor.

A ty kníry zvat se mohou
triumfy mužnosti,
chocholy lásky.

*(Fiordiligi a Dorabella
odcházejí v hněvu.)*

Č. 15a Árie

GUGLIELMO (*k Fiordiligi*)

Rivolgete a lui lo
sguardo e vedrete come
sta: tutto dice, io gelo,

Obraťte k němu pohled a
uvidíte, jak se má: vše
(o něm) vypovídá: já
mrznu,

io ardo, idol mio, pietà,
pietà... pietà, *pietà* (*k
Dorabelle*) E voi, cara,
un sol momento

já planu, láska má,
smiluj se, smiluj se...

A vy, drahá, na jediný
okamžik

il bel ciglio a me
volgete, e nel mio
ritroverete quel che il
labbro dir non sa. Un
Orlando

krásný zrak ke mně
obraťte a v mém
naleznete to, co ret říci
nedokáže. Orlando

innamorato non è
niente, in mio confronto;
d'un Medoro il sen
piagato verso lui

zamilovaný není nic, ve
srovnání se mnou,
Medorovu hrud' sklíčenou
oproti němu

per nulla io conto: son di
fuoco i miei sospiri, son
di bronzo i miei desiri.
Se si parla

za nic já počítám. Jsou
ohnivé mé vzdechy, jsou
silné mé touhy. Když se
mluví

poi di merto, certo io
sono ed egli è certo, che
gli uguali non si trovano
da Vienna

pak o zásluhách, jist já
jsem si a on si je jist, že
stejní se nenajdou od
Vídně

al Canadà: Siam due
cresi per ricchezza, due
narcisi per bellezza; In
amor i Marcantoni

po Kanadu. Jsme dva
Krésové bohatstvím, dva
Narcisové krásou. V
lásce Marcantoniové

verso noi sarian buffoni.
Siam più forti d'un
Ciclopo, letterati al par
d'Esopo; se balliamo,

proti nám byli by šašky.
Jsme silnější nad
Kyklopa, literáti rovni
Ezopovi. když tančíme,

un Pich ne cede, sì gentil
e snello è il piede;

*Picq (= slavný tanečník
Carlo de Picq – pozn.
překl.) to vzdává, tak
jemná a štíhlá je noha.*

Se cantiamo, col trillo
solo facciam torto al
lusignolo; e qualch'altro
capitale abbiám

Když zpíváme, trylkem
jediným zahanbíme
slavíka a nějaké další
hodnoty máme

poi, che alcun non sa.
*(dámy hněvivě
odcházejí)* Bella, bella!
Tengon sodo; se ne
vanno,

pak, které někdo nezná.
Nádhera! Drží pevně.
Odcházejí

ed io ne godo! Eroine di
costanza, specchi son di
fedeltà.

a já se tomu těším!
Hrdinky stálosti,
zrcadly jsou věrnosti.

*(Ferrando a Guglielmo se
dají do smíchu.)*

12 scéna

*Ferrando, Guglielmo a
Don Alfonso.*

Č. 16 - Terzet

DON ALFONSO

E voi ridete?

A vy se smějete?

FERRANDO A
GUGLIELMO

Certo, ridiamo.

Jistě, smějeme se.

DON ALFONSO

Ma cosa avete?

Ale co vám je (= proč)?

FERRANDO A
GUGLIELMO

Già lo sappiamo.

Už to víme.

DON ALFONSO

Ridete piano!

Smějte se tiše!

FERRANDO A
GUGLIELMO

Parlate invano.

Mluvíte marně.

DON ALFONSO

Se vi sentissero, se vi
scoprissero, si
guasterebbe tutto l'affar.

Kdyby vás slyšely, kdyby
vás odhalily, zkazila by
se celá ta věc.

FERRANDO A
GUGLIELMO (*smějí se
polohlasně*)

Ah, he dal ridere l'alma
dividere, ah, che le
viscere sento scoppiar!

Ach, vždyť smíchy duše
se mi rozskočí, ach,
vždyť útroby cítím, že mi
puknou!

DON ALFONSO (*pro
sebe*)

Mi fa da ridere questo lor
ridere, ma so che in
piangere dee terminar.

Je mi k smíchu ten jejich
smích, ale vím, že v pláči
to musí skončit.

DON ALFONSO

Si può sapere un poco la
cagion di quel riso?

Mohu vědět maličko
důvod toho smíchu?

GUGLIELMO

Oh cospettaccio! Non vi
pare che abbiám giusta
ragione, il mio caro
padrone?

Hrome! Nepřipadá vám,
že máme správný důvod,
můj drahý pane?

FERRANDO (*žertovně*)

Quanto pagar volete, e a
monte è la scommessa?

Kolik zaplatit chcete, je
vysoká ta sázka?

GUGLIELMO (*žertovně*)

Pagate la metà.

Zaplaťte polovinu.

FERRANDO (*žertovně*)

Pagate solo ventiquattro
zecchini.

Zaplaťte jen dvacetčtyři
dukátů.

DON ALFONSO

Poveri innocentini!
Venite qua, vi voglio
porre il ditino in bocca!

Chudinky neviňoučké!
Pojďte sem, chci vám
položit prstíček na ústa!

GUGLIELMO

E avete ancora coraggio
di fiatar?

A máte ještě odvahu
něco ceknout?

DON ALFONSO

Avanti sera ci parlerem.

Do večera si (o tom
ještě) promluvíme.

FERRANDO

Quando volete.

Kdy chcete.

DON ALFONSO

Intanto, silenzio e
ubbidienza fino a doman
mattina.

Zatím klid a poslušnost
až do zítřejšího rána.

GUGLIELMO

Siam soldati, e amiam la
disciplina.

Jsme vojáci a milujeme
kázeň.

DON ALFONSO

Orbene, andate un poco
ad attendermi entrambi
in giardinetto, colà vi
manderò

Tak dobrá, jděte na
chvíli čekat na mě oba
do zahrady, tam vám
vydám

gli ordini miei.

příkazy své.

GUGLIELMO

Ed oggi non si mangia?

A dnes se nejí?

FERRANDO

Cosa serve? A battaglia
finita fia la cena per noi
più saporita.

A k čemu (by to bylo)?
Po bitvě skončené ude
večeře pro nás
chutnější.

Č. 17 - Árie

FERRANDO

Un'aura amorosa del
nostro tesoro un dolce
ristoro al cor porgerà; al
cor che,

Závan (přízeň) milostný
našich pokladů sladkou
útěchu do srdce vloží.
Do srdce, jež,

nudrito da speme, da
amore, di un'esca
migliore bisogno non ha.

živeno nadějí, láskou,
vnadidlo lepší
nepotřebuje.

*(Ferrando e Guglielmo
odcházejí)*

13. scéna

*Don Alfonso sám; pak
Despina*

DON ALFONSO

Oh, la faria da ridere: sì
poche son le donne
costanti, in questo
mondo, e qui ve ne

Ó, bylo by to k smíchu:
tak málo je žen věrných
na tomto světě a tady z
nich

son due! Non sarà
nulla...

jsou dvě! Z toho nic
nebude...

(přichází Despina)

Vieni, vieni, fanciulla, e
dimmi un poco dove
sono e che fan le tue
padrone.

Pojď, pojď, děvče, a
pověz mi maličko, kde
jsou a co dělají tvé paní.

DESPINA

Le povere
buffone/padrone stanno
nel giardinetto a lagnarsi
coll'aria e colle mosche

Ty ubohé legrační
dámy/paní jsou v
zahradě a stěžují si
vzduchu a mouchám

d'aver perso gli amanti.

že ztratily milence.

DON ALFONSO

E come credi che l'affar
finirà? Vogliam sperare
che faranno giudizio?

A jak myslíš, že ta věc
skončí? Chceme doufat,
že dostanou rozum?

DESPINA

Io lo farei; e dove
piangon esse io riderei.
Disperarsi, strozzarsi
perché

Já bych to udělala a kde
pláčí ony, já bych se
smála. Zoufat si, ničit se,
protože

parte un amante?
Guardate che pazzia! Se
ne pigliano due, s'uno va
via.

odjíždí milenec?
Podívejte, to je (pěkně)
bláznivé! Namuví si dva,
když jeden odchází.

DON ALFONSO

Brava, questa è
prudenza. (pro sebe)
Bisogna impuntigliarla.

Výborně, to je (pane)
prozíravost. Je třeba ji
popíchnut.

DESPINA

E legge di natura, e non
prudenza sola. Amor
cos'è? Piacer, comodo,
gusto,

Je to zákon přírody a
nejen prozíravost
samotná. Láska co je?
Rozkoš, pohodlí, vkus,

gioia, divertimento,
passatempo, allegria:
non è più amore se
incomodo diventa,

radost, zábava, koníček,
veselí. Není to už láska,
když nepohodlnou se
stane,

se invece di piacer nuoce
e tormenta.

když místo potěšení
škodí a trápí.

DON ALFONSO

Ma intanto quelle
pazze...

Ale zatím ty bláznivé...

DESPINA

Quelle pazze faranno a
modo nostro. È buon che
sappiano d'essere amate
da color.

Ty bláznivé se zachovají
podle nás. Je dobré, že
vědí, že jsou milovány
jimi.

DON ALFONSO

Lo sanno.

To vědí.

DESPINA

Dunque riameranno.
"Diglielo", si suol dire, "E
lascia fare al diavolo".

Takže se znovu zamilují.
„Pověz mu to“, říká se,
„a nech pracovat ďábla“.

DON ALFONSO

Ma come far vuoi perché
ritornino or che partiti
sono, e che li sentano e
tentare

Ale jak udělat (to) chceš,
aby se vrátili, teď, když
odjeli, a aby je vyslechly
a svádět

si lascino queste due
bestioline?

se nechaly ty dvě
mršky?

DESPINA

A me lasciate la briglia di
condur tutta la
macchina. Quando

Despina macchina una cosa

Na mně nechte otěžit k vedení této intriky. Když Despina intrikuje, věc

non può mancar d'effetto: ho già menati mill'uomini pel naso, saprò menar due

se nemůže minout účinkem. Už jsem tahala tisíc mužů za nos, dokážu doběhnout dvě

femmine. son ricchi i due monsù mustacchi?

ženy. Jsou bohatí ti dva pánové kníratí?

DON ALFONSO

Son ricchissimi.

Jsou velmi bohatí.

DESPINA

Dove son?

Kde jsou?

DON ALFONSO

Sulla strada attendendo mi stanno.

Na cestě (= venku) čekají na mě.

DESPINA

Ite e sul fatto per la picciola porta a me riconduceteli; v'aspetto nella camera mia.

Jděte a ihned malými dvířky mi je přiveďte. Čekám na vás v pokoji svém.

Purché tutto facciate quel ch'io v'ordinerò, pria di domani i vostri amici canteran

Jen když všechno uděláte to, co já vám nařídím, do zítřka vaši přátelé budou opěvovat

vittoria; ed essi avranno il gusto, ed io la gloria.

vítězství. A oni budou mít potěšení a já slávu. (*odejdou*)

14. scéna

Příjemná zahrádka. Po stranách dvě lavičky.

Fiordiligi a Dorabella.

Č. 18 - Finále

FIORDILIGI A
DORABELLA

Ah, che tutta in un momento si cangiò la sorte mia, ah, che un mar pien di tormento

Ach, jak celý v okamžiku se změnil úděl můj, ach, jak mořem plným trýzně

è la vita ormai per me! Finché meco il caro bene mi lasciar le ingrate stelle,

je život teď pro mne! Dokud se mnou drahého miláčka mi ponechaly nevděčné hvězdy,

non sapea cos'eran pene, non sapea languir cos'è ah, che tutta in un momento

nevěděla jsem, co jsou muka, nevěděla jsem, strádání co je, ach, jak celý v okamžiku

si cangiò la sorte mia...

se změnil úděl můj...

15. scéna

Fiordiligi a Dorabella; Ferrando, Guglielmo a Don Alfonso; pak Despina.

FERRANDO A
GUGLIELMO (*zevnitř*)

Si mora, sì, si mora onde appagar le ingrate.

Zemřeme, ano, zemřeme, aby byly spokojené ty nevděčnice.

DON ALFONSO (*zevnitř*)

C'è una speranza ancora; non fate, o Dei, non fate!

Je naděje ještě, nedělejte to, ó, bohové, nedělejte!

FIORDILIGI A
DORABELLA

Stelle, che grida orribili!

Nebesa, ty výkřiky hrozné!

FERRANDO A
GUGLIELMO (*zevnitř*)

Lasciatemi!

Nechte mě!

DON ALFONSO (*zevnitř*)

Aspettate!

Počkejte!

(*Přicházejí Ferrando a Guglielmo, každý si nese lahvičku, za nimi vstupuje Don Alfonso.*)

FERRANDO A
GUGLIELMO

L'arsenico mi liberi di tanta crudeltà!

Arzén ať mě osvobodí od takové krutosti!

(*Napijí se a odhodí lahvičky. Když se otočí, spatří obě dámy.*)

FIORDILIGI A
DORABELLA

Stelle, un velen fu quello?

Nebesa, jed byl to?

DON ALFONSO

Veleno buono e bello,
che ad essi in pochi
istanti la vita toglierà.

Jed dobrý a pěkný, který
jim v malé chvíli život
odejme.

FIORDILIGI A
DORABELLA

Il tragico spettacolo
gelare il cor mi fa!

Tragická podívaná mrazí
mi srdce! (= tuhne mi
krev v žilách)

FERRANDO A
GUGLIELMO

Barbare, avvicinatevi;
d'un disperato affetto
mirate il triste effetto e
abbiate almen pietà.

Kruté, pojdte blíž,
zoufalého citu vizte
smutný výsledek a mějte
aspoň soucit.

FIORDILIGI A
DORABELLA

Il tragico spettacolo
gelare il cor mi fa!

Tragická podívaná mrazí
mi srdce!

FERRANDO A
GUGLIELMO

Ah, che del sole il raggio
fosco per me diventa!

Ach, jak slunce paprsek
temným pro mne se
stává!

DON ALFONSO,
FIORDILIGI A
DORABELLA

Tremo: le fibre e l'anima
par che mancar si senta,
né può la lingua o il
labbro

Třesu se: tělo a duše
jako by mě opouštěly,
ani nedokáže jazyk nebo
ret

accenti articular!
slova vyslovit!

*(Ferrando a Guglielmo
padnou na lavičky)*

DON ALFONSO

Giacché a morir vicini
sono quei meschinelli,
pietade almeno a quelli
cercate di mostrar.

Ježto smrti nablízku jsou
tito ubožácci, soucit
alespoň jim snažte se
projevit.

FIORDILIGI A
DORABELLA

Gente, accorrete, gente!
Nessuno, oddio, ci sente!
Despina!

Lidé, pojdte sem, lidé!
Nikdo, ó, bože, nás
neslyší! Despino!

DESPINA *(zevnitř)*

Chi mi chiama?

Kdo mě volá?

FIORDILIGI A
DORABELLA

Despina!

Despino!

DESPINA *(přichází na
scénu)*

Cosa vedo! Morti i
meschini io credo, o
prossimi a spirar!

Co to vidím! Mrtví ti
ubožáci jsou asi, nebo
blízcí poslednímu
vydechnutí!

DON ALFONSO

Ah, che purtroppo è
vero! Furenti, disperati,
si sono avvelenati, oh
amore singolar!

Ach, bohužel je to
pravda! Zuřící, zoufalí se

otrávili. Ó, láska
jedinečná!

DESPINA

Abbandonar i miseri
saria per voi vergogna:
soccorrerli bisogna.

Opustit ty ubohé bylo by
pro vás hanbou: pomoci
jim je třeba.

FIORDILIGI, DORABELLA
A DON ALFONSO

Cosa possiam mai far?

Copak můžeme jen
dělat?

DESPINA

Di vita ancor dan segno;
colle pietose mani fate
un po' lor sostegno. *(k
Donu Alfonsovi)*

Života ještě jeví známky.
Soucitným rukama
dejte jim trochu oporu.

E voi con me correte: un
medico, un antidoto
voliamo a ricercar.

A vy se mnou pojdte:
lékaře a protijed
pospěšme si vyhledat.

*(Despina a Don Alfonso
odejdou)*

FIORDILIGI A
DORABELLA

Dei, che cimento è
questo! Evento più
funesto non si potea
trovar.

Bože, jaká zkouška je
toto! Událost
nešťastnější nemohla se
přihodit.

FERRANDO A
GUGLIELMO *(pro sebe)*

Più bella commediola
non si potea trovar!
(nahlas) Ah!

Lepší komedii člověk
nevidí! Ach!

FIORDILIGI A
DORABELLA (*stojí dost
daleko od milovníků*)

Sospiran gli infelici.

Dýchají, ti nešťastníci.

FIORDILIGI

Che facciamo?

Co budeme dělat?

DORABELLA

Tu che dici?

Ty, co říkáš?

FIORDILIGI

In momenti sì dolenti,
chi potiali abbandonar?

V okamžicích tak
bolestných, kdo mohl by
je opustit?

DORABELLA (*jde trochu
blíže*)

Che figure interessanti!

Jaké postavy zajímavé!

FIORDILIGI (*jde trochu
blíže*)

Possiam farci un poco
avanti.

Můžeme jít trochu blíž.

DORABELLA

Ha freddissima la testa.

Má velmi studenu hlavu.

FIORDILIGI

Fredda fredda è ancora
questa.

Velmi studená je i tahle.

DORABELLA

Ed il polso?

A puls?

FIORDILIGI

Io non gliel sento.

Já ho necítím.

DORABELLA

Questo batte lento lento.

Tomu tluče velmi
pomalu.

FIORDILIGI A
DORABELLA

Ah, se tarda ancor l'aita,
speme più non v'è di
vita!

Ach, bude-li meškat
ještě pomoc, naději už
nemají k životu (= že
budou žít)!

FERRANDO A
GUGLIELMO (*pro sebe*)

Più domestiche e
trattabili sono entrambe
diventate; sta' a veder
che lor pietade

Ochočenějšími a
vlídnějšími se obě staly.
Uvidíš, že jejich soucit

va in amore a terminar.

láskou skončí (= se
promění v lásku).

FIORDILIGI A
DORABELLA

Poverini! La lor morte mi
farebbe lagrimar.

Chudáčci! Jejich smrt by
mne rozplakala.

17. scéna

Fiordiligi, Dorabella,
Ferrando, Guglielmo;
Despina převlečená za
lékaře a Don Alfonso.

DON ALFONSO

Eccovi il medico, signore
belle!

Zde máte lékaře, paní
krásné!

FERRANDO A
GUGLIELMO (*pro sebe*)

Despina in maschera:
che trista pelle!

Despina v převleku, jak
směšný zjev!

DESPINA

Salvete, amabiles
buonae puellae!

Budte zdravý, půvabné,
hodné dívky!

FIORDILIGI A
DORABELLA

Parla un linguaggio che
non sappiamo.

Mluví jazykem, který
neznáme.

DESPINA

Come comandano
dunque parliamo: so il
greco e l'arabo, so il
turco e il vandalo;

Jak poručíte, tak
budeme mluvit: znám
řečtinu a arabštinu,
umím turecky a
vandalsky;

lo svevo e il tartaro so
ancor parlar.

švábsky a tatarsky umím
ještě mluvit.

DON ALFONSO

Tanti linguaggi per sé
conservi. Quei miserabili
per ora osservi; preso
hanno il tossico,

Ty řeči pro sebe si
nechte. Ty ubožáky teď
prohlédněte, vzali jed,

che si può far?

co se dá dělat?

FIORDILIGI A
DORABELLA

Signor dottore, che si
può far?

Pane doktore, co se
dá dělat?

DESPINA (*dotkne se
zápěstí a čela obou
mladíků*)

Saper bisognami pria la
cagione, e quindi l'indole
della pozione: se calda o
frigida,

Znát potřebuji předně
důvod, a pak povahu
toho lektvaru: zda (byl)
teplý či studený,

se poca o molta, se in
una volta bebbberla o in
più.

zda málo nebo hodně,
zda najednou vypili ho
nebo vícekrát?

FIORDILIGI, DORABELLA
A DON ALFONSO

Preso han l'arsenico,
signor dottore; qui
dentro il bebbbero. La
causa è amore, ed in un

Požili arzén, pane
doktore, zde uvnitř jej
vypili. Příčinou je láska a
jedním

sorso se 'l mandar giù.

douškem ho vypili.

DESPINA

Non vi affannate, non vi
turbate: ecco una prova
di mia virtù.

Nermuťte se,
nezneklidňujte se: hle,
zde je důkaz mých
schopností.

FIORDILIGI A
DORABELLA

Egli ha di un ferro la
man fornita.

On má železo v ruce.

DESPINA (*se lehce
mnohokrát dotkne
nejprve hlavy, pak těla
obou domněle
nemocných*)

Questo è quel pezzo di
calamita, pietra
mesmerica, ch'ebbe
l'origine nell'Alemagna,

Toto je onen kus
magnetu, kamene
Mesmerova, který vznikl
v Německu,

che poi si celebre là in
Francia fu.

jenž pak tak slavným
tam ve Francii byl.

FIORDILIGI, DORABELLA
A DON ALFONSO

Come si muovono,
torcono, scuotono, in
terra il cranio presto
percuotono.

Jak se hýbají, krouťí,
třesou, o zem hlavou
prudce tloučou.

DESPINA

Ah, lor la fronte tenete
su.

Ach, jim čelo držte
vzhůru.

FIORDILIGI A
DORABELLA

Eccoci pronte!

Jsme připraveny! (*položí
mladíkům ruku na čelo*)

DESPINA

Tenete forte! Corraggio;
or liberi siete da morte.

Držte pevně! Odvahu,
teď záchránění jste od
smrti.

FIORDILIGI, DORABELLA
A DON ALFONSO

Attorno guardano, forze
riprendono. Ah, questo
medico vale un Perù!

Kolem se rozhlížejí, síly
nabírají. Ach, tento lékař
má obrovskou cenu!

FERRANDO A
GUGLIELMO (*postaví se*)

Dove son? Che loco è
questo? Chi è colui?
Color chi sono? Son di
Giove innanzi al trono?

Kde jsem? Jaké místo je
to? Kdo je on? Oni kdo
jsou? Jsem u Dia před
trůnem?

(*Ferrando k Fiordaligi,
Guglielmo k Dorabelle*)
Sei tu Palla o Citerea?
No, tu sei l'anima

Jsi ty Pallas nebo
Afrodita? Ne, ty jsi. duše

mia Dea! Ti ravviso a
dolce viso e alla man
ch'or ben conosco

má, bohyně! Poznávám
tě podle milého obličej
a podle ruky, kterou teď
dobře znám

e che sola è il mio tesor.
(*něžně obejmou své milé
a políbí jim ruku*)

a která jediným je mým
pokladem.

DESPINA E DON
ALFONSO

Sono effetti ancor del
tosco: non abbiate alcun
timor.

To jsou účinky ještě
jedu, nemějte žádné
obavy.

FIORDILIGI A
DORABELLA

Sarà ver, ma tante
smorfie fanno torto al
nostro onor.

To je pravda, ale takové
lichotky poškozují naši
čest.

FERRANDO A
GUGLIELMO (*pro sebe*)

Dalla voglia ch'ho di
ridere il polmon mi
scoppia or or.

Z chuti zasmát se plíce
mi puknou.

(*Ferrando k Fiordaligi,
Guglielmo k Dorabelle*)
Per pietà. bell'idol mio...

Pro smilování, krásný
miláčku můj...

FIORDILIGI A
DORABELLA

Più resister non poss'io.

Už odolat nedokážu já.

FERRANDO A
GUGLIELMO (*pro sebe*)

...Volgi a me le luci liete!

...Obrať ke mně oči
krásné!

DESPINA E DON
ALFONSO

In poch'ore, lo vedrete,
per virtù del magnetismo
finirà quel parossismo,
torneranno

Brzy, to uvidíte, síla
magnetismu ukončí to
třeštění, zase budou

al primo umor.

jako předtím.

FERRANDO A
GUGLIELMO (*pro sebe*)

Dammi un bacio, o mio
tesoro; un sol bacio, o
qui mi moro.

Dej mi polibek, ó, můj
poklade. Jediný polibek
nebo tady zemřu.

FIORDILIGI A
DORABELLA

Stelle, un bacio?

Nebesa, polibek?

DESPINA

Secondate per effetto di
bontate.

Vyhovte jim, při vaší
dobrotě.

FIORDILIGI A
DORABELLA

Ah, che troppo si
richiede da una fida
onesta amante!
Oltraggiata è la mia
fede,

Ach, až příliš se žádá od
věrné, počestné milenky!
Potupena je má věrnost,

oltraggiato è questo cor!

uraženo je mé srdce!

DESPINA, FERRANDO,
GUGLIELMO E DON
ALFONSO (*pro sebe*)

Un quadretto più
giocondo non si vide in
tutto il mondo; quel che
più mi fa da ridere

Obrázek veselejší se
nevidí v celém světě.
To, co mi je ještě více k
smíchu

è quell'ira e quel furor.

je ten hněv a ta zlost.

FIORDILIGI A
DORABELLA

Disperati, attossicati, ite
al diavol quanti siete;
tardi inver vi pentirete
se

Zoufalí, otrávení, jděte
k čertu, kolik vás je.
Pozdě opravdu budete
lítovat, pokud

più cresce il mio furor!

ještě vzroste můj hněv!

DESPINA, E DON
ALFONSO (*pro sebe*)

Un quadretto più
giocondo non si vide in
tutto il mondo; quel che
più mi fa da ridere

Obrázek veselejší se
nevidí v celém světě. To,
co mi je ještě více k
smíchu

è quell'ira e quel furor.
Ch'io ben so che tanto
foco cangerassi in quel
d'amor.

je ten hněv a ta zlost.
Však já dobře vím, že
takový oheň promění se
v lásku.

FERRANDO A
GUGLIELMO (*pro sebe*)

Un quadretto più
giocondo non si vide in
tutto il mondo. Ma non
so se finta o

Obrázek veselejší se
nevidí v celém světě. Ale
nevím, zda předstíraný
nebo

Vera sian quell'ira e quel
furor. Né vorrei che
tanto foco terminasse in
quel

pravý jsou ten hněv a ta
zuřivost. Ani bych
nechtěl, aby takový oheň
skončil jako

d'amor.

láska.

DRUHÉ JEDNÁNÍ

1. scéna

Pokoj.

Fiordiligi, Dorabella a
Despina.

DESPINA

Andate là, che siete due
bizzarre ragazze!

Ale jděte, vy jste dvě
podivínská děvčata!

FIORDILIGI

Oh, cospettaccio! Cosa
pretenderesti?

Ó, hrome! Co bys
chtěla?

DESPINA

Per me nulla.

Pro sebe nic.

FIORDILIGI

Per chi dunque?

Pro koho tedy?

DESPINA

Per voi.

Pro vás.

DORABELLA

Per noi?

Pro nás?

DESPINA

Per voi: siete voi donne,
o no?

Pro vás. Jste vy ženy,
nebo ne?

FIORDILIGI

E per questo?

No a?

DESPINA

E per questo dovete far
da donne.

No a tak musíte jednat
jako ženy.

DORABELLA

Cioè?

A to je?

DESPINA

Trattar l'amore en
bagatelle; le occasioni
belle non negliger
 giammai; cangiar a
tempo,

Brát lásku lehčeji.
Příležitosti pěkné
nezanedbávat nikdy,
měnit včas,

a tempo esser costanti;
coquettizzar con grazia;
prevenir la disgrazia, sì
comune

v (pravý) čas být věrné,
koketovat půvabně,
předvídat nehodu tak
častou,

a chi si fida in uomo;
mangiar il fico e non
gittare il pomo.

když někdo věří muži.
Jíst fík, ale ne zahodit
jablko.

FIORDILIGI (*pro sebe*)

Che diavolo! (*k Despině*)
Tai cose falle tu, se n'hai
voglia.

To je čertice! Takové
věci dělej je ty, chceš-li.

DESPINA

Io già le faccio. Ma
vorrei che anche voi per
gloria del bel sesso,
faceste un po'

Já už je dělám. Ale
chtěla bych, abyste i vy,
pro slávu krásného
pohlaví, dělaly trochu

lo stesso. Per esempio, i
vostri Ganimedi son
andati alla guerra? Infin
che tornano fate

totéž. Například, vaši
Ganymedové odjeli do
války? Dokud se nevrátí,
dělejte to

alla militare: reclutate.

po vojensku: rekrutujte.

DORABELLA

Il cielo ce ne guardi!

Nebesa ať nás od toho
ochraňují!

DESPINA

Eh, che noi siamo in
terra, e non in cielo!
Fidatevi al mio zelo: già
ché questi forastieri

Ach, ale my jsme na
zemi, ne na nebi!
Důvěřujte mému úsilí:
když už tito cizinci

v'adorano, lasciatevi
adorar. Son ricchi, belli,
nobili, generosi, come
fedele fece

vás zbožňují, nechte se
zbožňovat. Jsou bohatí,
krásní, šlechetní,
velkorysí, jak svěřil

a voi Don Alfonso; avean
coraggio di morire per
voi; questi son merti che
sprezzar

vám Don Alfonso, měli
odvahu zemřít pro vás,
to jsou zásluhy, kterými
pohrdat

non si denno da giovani
qual voi belle e galanti,
che pon star senza
amor, non senza

nemají mladé dívky jako
vy, krásné a elegantní,
které mohou být bez
lásky, ale ne bez

amanti. (*pro sebe*) Par
che ci trovin gusto.

milých. Zdá se, že se jim
to líbí.

FIORDILIGI

Per Bacco, ci faresti far
delle belle cose! Credi tu
che vogliamo favola
diventar

Hrome, nechala bys nás
dělat pěkné věci! Myslíš,
že chceme pověst si
získat

degli oziosi? Ai nostri
cari sposi credi tu che
vogliam dar tal
tormento?

povalečů? Naším drahým
ženichům, myslíš, že
chceme způsobit takové
trápení?

DESPINA

E chi dice che abbiate a
far loro alcun torto? (*pro
sebe*) Amiche, siamo in
porto!

A kdo říká, že máte
způsobit jim nějakou
újmu? Přítelkyně, jsme v
přístavu!

(= v bezpečí)

DORABELLA

Non ti pare che sia torto
bastante se noto si
facesse che trattiamo
costor?

Nezdá se ti, že je újmou
dostatečnou, když
známým se stane, že
přijímáme tyhle?

DESPINA

Anche per questo c'è un
mezzo sicurissimo: Io
voglio sparger fama che
vengono da me.

I na to je prostředek
velmi jistý: Já chci
rozšířit fámu, že chodí za
mnou.

DORABELLA

Chi vuoi che il creda?

A kdo chceš, aby ti věřil?
(= kdo tomu má věřit)

DESPINA

Oh bella! Non ha forse
merto una cameriera
d'aver due cicisbei? Di
me fidatevi.

To je dobré! Nezaslouží
si snad komorná mít
dva nápadníky?
Důvěřujte mi.

FIORDILIGI

No, no; son troppo
audaci, questi tuoi
forastieri. Non ebber la
baldanza fin di chieder

Ne, ne, jsou příliš
odvážní, tihle tvoji
cizinci. Nerozpakovali se
dokonce chcít

dei baci?

polibky?

DESPINA (*pro sebe*)

Che disgrazia! (k paním)
Io posso assicurarvi che
le cose che han fatto
furo effetti

To je neštěstí! Já mohu
ujistit vás, že věci, které
udělali, byly způsobené

del tossico che han
preso: convulsioni, deliri,
follie, vaneggiamenti. Ma
or vedrete

jedem, který požili.
Křeče, deliria, blouznění,
halucinace. Ale teď
vidíte,

come son discreti,
manerosi, modesti e
mansueti. Lasciateli
venir.

jak jsou jemní, způsobní,
skromní a vychovaní.
Nechte je vstoupit.

DORABELLA

E poi?

A pak?

DESPINA

E poi... Caspita, fate voi!
(*pro sebe*) L'ho detto che
cadrebbero.

A pak... Hrome, záleží na
vás! Říkala jsem, že
padnou.

FIORDILIGI

Cosa dobbiamo far?

Co máme dělat?

DESPINA

Quel che volete: siete
d'ossa e di carne, o cosa
siete?

To, co chcete. Jste z
kostí a masa, nebo co
(= z čeho) jste?

Č. 19 - Árie

DESPINA

Una donna a quindici
anni dèe saper ogni gran
moda, dove il diavolo ha
la coda,

Žena v patnácti letech
musí znát každou velkou
módu, (vědět,) kde čert
má ocas,

cosa è bene e mal cos'è.
Dèe saper le maliziette
che innamorano gli
amanti, finger

co je dobře a špatně co
je. Musí znát svůdné
tričky, které vábí milence,
předstírat

riso, finger pianti,
inventar i bei perché.
Dèe in un momento

smích, předstírat pláč,
vymýšlet si krásné
důvody (= výmluvy).
Musí v jednom okamžiku

dar retta a cento; colle
pupille parlar con mille;
dar speme a tutti, sien
belli o

dát zapravdu stu
(mužů), očima mluvit s
tisícovkou, dát naději
všem, ať jsou krásní či

brutti; saper nascondersi
senza confondersi; senza
arrossire saper mentire;
e, qual regina

oškliví, umět se skrývat
a nenechat se zmást,
bez uzardění umět lhát
; a jako královna

dall'alto soglio, col
"posso e voglio" farsi
ubbidir. (pro sebe) Par
ch'abbian gusto

z vysokého trůnu pomoci
„mohu a chci“ nechat si
naslouchat. Zdá se, že
se jim líbí

di tal dottrina. Viva
Despina che sa servir!
(*odchází*)

toto poučení. Ať žije
Despina, která umí
sloužit!

2. scéna

Fiordiligi a Dorabella

FIORDILIGI

Sorella, cosa dici?

Sestro, co tomu říkáš?

DORABELLA

Io son stordita dallo
spirto infernal di tal
ragazza.

Já jsem ohromena
duchem pekelným toho
dívčete.

FIORDILIGI

Ma credimi, è una pazza.
Ti par che siamo in caso
di seguir suoi consigli?

Ale věř mi, je to blázen.
Připadá ti, že jsme

schopny následovat její
rady?

DORABELLA

Oh, certo, se tu pigli pel
rovescio negozio.

Ó, jistě, když ty obrátíš
to celé naruby.

FIORDILIGI

Anzi, io lo piglio per il
suo verso dritto: non
credi tu delitto, per due
giovani

Naopak, já to vezmu za
pravý konec.
Nepovažuješ ty za zločin,
u dvou mladých dívek,

omai promesse sposo, il
far di queste cose?

nyní zasnoubených,
dělat takové věci?

DORABELLA

Ella non dice che
facciamo alcun mal.

Ona neříká, že děláme
něco špatného.

FIORDILIGI

È mal che basta il far
parlar di noi.

Je zlo dostatečné, že se
bude mluvit o nás.

DORABELLA

Quando si dice che
vengon per Despina!

Když se řekne, že chodí
za Despinou!

FIORDILIGI

Oh, tu sei troppo larga di
coscienza! E che diran gli
sposi nostri?

Ach, ty máš příliš
obsáhlé svědomí! A co
řeknou ženiši naši?

DORABELLA

Nulla: o non sapran
l'affare, ed è tutto finito;
o sapran qualche cosa, e
allor diremo

Nic: buď se nedozví o té
věci a vše skončí. Nebo
se dozvedí něco a pak
řeknem,

che vennero per lei.

Že přišli za ní.

FIORDILIGI

Ma i nostri cori?

Ale naše srdce?

DORABELLA

Restano quel che sono:
per divertirsi un poco, e
non morire dalla
malinconia

Zůstanu taková, jaká
jsou: když se pobavíme
trochu a nezemřeme
steskem,

non si manca di fè,
sorella mia.

neporušuje se věrnost,
sestro moje.

FIORDILIGI

Questo è ver.

To je pravda.

DORABELLA

Dunque?

Takže?

FIORDILIGI

Dunque, fa un po' tu:
ma non voglio aver la
colpa se poi nasce un
imbroglio.

Tedy jednej ty, ale
nechci být obviněna,
když pak vznikne nějaká
potíž.

DORABELLA

Che imbroglio nascer
deve con tanta
precauzion? Per altro
ascolta: per intenderci

Jaká potíž vzniknout
může při takové
opatrnosti? Ostatně,
poslouchej: abychom si
rozuměly

bene, qual vuoi sceglier
per te de' due Narcisi?

dobře, koho si chceš
vybrat pro sebe z těch
dvou Narcisů?

FIORDILIGI

Decidi tu, sorella.

Rozhodni ty, sestro.

DORABELLA

Io già decisi.

Já už jsem se rozhodla.

Č. 20 - Duet

DORABELLA

Prenderò quel
brunettino, che più
lepido mi par.

Vezmu si toho brunetka,
který legračnější mi
připadá.

FIORDILIGI

Ed intanto io col
biondino vo' un po'
ridere e burlar.

A zatím já s blondáčkem
chci trochu se smát a
žertovat.

DORABELLA

Scherzosetta ai dolci
detti io di quel
risponderò.

Žertovně na sladká slova
já mu odpovím.

FIORDILIGI

Sospirando i sospiretti io
dell'altro imiterò.

Vdychajíc vzdechy já
toho druhého budu
napodobovat.

DORABELLA

Mi dirà: "Ben mio, mi
moro".

Řekne mi: „Miláčku můj,
já umírám.“

FIORDILIGI

Mi dirà: "Mio bel tesoro".

Řekne mi: „Můj krásný
poklade.“

FIORDILIGI A
DORABELLA

Ed intanto che diletto,
che spassetto io proverò!

A přitom jaké potěšení,
jakou zábavičku z toho
budu mít! *(na odchodu
potkají Dona Alfonsa)*

3. scéna

*Fiordiligi, Dorabella a
Don Alfonso.*

DON ALFONSO

Ah, correte al giardino,
le mie care ragazze! che
allegria! che musica! che
canto!

Ach, běžte do zahrady,
mé milé dívky! To veselí!
Ta hudba! Ten zpěv!

Che brillante spettacolo!
che incanto! Fate presto,
correte!

To skvělé představení!
To kouzlo! Rychle, běžte!

DORABELLA

Che diamine esser può?

Co to sakra může být?

DON ALFONSO

Tosto vedrete.

Hned uvidíte.

(všichni odcházejí)

4. scéna

Zahrada na mořském
břehu se sedačkami v
trávě a dvěma
kamennými stolky. Na
břehu květinami
vyzdobená loďka..

Ferrando, Guglielmo,
Despina, Fiordiligi,
Dorabella, Don Alfonso,
námořníci a
služebnictvo.

Ferrando a Guglielmo s
hudebníky a sborem
námořníků – mužů i žen
– v loďce. Despina je na
zahradě. Přicházejí
Fiordiligi a Dorabella v
doprovodu Dona Alfonsa.
Sluhové jsou honosně
nastrojeni.

Č. 21 - Duet (se sborem)

FERRANDO A
GUGLIELMO

Secondate, aurette
amiche, secondate i miei
desiri, e portate i miei
sospiri alla Dea di
questo

Pomozte, vánky
přátelské, pomozte mým
tužbám a zaneste mé
vzdechy bohyni mého

cor. Voi che udiste mille
volte il tenor delle mie
pene, ripetete al caro
bene tutto

srdce. Vy, jež jste
slyšely tisíckrát znít mou
bolest, opakujte
drahému miláčkovi vše

quel che udiste allor.

to, co jste slyšely tehdy.

SBOR

Secondate, aurette
amiche, il desir di sì bei
cor.

Pomozte, vánky
přátelské, touze tak
krásných srdcí.

*(Při refrénu sboru
Ferrando a Guglielmo
vystupují z lodě s
ghirlandami květů. Don
Alfonso a Despina je
dovedou k dámám, které
tam ohromeně mlčky
stojí.)*

DON ALFONSO *(ke
sluhům, kteří nesou
květiny)*

Il tutto deponete sopra
quei tavolini, e nella
barca ritiratevi, amici.

Všechno odložte na ty
stolky a do bárky se
odeberte, přátelé.

FIORDILIGI A
DORABELLA

Cos'è tal mascherata?

Co to je za maškarádu?

DESPINA *(k Ferrandovi a
Guglielmovi)*

Animo, via, coraggio:
avete perso l'uso della
favella?

Tak do toho, odvahu:
ztratili jste řeč?

*(Lodka odpluje od
břehu.)*

FERRANDO

Io tremo e palpito dalla
testa alle piante.

Já se třesu a chvěju od
hlavy k nohám.

GUGLIELMO

Amor lega le membra a
vero amante.

Láska svazuje údy
skutečně milujícímu.

DON ALFONSO *(k
dámám)*

Da brave, incoraggiate.

No tak, povzbudte je.

FIORDILIGI *(k
mladíkům)*

Parlate.

Mluvte.

DORABELLA *(k
mladíkům)*

Liberi dite pur quel che
bramate.

Volně řekněte jen to, co
toužíte (říct).

FERRANDO

Madama...

Paní...

GUGLIELMO

Anzi, madame...

Vlastně dámy...

FERRANDO *(ke
Guglielmovi)*

Parla pur tu.

Mluv jen ty.

GUGLIELMO *(k
Ferrandovi)*

No, no, parla pur tu.

Ne, ne, jen mluv ty.

DON ALFONSO

Oh cospetto del diavolo,
lasciate tali smorfie del

secolo passato.
Despinetta, terminiam

Ach, hrom a peklo,
nechte toho pitvoření ze
století minulého.
Despinko, ukončeme

questa festa, fa' tu con
lei quel ch'io farò con
questa.

tu oslavu, dělej ty s ní
to, co já budu dělat s
toughle.

Č. 22 - Kvartet

DON ALFONSO *(vezme
za ruku Dorabellu,
Despina uchopí Fiordiligi)*

La mano a me date,
movetevi un po'. (k
mladíkům) Se voi non
parlate, per voi parlerò.

Rukumi dejte, pohněte
se trochu. Když vy
nemluvíte, za vás
promluví.

(k dámám) Perdono vi
chiede un schiavo
tremante; v'offese, lo
vede, ma solo un
istante.

O odpuštění vás žádá
otrok třesoucí se. Urazil
vás, to vidí, ale jen na
okamžik...

Or pena, ma tace...

Ted' trpí, ale mlčí...

FERRANDO A
GUGLIELMO *(opakují
poslední slovo se
stejným nápěvem)*

...Tace...

...Mlčí...

DON ALFONSO

Or lasciavi in pace...

Ted' nechá vás na
pokoji...

FERRANDO A
GUGLIELMO (*opakuji poslední slovo se stejným nářevem*)

...In pace...

...Na pokoji...

DON ALFONSO

Non può quel che vuole,
vorrà quel che può.

Nemůže to, co chce,
bude chtít to, co může.

FERRANDO A
GUGLIELMO (*opakuji a vzdychají*)

Non può quel che vuole,
vorrà quel che può.

Nemůže to, co chce,
bude chtít to, co může.

DON ALFONSO (*k dámám*)

Su via rispondete,
guardate e ridete?

No tak, odpovězte,
díváte se a smějete?

DESPINA (*postaví se před dámy*)

Per voi la risposta a loro
darò. Quello che è stato
è stato, scordiamci del
passato.

Za vás odpověď jim
dám. To, co se stalo,
stalo se, zapomeňme na
minulost.

Rompasi omai quel
laccio, segno di servitù.

Ať se zlomí teď to pouto,
znamení otroctví.

(*Despina se chopí ruky Dorabellu, Don Alfonso vezme za ruku Fiordiligi. Mladíci gestem přetrhnou pouto a dívky jsou jim zavěšeny na ruku.*)

A me porgete il braccio,
né sospirate più.

Podejte mi paži a už
nevzdychajte.

DESPINA E DON
ALFONSO (*stranou, polohlasem*)

Per carità, partiamo:
quel che san far
veggiamo; le stimo più
del diavolo s'ora

Proboha, odejděme. Co
dokáží uvidíme, stojí za
bačkoru, jestli teď

non cascan giù.

do toho nepadnou.
(*odejdou*)

5. scéna

Guglielmo si vede Dorabellu, Ferrando a Fiordiligi nejsou do sebe zavěšeni. Provedou malou němou scénu plnou pohledů, vzdech, smíchu atd.

FIORDILIGI

Oh che bella giornata!

Ó, jaký krásný den!

FERRANDO

Caldetta anzi che no.

Teploučký spíše než ne
(= je dost teplo).

DORABELLA

Che vezzosi arboscelli!

Jak půvabné stromečky!

GUGLIELMO

Certo, certo: son belli,
han più foglie che frutti.

Jistě, jistě, jsou krásné,
mají víc listů než plodů.

FIORDILIGI

Quei viali come son
leggiadri. volete
passeggiar?

Ty ale je jak jsou
půvabné, chcete se
procházet?

FERRANDO

Son pronto, o cara, ad
ogni vostro cenno.

Jsem připraven, ó,
drahá, na každý váš
pokyn.

FIORDILIGI

Troppa grazia!

Jste příliš laskav!

FERRANDO (*ke Guglielmovi, když prochází kolem nich*)

Eccoci alla gran crisi.

Hle, je tu velká krize.

FIORDILIGI

Cosa gli avete detto?

Co jste mu řekl?

FERRANDO

Eh, gli raccomandai di
divertirla bene.

Ó, doporučil jsem mu,
aby ji bavil dobře.

DORABELLA (*ke Guglielmovi*)

Passeggiamo anche noi.

Projdeme se i my.

GUGLIELMO

Come vi piace.
(*procházejí se; po chvíli ticha*) Ahimè!

Jak se vám líbí. Ach!

DORABELLA

Che cosa avete?

Co je vám?

*(Druhý pár v dálce
předvádí němou scénu.)*

GUGLIELMO

Io mi sento sì male, sì
male, anima mia, che mi
par di morire.

Já se cítím tak špatně,
tak špatně, duše moje,
že mi připadá, že
umírám.

DORABELLA *(pro sebe)*

Non otterrà nientissimo.
(nahlas) Saranno
rimasugli del velen che
beveste.

Nedosáhne vůbec
ničeho. To budou
následky jedu, který
jste vypil.

GUGLIELMO *(ohnivě)*

Ah, che un veleno assai
più forte io bevo in que'
crudi e focosi mongibelli
amorosi!

Ach, vždyť jed mnohem
silnější já piju z těch
krutých a plamenných
očí milostných!

DORABELLA

Sarà veleno calido:
fatevi un poco fresco.

Bude to jed horký:
osvěžte se trochu.

*(Druhý pár jde blíž a
prochází se.)*

GUGLIELMO

Ingrata, voi burlate ed
intanto io mi moro! *(pro
sebe)* Son spariti: dove
diamin son iti?

Nevděčná, vy se smějete
a zatím já umírám.
Zmizeli: kam k čertu šli?

DORABELLA

Eh, via, non fate...

Ale no tak, nedělejte...

GUGLIELMO

Io mi moro, crudele, e
voi burlate?

Já umírám, krutá a vy se
smějete?

DORABELLA

Io burlo? io burlo?

Já se směju? Já se
směju?

GUGLIELMO

Dunque datemi qualche
segno, anima bella, della
vostra pietà.

Tak dejte mi nějaké
znamení, duše krásná,
vašeho soucitu.

DORABELLA

Due, se volete; dite quel
che far deggio, e lo
vedrete.

Dvě, chcete-li. Povězte,
co udělat mám a uvidíte
to.

GUGLIELMO *(pro sebe)*

Scherza, o dice davvero?
*(nahlas, ukazuje jí
přívěsek)* Questa picciola
offerta

Žertuje nebo to říká
doopravdy? Tento malý
dar

d'accettare degnatevi.

přijmout rače.

DORABELLA

Un core?

Srdce?

GUGLIELMO

Un core: è simbolo di
quello ch'arde, languisce
e spasima per voi.

Srdce: je to symbol
toho, které žhne, nyje a
strádá pro vás.

DORABELLA *(pro sebe)*

Che dono prezioso!

Jaký dar cenný!

GUGLIELMO

L'accettate?

Přijímáte ho?

DORABELLA

Crudele! Di sedur non
tentate un cor fedele.

Krutý! Svést se
nepokoušejte srdce
věrné.

GUGLIELMO *(pro sebe)*

La montagna vacilla. Mi
spiace; ma impegnato è
l'onor di soldato. *(k
Dorabelle)* V'adoro!

Hora se chvěje. Je mi
líto, ale závazná je čest
vojáka. Zbožňuji vás!

DORABELLA

Per pietà...

Pro smilování...

GUGLIELMO

Son tutto vostro!

Jsem celý váš!

DORABELLA

Oh, Dei!

Ó, bohové!

GUGLIELMO

Cedete, o cara!

Podlehňte, ó, drahá!

DORABELLA

Mi farete morir...

Způsobíte mi smrt...

GUGLIELMO

Morremo insieme,
amorosa mia speme.
L'accettate?

Zemřeme společně,
milostná má naději.
Přijímáte to?

DORABELLA (*po krátké
pauze, s povzdechem*)

L'accetto.

Přijímám.

GUGLIELMO (*pro sebe*)

Infelice Ferrando! (*k
Dorabelle*) O che diletto!

Nešťastný Ferrando! Ó,
jaké potěšení!

Č. 23 - Duet

GUGLIELMO

Il core vi dono, bell'idolo
mio; ma il vostro vo'
anch'io, Via, datelo a
me.

Srdce vám dám, krásný
idole můj, ale vaše chci
též já. No tak, dejte mi
ho.

DORABELLA

Mel date, lo prendo, ma
il mio non vi rendo:
invan mel chiedete, più
meco ei

Dáváte mi ho, přijímám
ho, ale své vám nedám,
marně mě o něj žádáte,
už ho u sebe

non è.

nemám.

GUGLIELMO

Se teco non l'hai,
perché batte qui?

Když ho u sebe nemáš,
proč bije tady?

DORABELLA

Se a me tu lo dai, che
mai balza lì?

Když mně ty ho dáváš,
jak to, že buší tady?

DORABELLA E
GUGLIELMO

È il mio coricino che
più non è meco: ei
venne a star teco, ei
batte così.

Je to mé srdéčko, které
už není se mnou: ono
se stává tvým, ono
tluče takhle.

GUGLIELMO (*chce jí dát
srdce místo medailonku
milého*)

Qui lascia che il
metta.

Sem nech mě, abych je
položil.

DORABELLA

Ei qui non può star.

Ono zde nemůže zůstat.

GUGLIELMO

T'intendo, furbetta.

Rozumím ti, lištičko.

DORABELLA

Che fai?

Co to děláš?

GUGLIELMO

Non guardar.

Nedívej se.

(*Něžně jí otočí hlavu na
druhou stranu, sundá jí
medailon a místo něj jí
pověsí srdce.*)

DORABELLA (*pro sebe*)

Nel petto un Vesuvio
d'avere mi par.

V hrudi Vesuv mít se mi
zdá.

GUGLIELMO (*pro sebe*)

Ferrando meschino!
Possibil non par. (*k
Dorabelle*) L'occhietto a
me gira.

Ferrando ubohý! Možné
se to nezdá. Očko ke
mně otoč.

DORABELLA

Che brami?

Po čem toužíš?

GUGLIELMO

Rimira se meglio può
andar.

Pohleď, zda lepší to
může být.

DORABELLA E
GUGLIELMO

Oh cambio felice di cori e
d'affetti! Che nuovi
diletti, che dolce penar!

Ó, výměna šťastná srdcí
a citů! Jaká nová
potěšení, jaké sladké
strádání!

(*odcházejí zavěšeni do
sebe*)

6 scéna

Fiordiligi a Ferrando.

*Přichází Fiordiligi, je
rozrušená, za ní jde
Ferrando.*

FERRANDO

Barbara! Perché fuggi?

Ty krutá! Proč utíkáš?

FIORDILIGI

Ho visto un aspide,
un'idra, un basilisco!

Viděla jsem hada, hydru,
baziliška!

FERRANDO

Ah, crudel, ti capisco!
L'aspide, l'idra, il
basilisco, e quanto i libici
deserti han

Ach, krutá, rozumím ti!
Hada, hydru, baziliška a
vše, co lybijské pouště
mají

di più fiero, in me solo
tu vedi.

nejdivočejšího, ve mně
jen ty vidíš.

FIORDILIGI

È vero, è vero! Tu vuoi
tormi la pace.

To je pravda, pravda! Ty
chceš mi vzít klid.

FERRANDO

Ma per farti felice.

Ale abych tě učinil
šťastnou.

FIORDILIGI

Cessa di molestarmi.

Přestaň mě trápit.

FERRANDO

Non ti chiedo che un
guardo.

Nežádám tě, než o
pohled (=chci jen, abys
na mne pohlédla).

FIORDILIGI

Pàrtiti.

Odejdi.

FERRANDO

Non sperarlo se pria gli
occhi men fieri a me non
giri. O ciel! Ma tu mi

V to nedoufej, pokud
nejprve oči méně hrdé
ke mně neobrátíš. Ó,
nebesa. Ale ty na mne

guardi, e poi sospiri?

hledíš a pak vzdycháš?

Č. 24 - Aria

FERRANDO (*nanejvíš
spokojeně*)

Ah, lo veggio,
quell'anima bella al mio
pianto resistere non sa;
non è fatta per

Ach, vidím to, ta duše
krásná mému pláči
odolat nedokáže. Není
stvořena k tomu,

esser rubella agli affetti
di amica pietà. In quel
guardo, in quei cari
sospiri

aby byla proti citům
přátelského slitování. V
tom pohledu, v těch
drahých vzdeších

dolce raggio lampeggia
al mio cor: già respondi
a' miei caldi desiri, già tu
cedi

něžný paprsek svítá
mému srdci: již odpověz
mé horké touze, již se
vzdej

al più tenero amor.
(*smutně*) Ma tu fuggi,
spietata, tu taci ed
invano mi senti

nejněžnější lásce. Avšak
ty utíkáš, nemilosrdná,
ty mlčíš a marně mě
necháš

languir? Ah, cessate,
speranze fallaci: la

crudel mi condanna a
morir.

se soužit? Ach, ustaňte,
naděje klamné, ta
ukrutnice mě odsuzuje
na smrt. (*odejde*)

7. scéna

Fiordiligi.

FIORDILIGI

Ei parte... senti... ah
no... partir si lasci, si
tolga ai sguardi miei
l'infausto oggetto

On odchází... poslyš...
ach ne... ať odejde, ať
zmizí z očí mých
nešťastný důvod

della mia debolezza. A
qual cimento il barbaro
mi pose!... Un premio è
questo

mé slabosti. Jaké
zkoušce ten krutý mě
vystavil...! Odměna je
tohle

ben dovuto a mie
colpe!... In tale istante
dovea di nuovo amante i
sospiri

vskutku zasloužená za
mé viny...! V tu chvíli
měl znovu milovník
vzdechům

ascoltar? L'altrui querele
dovea volger in gioco?
Ah, questo core a
ragione condanni,

naslouchat? Cizí hádky
měl obracet v žert? Ach,
toto srdce po právu
odsuzuješ,

o giusto amore! Io ardo,
e l'ardor mio non è più
effetto d'un amor
virtuoso: è smania,

ó, spravedlivá láska! Já
planu a vznět můj není

už výsledkem lásky
ctnostné: je to šílenství,

affanno, rimorso,
pentimento, leggerezza,
perfidia e tradimento!
(Guglielmo, anima mia!

trápení, výčitka, pokání,
lehkomyšlnost,
ničemnost a zrada!
(Guglielmo, duše moje!

Perché sei tanto ora
lungi da me? Solo
potresti... ahimè! tu mi
detesti, mi rigetti,

Proč jsi tolik teď daleko
ode mne? Jen bys
mohl... ach! Ty mě
odmítáš, zapuzuješ,

m'aborri... io già ti
veggio minaccioso,
sdegnato; io sento i
rimproveri amari,

nenávidíš...já již tě vidím
výhrůžného,
rozhořčeného. Já cítím
výčitky hořké

e il tuo tormento.)

a tvé trápení.)

Č. 25 - Rondo

FIORDILIGI

Per pietà, ben mio,
perdona all'error di
un'alma amante; fra
quest'ombre

Pro slitování, miláčku,
odpusť chybu duši
milující. Mezi těmito
stíny

e queste piante sempre
ascoso, oh Dio, sarà!
Svenerà quest'empia
voglia l'ardir mio

a těmito stromy vždy
skryta, ó, Bože, bude!
Zničí tu hanebnou
choutku zápal můj,

la mia costanza; perderà
la rimembranza che
vergogna e orror mi fa.
A chi

má věrnost. Zmizí
vzpomínka, která stud a
hrůzu ve mně vyvolává.
Tomu, kdo

mai mancò di fede
questo vano ingrato cor!
Si dovea miglior
mercede

nikdy nebyl nevěrný,
toto prázdné, nevděčné
srdce! Zasloužil sis lepší
odměnu ,

caro bene, al tuo candor

drahý miláčku, za svou
čistotu. (*odchází*)

8. scéna

Ferrando a Guglielmo.

FERRANDO (*velmi
spokojeně*)

Amico, abbiamo vinto!

Příteli, vyhráli jsme!

GUGLIELMO

Un ambo o un terno?

Ambo nebo terno?

FERRANDO

Una cinquina, amico:
Fiordiligi è la modestia in
carne.

Pětku, příteli. Fiordiligi je
skromnost zosobněná.

GUGLIELMO

Niente meno?

Nic menšího?

FERRANDO

Nientissimo. Sta' attento
e ascolta come fu.

Pranic. Dávej pozor a
poslouchej, jaká byla.

GUGLIELMO

T'ascolto: di' pur su.

Poslouchám: tak povídej.

FERRANDO

Pel giardinetto, come
eravam d'accordo, a
passeggiar mi metto; le
dò il braccio, si parla

Do zahrady, jak jsme se
dohodli, procházet se
jdu. Nabídnu jí rámě,
mluvíme

di mille cose
differenti/indifferenti;
alfine viensi all'amor.

o tisíci věcech
různých/bezvýznamných
; nakonec přijde na
lásku.

GUGLIELMO

Avanti.

Pokračuj.

FERRANDO

Fingo labbra tremanti,
fingo di pianger, fingo di
morir al suo piè...

Předstírám rty třesoucí
se, předstírám pláč,
dělám, že umřu u jejích
nohou...

GUGLIELMO

Bravo assai, per mia fè.
Ed ella?

Skvělý dost, na mnou
věru. A ona?

FERRANDO

Ella da prima ride,
scherza, mi burla...

Ona se nejprve směje,
žertuje, vysmívá se mi...

GUGLIELMO

E poi?
A pak?
FERRANDO
E poi finge
d'impietosirsi...
A pak předstírá, že se
slitovala...
GUGLIELMO
O cospettaccio!
A sakra!
FERRANDO
Alfin scoppia la bomba:
pura come colomba al
suo caro Guglielmo ella
si serba;
Nakonec vybuchne
bomba: čistá jako
holubice svému drahému
Guglielmovi se uchová.
mi discaccia superba, mi
maltratta, mi fugge,
testimonio rendendomi e
messaggio che
Odhání mě pyšně, dbývá
mě, utíká mi, a
svědectví mi tak dává a
zpravu, že
una femmina ell'è senza
paraggio.
ženou ona je která nemá
sobě rovné.
GUGLIELMO
Bravo tu, bravo io, brava
la mia Penelope! Lascia
un po' ch'io ti abbracci
per sì felice
Bravo tobě, bravo mě,
bravo mé Penelopě!
Nech mě, bych tě objal
za tak šťastnou
augurio, o mio fido
Mercurio!
zvěst, ó, můj věrný
Merkure!

(obejmou se)
FERRANDO
E la mia Dorabella?
Come s'è diportata?
(prudce) Ah, non ci ho
neppur dubbio!
A moje Dorabella? Jak se
chovala? Ach, vůbec o
tom nepochybuji!
assai conosco quella
sensibil alma.
dost znám tu citlivou
duši.
GUGLIELMO
Eppur un dubbio,
parlandoti a quattr'occhi,
non saria mal, se tu
l'avessi.
A přec pochybnost, když
s tebou mluvím mezi
čtyřma očima, nebylo by
špatné, kdybys měl.
FERRANDO
Come?
Jakže?
GUGLIELMO
Dico così per dir! *(pro
sebe)* Avrei piacere
d'indorargli la pillola.
To říkám jen tak! Rád
bych mu osladil tu
pilulku.
FERRANDO
Stelle! Cesse ella forse
alle lusinghe tue? Ah,
s'io potessi sospettarlo
soltanto!...
Nebesa! Podlehlá ona
snad lichotkám tvým?
Ach, kdybych měl mít
podezření pouhé...!
GUGLIELMO

È sempre bene il
sospettare un poco in
questo mondo.
Je vždy dobré podezírat
trochu na tomto světě.
FERRANDO
Eterni Dei! favella: a
foco lento non mi far qui
morir... ma no, tu vuoi
prenderti
Věční bohové! Mluv: na
ohni pomalém nenech
mě tu zemřít... ach ne,
ty chceš dělat si
meco spasso: ella non
ama, non adora che me.
ze mně legraci: ona
nemiluje, nezbožňuje,
než mě.
GUGLIELMO
Certo! Anzi in prova di
suo amor, di sua fede,
questo bel ritrattino ella
mi diede.
Jistě! Dokonce na důkaz
své lásky, své věrnosti,
tento krásný obrázek
ona mi dala.
*(ukáže mu madailon,
který dostal od
Dorabelly)*
FERRANDO *(zuří)*
Il mio ritratto! Ah,
perfida! *(che odejít)*
Můj portrét! Ach, ta
proradaná!
GUGLIELMO
Ove vai?
Kam jdeš?
FERRANDO *(zuří)*
A trarle il cor dal
scellerato petto e a
vendicar il mio tradito
affetto.

Vyrvat jí srdce z ničemné
hrudi a pomstít svůj
zrazený cit.

GUGLIELMO

Fermati!

Zadrž!

FERRANDO (*energicky*)

No, mi lascia!

Ne, nech mě!

GUGLIELMO

Sei tu pazzo? Vuoi tu
precipitarti per una
donna che non val due
soldi?

Jsi šílený? Chceš se
ukvapit kvůli ženě, která
nemá cenu dvou pětáků?

(*pro sebe*) Non vorrei
che facesse qualche
corbelleria.

Nechtěl bych, aby vyvedl
nějaké bláznovství.

FERRANDO

Numi! Tante promesse, e
lagrime, e sospiri, e
giuramenti, in sì pochi
momenti

Bohové! Na tolik slibů a
slz a vzdechů a přísah v
tak málo okamžicích

come l'empia obliò?

jak ta bezbožná
zapomněla?

GUGLIELMO

Perbacco, io non lo so.

Hrome, já to nevím.

FERRANDO

Che fare or deggio? A
qual partito, a qual idea
m'appiglio? Abbi di me
pietà,

Co dělat teď mám? K
jakému rozhodnutí, k

jaké myšlenky se
přikloním? Slituj se nade
mnou,

dammi consiglio.

dej mi radu.

GUGLIELMO

Amico, non saprei qual
consiglio a te dar.

Příteli, nevím, jakou radu
tobě dát.

FERRANDO

Barbara! Ingrata! In un
giorno!... In poche
ore!...

Krutá! Nevděčná! Za
jediný den...! Za pár
hodin...!

GUGLIELMO

Certo, un caso quest'è
da far stupore.

Jistě, případ to je, který
budí úžas. .

GUGLIELMO

Donne mie, la fate a
tanti, he, se il ver vi
deggio dir, se si lagnano
gli amanti

Ženy moje, vyzrajete
nad tolika, že, mám-li
pravdu vám říci, když si
stěžují ti milovníci,

li comincio a compatir.
Io vo' bene al sesso
vostro, lo sapete, ognun
lo sa: ogni giorno ve lo

začínám s nimi soucítit.
Já mám rád pohlaví
vaše, to víte, každý to
ví. Každý den vám to

mostro, vi dò segno
d'amistà; ma quel farla a
tanti e tanti

dokazuji, dávám vám
najevo přátelství. Avšak

to, jak doběhnete tolik
(mužů)

m'avvilisce in verità.
Mille volte il brando presi
per salvar il vostro onor,

mě pohoršuje opravdu.
Tisíckrát meč jsem
uchopil, abych chránil
vaši čest.

mille volte vi difesi colla
bocca, e più col cor. Ma
quel farla a tanti e tanti

Tisíckrát jsem vás bránil
ústý a ještě víc srdcem.
Avšak to, jak vyzrajete
nad tolika,

è un vizietto seccator.
Siete vaghe, siete
amabili, più tesori il ciel
vi diè, e le grazie

je zlozvyk protivný. Jste
půvabné, jste roztomilé,
víc pokladů nebe vám
dalo a půvaby

vi circondano dalla testa
sin ai piè; ma la fate a
tanti e tanti, che
credibile non è.

vás halí od hlavy až k
patám. Avšak vyzrajete
nad tolika, že uvěřitelné
to není..

Che, se gridano gli
amanti, hanno certo un
gran perché. (*parte*)

Takže, když křičí
milenci, mají jistě pádný
důvod.

9. scéna

*Ferrando; pak Guglielmo
a Don Alfonso.*

FERRANDO

In qual fiero contrasto,
in qual disordine di
pensieri e di affetti io mi
ritrovo? Tanto

V jak krutém rozporu, v
jakém zmatku myšlenek
a citů já se nacházím?
Tak

insolito e novo è il caso
mio, che non altri, non io
basto per consigliarmi...
Alfonso,

neобыčejný a nový je
případ můj, že ani jiní,
ani já nedokážu si
poradit... Alfonso,

Alfonso, quanto rider
vorrai della mia
stupidizza! Ma mi
vendicherò: saprò dal
seno

Alfonso, jak smát se
budeš chtít mé
hlouposti! Ale pomstím
se: dokážu z hrudi

cancellar quell'iniqua...
cancellarla? Troppo,
oddio, questo cor per lei
mi parla.

vymazat tu
ničemnou...vymazat ji?
Příliš, ach bože, mé
srdce pro ni hovoří.

*(v tuto chvíli přichází
Don Alfonso s
Guglielmem a
poslouchají)*

Č. 27 - Kavatina

FERRANDO

Tradito, schernito dal
perfido cor, io sento che
ancora quest'alma
l'adora, io sento

Zrazený, pohaněný
proradným srdcem, já
cítím, že dosud má duše
ji zbožňuje já cítím

per essa le voci d'amor.

pro ni hlasy lásky (= jak
se za ni láska
přimlouvá).

DON ALFONSO (*jde k
Ferrandovi*)

Bravo, questa è
costanza!

Výborně, toto je
věrnost!

FERRANDO

Andate, o barbaro! Per
voi misero sono.

Jděte, ó, krutý! Kvůli
vám ubožákem jsem.

DON ALFONSO

Via, se sarete buono vi
tornerò l'antica calma.
Udite: (*ukáže na
Guglielma*)

No tak, když budete
hodný, vrátím vám
někdejší klid.
Poslouchejte:

Fiordiligi a Guglielmo si
conserva fedel, e
Dorabella infedel a voi
fu.

Fiordiligi Guglielmovi je
nadále věrná a Dorabella
nevěrná vám byla.

FERRANDO

Per mia vergogna.

K mé hanbě.

GUGLIELMO

Caro amico, bisogna far
delle differenza in ogni
cosa. Ti pare che una
sposa mancar

Drahý příteli, je třeba
rozlišovat ve všem.
Připadá ti, že nevěsta
nedostát ve slovu

possa a un Guglielmo?
Un picciuo! calcolo, non
parlo per lodarmi,

by mohla takovému
Guglielmovi? Malé

srovnání, neříkám to,
abych se vychvaloval,

se facciamo tra noi... Tu
vedi, amico, che un poco
più di merto...

když uděláme mezi námi
(dvěma)... Ty vidíš (=
sám vidíš), příteli, že
maličko víc zásluh...

DON ALFONSO

Eh, anch'io lo dico.

Ó, také já to říkám.

GUGLIELMO

Intanto mi darete
cinquanta zecchinetti.

Zatím mi dáte padesát
dukátků.

DON ALFONSO

Volentieri. Pria però di
pagar, vo' che facciamo
qualche altra esperienza.

Rád. Dříve však, než
zaplatím, chci, abychom
učinili nějakou další
zkušenost.

GUGLIELMO

Come!

Cože!

DON ALFONSO

Abbiate pazienza; infin
domani siete entrambi
miei schiavi, a me voi
deste parola da soldati

Mějte trělivost, do zítřka
jste oba mými otroky a
mně vy jste dali slovo
vojáka,

di far quel ch'io dirò.
Venite, io spero
mostrarvi ben che folle è
quel cervello

že uděláte to, co já
řeknu. Pojdte, já doufám
ukázat vám pěkně, že
pošetilý je ten mozek,

che sulla frasca ancor
vende l'uccello.

který na větvi ještě
prodává ptáčka.

(odejdou)

10. scéna

*Pokoj s dvojím vchodem,
zrcadlem a stolky.*

*Dorabella a Despina, pak
Fiordiligi.*

DESPINA

Ora vedo che siete una
donna di garbo.

Ted' vidím, že jste žena
vychovaná.

DORABELLA

Invan, Despina, di
resister tentai: quel
demonletto ha un
artificio, un'eloquenza,

Marně, Despino, odolal
jsem se pokoušela. Ten
ďáblík má um,
výřečnost,

un tratto che ti fa cader
giù se sei di sasso.

povahu, že padneš, i
když jsi z kamene.

DESPINA

Corpo di Satanasso!
Questo vuol dir saper!
Tanto di raro noi povere
ragazze abbiamo

K ďasu! To znamená
umět! Tak vzácně my
ubohé dívky máme

un po' di bene, che
bisogna pigliarlo allor
ch'ei viene. (*přichází
Fiordiligi*) Ma ecco

trochu potěšení, že je
třeba chopit se jej,
jakmile se objeví. Ale
tady je

la sorella. Che ceffo!

sestra. Ten obličej!

FIORDILIGI

Sciagurate! Ecco per
colpa vostra in che stato
mi trovo!

Nešťastnice! To kvůli
nám vám v tomto stavu
se nacházím!

DESPINA

Cosa è nato, cara
madamigella?

Co se stalo, drahá
slečno?

DORABELLA

Hai qualche mal, sorella?

Je ti snad něco, sestro?

FIORDILIGI

Ho il diavolo che porti
me, te, lei, Don Alfonso,
i forestieri e quanti pazzi

Ať čert odnese mne,
tebe, ji, Dona Alfonsa,
cizince a všechny blázny,

ha il mondo.

co jich je ještě na světě.

DORABELLA

Hai perduto il giudizio?

Přišla jsi o rozum?

FIORDILIGI

Peggio, peggio...
Inorridisci: io amo, e
l'amor mio non è sol per
Guglielmo.

Ještě hůř... Zděsíš se: já
miluji a láska má nepatří
jen Guglielmovi.

DESPINA

Meglio, meglio!

Tím lépe!

DORABELLA

E che forse/e che sì,
anche tu se' innamorata
del galante biondino?

Snad/ Je to tak, že také
ty jsi zamilovaná do
galantního blondáčka?

FIORDILIGI (*vzdychá*)

Ah, purtroppo per noi.

Ach, bohužel pro nás.

DESPINA

Ma brava!

Jste skvělá!

DORABELLA

Tieni settantamila baci:
tu il biondino, io il
brunetto, eccoci
entrambe sposate!

Tu máš, sedmdesát tisíc
polibků: ty blondáčka, já
bruneta a hle, obě jsme
nevěsty!

FIORDILIGI

Cosa dici? Non pensi agli
infelici che stamane
partir? Ai loro pianti,
alla lor

Co to říkáš? Nemyslíš na
ty nešťastníky, kteří
dnes ráno odjeli? Na
jejich pláč, na jejich

fedeltà tu più non pensi?
Così barbari sensi dove,
dove apprendesti? Sì
diversa

věrnost ty už nemyslíš?
Tak krutým citům, kde,
kde ses naučila? Tak
jinou

da te come ti festi?

než jsi byla, jak ses
učinila?

DORABELLA

Odimi: sei tu certa che
non muoiano in guerra i

nostri vecchi amanti? E allora entrambe

Poslouchej: jsi si ty jista, že nezemřou ve válce naši bývalí milí? A pak obě dvě

resterem colle man piene di mosche. Tra un ben certo

zůstaneme s rukama plnýma much (= pak bychom neměly nic). Mezi potěšením jistým

e un incerto c'è sempre gran divario!

a nejistým je vždycky velký rozpor!

FIORDILIGI

E se poi torneranno?

A co když se vrátí?

DORABELLA

Se torneran, lor danno! Noi saremo allor mogli, noi saremo lontane mille miglia.

Jestli se vrátí, jejich škoda! My budeme pak manželky, my budeme daleko tisíc mil.

FIORDILIGI

Ma non so come mai si può cangiar in un sol giorno un core.

Ale nevím, jak jen se může proměnit v jediném dni srdce.

DORABELLA

Che domanda ridicola! Siam donne! E poi, tu com'hai fatto?

Jaká otázka směšná! Jsme ženy! A pak, ty, jak jsi to udělala?

FIORDILIGI

Io saprò vincermi.

Já se dokážu přemoci.

DESPINA

Voi non saprete nulla.

Vy nesvedete nic.

FIORDILIGI

Farò che tu lo veda.

Udělám to, abys to viděla.

DORABELLA

Credi, sorella, è meglio che tu ceda.

Věř, sestro, bude lépe, když ustoupíš...

Č. 28 - Árie

DORABELLA

È amore un ladroncello, un serpentello è amor; ei toglie e dà la pace, come gli piace,

Je láska zlodějíčkem, hádkem je láska. Ona bere a dává klid, jak se jí líbí,

ai cor. Per gli occhi al seno appena un varco aprir si fa, che l'anima incatenata e toglie

srdcím. Očima do hrudi jen si průchod otevřít nechá, který duši spoutá a vezme

libertà. Porta dolcezza e gusto se tu lo lasci far, ma t'empie

svobodu. Přináší příjemné chvíle a radost, když ty ji necháš jednat, avšak naplní tě

di disgusto se tenti di pugar. Se nel tuo petto ei siede, s'egli ti becca

nechutenstvím, když se snažíš bojovat. Když do

tvé hrudi se usadí, když tě zasáhne

qui, fa' tutto quel ch'ei chiede, che anch'io farò così.

sem, dělej všechno to, co ona chce, vždyť já to také budu dělat.

(Dorabella a Despina odejdou)

11. scéna

Fiordiligi, pak Ferrando, Guglielmo a Don Alfonso ve druhém pokoji. Poté Despina.

FIORDILIGI

Come tutto congiura a sedurre il mio cor! Ma no... si mora e non si ceda... errai

Jak vše se spiklo, aby svedlo mé srdce! Ale ne... Zemřít a nepovolit... Chybila jsem,

quando alla suora io mi scopersi, ed alla serva mia. Esse a lui diran tutto, ed ei

když sestře já se odhalila a služce své. Ony mu řeknou vše a on, (ještě)

più audace, fia di tutto capace... agli occhi miei mai più non comparisca... a tutti

více odhodlán, bude všeho schopen... před očima mýma nikdy více ať se neobjeví... Všem

i servi minacerò il congedo, se lo lascian passar... veder nol voglio, quel seduttore.

sloužícím pohrozím výpovědí, když ho

nechají vejít... vidět ho
nechci, toho svůdce.

*(Ferrando, Guglielmo a
Don Alfonso vejdou do
druhého pokoje, do něž
je z prvního vidět.)*

GUGLIELMO (*k
přátelům*)

Bravissima! La mia casta
Artemisia! La sentite?

Skvělá! Má cudná
Artemis! Slyšíte ji?

FIORDILIGI

Ma potria Dorabella,
senza saputa mia...
Piano... un pensiero per
la mente

Ale mohla by Dorabella,
bez vědomí mého... (ale)
pomalu... myšlenka na
mysl

mi passa: in casa mia
restar molte uniformi di
Guglielmo

mi přichází (= mám
nápad): v domě mém
zůstalo hodně uniforem
Guglielmových

e di Ferrando... ardir!...
Despina! Despina!

a Ferrandových...
odvahu...! Despino!
Despino!

DESPINA (*přichází*)

Cosa c'è?

Copak je?

FIORDILIGI

Tieni un po' questa
chiave, e senza replica,
senza replica alcuna,
prendi nel guardaroba

Vezmi tento klíč a bez
odmluvy, bez odmluvy
jediné vezmi v šatníku

e qui mi porta due
spade, due cappelli e
due vestiti de' nostri
sposi.

a sem mi přines dva
meče, dva klobouky a
dva obleky našich
ženichů.

DESPINA

E che volete fare?

A co chccete dělat?

FIORDILIGI

Vanne, non replicare.

Jdi, neptej se.

DESPINA (*pro sebe*)

Comanda in abrégé
donna Arroganza!
(odejde)

Poroučí stručně, paní
Arogance!

FIORDILIGI

Non c'è altro, ho
speranza che Dorabella
stessa seguirà il
bell'esempio.

Nedá se nic dělat,
doufám, že Dorabella
sama bude následovat
krásný příklad.

Al campo, al campo:
altra strada non resta
per serbarci innocenti.

Do (bitevního) pole, do
pole. Jiná cesta
nezbývá, abychom
zůstaly nevinné.

DON ALFONSO (*pro
sebe*)

Ho capito abbastanza. (*k
Despině, která se vrací*)
Vanne pur, non temer.

Pochopil jsem dost. Jen
jdi, neboj se.

DESPINA (*k Fiordiligi*)

Eccomi.

Tady jsem.

FIORDILIGI

Vanne: sei cavalli di
posta voli un servo a
ordinar... di' a Dorabella
che parlar

Jdi: šest koní poštovních
ať běží služebník
objednat... řekni
Dorabelle, že mluvit

le vorrei...

s ní bych chtěla...

DESPINA

Sarà servita. (*pro sebe*)
Questa donna mi par di
senno uscita. (odejde)

K službám. Tahle žena
mi připadá, že rozum
ztratila.

12. scéna

Fiordiligi, pak Ferrando;
Guglielmo a Don Alfonso
ve druhém pokoji.

FIORDILIGI

L'abito di Ferrando sarà
buono per me; può
Dorabella prender quel
di Guglielmo.

Oblek Ferrandův bude
dobrý pro mne, může
Dorabella vzít si ten
Guglielmův.

In questi arnesi
raggiungerem gli sposi
nostri, al loro fianco
pugnar potremo

S touto výzbrojí
dorazíme k ženichům
našim, po jejich boku
bojovat budeme moci

e morir se fa d'uopo. Ite
in malora, (*sundá s
klobouk*) ornamenti
fatali!...

a zemřít, bude-li třeba.
Jděte do háje, ozdoby
osudové...

Io vi detesto.

Já vás nenávídím.

GUGLIELMO (*k
přátelům*)

Si può dar un amor
simile a questo?

Je možné najít lásku
podobnou této?

FIORDILIGI

Di tornar non sperate
alla mia fronte pria ch'io
qui torni col mio ben; in
vostro

Že se vrátíte nedoufejte
na mé čelo dřív, než já
sem se vrátím se svým
milým. Na vaše

loco porrò questo
cappello... oh, come ei
mi trasforma le
sembianze e il viso!
Come appena

místo dám tento
klobouk... ó, jak on mi
mění vzhled a tvář! Jak
sotva

io medesima or mi
ravviso!

já sama teď se
poznávám!

Č. 29 - Duet

FIORDILIGI

Fra gli amplessi in pochi
istanti giungerò del fido
sposo, sconosciuta a lui
davanti

Do objetí zakrátko
dorazím věrného ženicha,
nepoznána před něj

in quest'abito verrò. Oh,
che gioia il suo bel core
proverà nel ravvisarmi!

v tomto oděvu
předstoupím. Ó, jakou
radost jeho krásné srdce
zakusí, až mě spatří!

FERRANDO (*vstoupí, k
Fiordiligi*)

Ed intanto di dolore
meschinello io mi morrò.

A zatím bolestí,
ubožáček, já zemřu.

FIORDILIGI

Cosa veggio! Son
tradita. Deh, partite!

Co to vidím! Jsem
zrazena. Ach, odejděte!

FERRANDO

Ah no, mia vita! (*vezme
meč ze stolku a tasí ho*)
Con quel ferro di tua
mano questo cor

Ach ne, můj živote! Tím
mečem svou rukou mé
srdce

tu ferirai, e se forza
oddio non hai io la man
ti reggerò. (*poklekne*)

ty poraníš, a pokud sílu,
ó, bože, nemáš, já ruku
ti povedu.

FIORDILIGI

Taci, ahimè! Son
abbastanza tormentata
ed infelice!

Mlč, ach! Jsem dost
utrápená a nešťastná!

FIORDILIGI A
FERRANDO

Ah, che omai la mia/sua
costanza a quei sguardi,
a quel che dice,
incomincia a vacillar!

Ach, avšak teď má/její
věrnost při těch
pohledech a při tom, co
říká, začíná se kymáčet!

FIORDILIGI

Sorgi, sorgi...

Odejdi, odejdi...

FERRANDO

Invan lo credi.

Marně v to doufáš.

FIORDILIGI

Per pietà, da me che
chiedi?

Pro slitování, ode mne co
žádáš?

FERRANDO

Il tuo cor, o la mia
morte.

Tvé srdce nebo svou
smrt.

FIORDILIGI

Ah, non son, non son più
forte...

Ach, nejsem, nejsem už
silná.... (= už nemám
sílu odolávat)

FERRANDO

Cedi, cara! (*vezme si za
ruku a líbá ji*)

Svol, drahá!

FIORDILIGI

Dei, consiglio!

Bohové, poradte!

FERRANDO

Volgi a me pietoso il
ciglio: in me sol trovar tu
puoi sposo, amante, e
più se vuoi.

Obrať ke mně soucitné
oko: ve mně jen najít ty

můžeš ženicha, milence
a víc, chceš-li.

(velmi něžně) Idol mio,
più non tardar.

Idole můj, nemeškej.

FIORDILIGI (*chvěje se*)

Giusto ciel!... Crudel...
hai vinto, fa' di me quel
che ti par.

Spravedlivé nebe...!
Krutý... zvítězil jsi, dělej
si se mnou, co se ti zlíbí.

(*Don Alfonso zadrží
Guglielma, který by chtěl
vstoupit do vedlejšího
pokoje.*)

FERRANDO A
FIORDILIGI

Abbracciamci, o caro
bene, e un conforto a
tante pene sia languir di
dolce affetto,

Obejměme se, ó, drahý
miláčku, a útechou za
tolik běd budiž
roztoužení sladkých citů,

di diletto sospirar!
(*odejdou*)

radostné vzdychání!

13. scéna

*Guglielmo a Don
Alfonso; pak Ferrando.*

GUGLIELMO

Oh poveretto me! cosa
ho veduto, cosa ho
sentito mai!

Ó, já ubožák! Co jsem to
viděl, co jsem to slyšel
jen!

DON ALFONSO

Per carità, silenzio!

Proboha, ticho!

GUGLIELMO

Mi pelerei la barba, mi
graffierei la pelle, e darei
colle corna entro le
stelle!

Vyrval bych si vousy,
serval bych si kůži a
stavěl se nebesům!

Fu quella Fiordiligi! la
Penelope, l'Artemisia del
secolo! Briccona

To byla (= taková byla)
Fiordiligi! Penelopa,
Artemis tohoto století!
Uličnice

assassina... furfante...
ladra... cagna...

vražedkyně...
darebačka... zlodějka...
čubka...!

DON ALFONSO
(*spokojeně, k sobě*)

Lasciamolo sfogar.

Nechme ho si ulevit.

FERRANDO (*přichází*)

Ebben!

Nuže!

GUGLIELMO

Dov'è?

Kde je?

FERRANDO

Chi? La tua Fiordiligi?

Kdo? Tvá Fiordiligi?

GUGLIELMO

La mia Fior... fior di
diavolo, che strozzi lei
prima e dopo me!

Moje Fior... kvítko
d'áblovo, ať uškrť sebe
napřed a potom mne!

FERRANDO (*ironicky*)

Tu vedi bene: v'han delle
differenze in ogni cosa...
Un poco di più merto...

Ty vidíš správně: jsou tu
rozdíly ve všem...
Trochu víc zasloužím...

GUGLIELMO

Ah, cessa amico, cessa
di tormentarmi ed una
via piuttosto studiam di
castigarle

Ach, přestaň, příteli,
přestaň mě trápit a
způsob hlavně hledejme,
jak je potrestat

sonoramente.

rázně.

DON ALFONSO

Io so qual è: sposarle.

Já vím, jak: vzít si je.

GUGLIELMO

Vorrei sposar piuttosto la
barca di Caronte!

Chtěl bych se oženit
spíš s bárkou
Cháronovou!

FERRANDO

La grotta di Vulcano.

S jeskyní Vulkánovou.

GUGLIELMO

La porta dell'inferno.

S vraty do pekla.

DON ALFONSO

Dunque, restate celibi in
eterno.

Tak zůstaňte svobodní
navěky.

FERRANDO

Mancheran forse donne
ad uomin come noi?

Budou se snad
nedostávat ženy mužům
jako jsme my?

DON ALFONSO

Non c'è abbondanza
d'altro. Ma l'altre che
faran, se ciò fer queste?
In fondo,

Není to dostatek jiných.
Ale jiné, co budou dělat,
když tohle učinily tyto?
Nakonec,

voi le amate queste
vostre cornacchie
spennacchiate.

vy je milujete, tyto vaše
vrány oškubané.

GUGLIELMO

Ah pur troppo!

Ach, bohužel!

FERRANDO

Pur troppo!

Bohužel!

DON ALFONSO

Ebben pigliatele com'elle
son. Natura non potea
fare l'eccezione, il
privilegio di creare

Dobrá, berte je, jaké ony
jsou. Příroda nemohla
učinít výjimku,
privilegium vytvořit

due donne d'altra pasta
per i vostri bei musi; in
ogni cosa ci vuol
filosofia. Venite

dvě ženy z jiného těsta
pro vaše krásné tváře.
Všechno chce filozofii.
Pojďte

meco; di combinar la
cosa studierem la
maniera. vo' che ancor

questa sera doppie
nozze

se mnou: jak zařídit tu
věc vymyslíme způsob,
chci, aby ještě dnes
večer dvojité svatba

si facciano. Frattanto
un'ottava ascoltate:
felicissimi voi, se la
imparate.

se konala. Mezitím verše
si vyslechněte, velmi
šťastní vy (budete), když
se je naučíte.

Č. 30 - Andante

DON ALFONSO

Tutti accusan le donne,
ed io le scuso se mille
volte al dì cangiano
amore; altri

Všichni obviňují ženy a
já je omlouvám, když
tisíckrát denně mění
lásku. Jeden

un vizio lo chiama ed
altri un uso, ed a me par
necessità del core.
L'amante che

neřestí to zve a druhý
zvykem, a mně se zdá
(že je to) potřeba srdce.
Milenec, který

si trova alfin deluso non
condanni l'altrui, ma il
proprio errore; già che
giovani,

je nakonec zklamán, ať
neviní jiné, nýbrž svou
vlastní chybu. Protože,
ať mladé,

vecchie, e belle e brutte,
ripetete con me: "Così
fan tutte!"

staré, jak hezké, tak
ošklivé, opakujte to se
mnou: „Tak to dělají
všechny!“

FERRANDO, GUGLIELMO
E DON ALFONSO

Così fan tutte!

Tak to dělají všechny!

14. scéna

*Ferrando, Guglielmo,
Don Alfonso a Despina.*

DESPINA (*vstupuje*)

Vittoria, padroncini! A
sposarvi disposte son le
care madame; a nome
vostro loro io

Vítězství, pánové! Vztít si
vás ochotny jsou drahé
paní. Jménem vašim jim
já

promisi che in tre giorni
circa partiranno con voi.
L'ordin mi diero di trovar
un notaio

slíbila, že za tři dny asi
odjedou s vámi. Příkaz
mi daly najít notáře,

che stipuli il contratto;
alla lor camera
attendendo vi stanno.
Siete così contenti?

který by ujednal
smlouvu. Ve svém pokoji
vás očekávají. Tak jste
spokojeni?

FERRANDO, GUGLIELMO
A DON ALFONSO

Contentissimi.

Velmi spokojeni.

DESPINA

Non è mai senza effetto
quand'entra la Despina
in un progetto.

Není nikdy bez účinku,
když vstoupí Despina do
plánů.

(*všichni odejdou*)

15. scéna

Bohatě osvětlený sál.
Vzadu orchestr. Stůl pro
čtyři osoby se stříbrnými
svícný atd.

Despina, sluhové,
služičky a muzikanti.
Pak Don Alfonso.

Č. 31 - Finále

DESPINA

Fate presto, o cari amici,
alle faci il fuoco date e la
mensa preparate con
ricchezza

Dělejte rychle, ó, drazí
přátelé, rozsviťte světla
a stůl připravte s
hojností

e nobiltà. Delle nostre
padroncine gli imenei
son già disposti. (*k*
muzikantům) E voi gite

a vznešeně. Našich
milých paní svatba je již
připravena. A vy jděte

ai vostri posti, finché i
sposi vengon qua.

na svá místa, dokud
svatebčané nepřijdou
sem.

SBOR DI SERVI E
SUONATORI - SBOR
SLUHŮ A MUZIKANTŮ

Facciam presto, o cari
amici, alle faci il fuoco
diamo e la mensa
prepariamo

Pospěšme, ó, drazí
přátelé, pochodně
rozsvítíme a stůl
připravíme

con ricchezza e nobiltà.

s hojností a vznešeně.

DON ALFONSO (*přichází*)

Bravi, bravi!
Ottimamente! Che
abbondanza! che

eleganza! Una mancia
conveniente

Skvěle! Výtečně! Jaká
hojnost! Ta elegance!
Spropitné vhodné

l'un e l'altro a voi darà.
(*zatímco Don Alfonso*
zpívá, hudebníci ladí
nástroje) Le due coppie

jeden i druhý vám dá.
Oba páry

omai si avanzano, fate
plauso al loro arrivo,
lieto canto e suon giulivo
empia il ciel d'ilarità.

ted' přicházejí,
zatleskejte, až přijdou,
milý zpěv a hra veselá ať
naplní nebe bujarostí.

DESPINA A DON
ALFONSO (*polohlasem,*
odcházejí každý jinými
dveřmi)

No, più bella commediola
non s'è vista, o si vedrà!

Ne, hezčí komedie se
nehrala a nebude k
vidění!

17. scéna

Fiordiligi, Dorabella,
Ferrando, Guglielmo,
sloužící a muzikanti.

SBOR

Benedetti i doppi coniugi
e le amabili sposine!
Splenda lor il ciel
benefico

Požehnání oba ženiši a
roztomilé nevěstinky! Ať
září nad nimi nebe
dobrotivé

ed a guisa di galline sien
di figli ognor prolifiche,
che le agguagliano

a po způsobu (= jako)
slepíc(e) ať jsou dětmi

stále požehnány, které
se jim vyrovnají

in beltà.

krásou.

FIORDILIGI,
DORABELLA, FERRANDO
A GUGLIELMO

Come par che qui
prometta tutto gioia e
tutto amore! Della cara
Despinetta certo il
merito

Jak se zdá, že zde
slibuje vše radost a
veškerou lásku! Drahé
Despinky jistě zásluha

sarà. Raddoppiate il lieto
suono, replicate il dolce
canto, e noi qui
seggiamo intanto

to buder. Zdvojnásobte
milou hudbu, opakujte
sladký zpěv a my zde
posadíme se zatím

in maggior giovialità.

pro větší obveselení.

(*svatebčané usednou ke*
stolu)

SBOR

Benedetti i doppi coniugi
e le amabili sposine!
Splenda lor il ciel
benefico

Požehnání oba ženiši a
roztomilé nevěstinky! Ať
září nad nimi nebe
dobrotivé

ed a guisa di galline sien
di figli ognor prolifiche,
che le agguagliano

a po způsobu (= jako)
slepíc(e) ať jsou dětmi
stále požehnány, které
se jim vyrovnají

in beltà.

krásou.

(sbor odejde; zůstanou čtyři sluhové, aby posloužili svatebčanům)

FERRANDO A
GUGLIELMO

Tutto, tutto, o vita mia,
al mio fuoco or ben
risponde.

Všechno, všechno, ó,
živote můj, mému
zápalu teď v skutku
odpovídá.

FIORDILIGI A
DORABELLA

Pel mio sangue l'allegria
cresce, cresce e si
diffonde.

V mé krvi veselí sílí, sílí a
šíří se.

FERRANDO A
GUGLIELMO

Sei pur bella!

Jsi tak krásná!

FIORDILIGI A
DORABELLA

Sei pur vago!

Jsi tak půvabný!

FERRANDO A
GUGLIELMO

Che bei rai!

Ty krásné oči!

FIORDILIGI A
DORABELLA

Che bella bocca!

Tak krásná ústa!

FERRANDO A
GUGLIELMO

Tocca e bevi!

Ťukni a napij se!

(přituknou si)

FIORDILIGI A
DORABELLA

Bevi e tocca!

Pij a ťukej!

FIORDILIGI, DORABELLA
A FERRANDO

E nel tuo, nel mio
bicchiere si sommerga
ogni pensiero e non resti
più memoria

A v tvé, v mé skleničce
ať se utopí každá starost
e ať nezůstane více
vzpomínka

del passato ai nostri cor.

na minulost v našich
srdcích.

(dámy pijí)

GUGLIELMO *(pro sebe)*

Ah, bevessero del
tossico, queste volpi
senza onor!

Ach, kéž by pily jed,
tyhle lišky beze cti!

17. scéna

Fiordiligi, Dorabella,
Ferrando, Guglielmo a
Don Alfonso; pak
Despina převlečená za
notáře.

DON ALFONSO *(přichází)*

Miei signori, tutto è
fatto. Col contratto
nuziale il notaio è sulle
scale e ipso facto

Moje panstvo, vše je
hotovo. Se smlouvou
svatební notář je na
schodech a skutečně

qui verrà.

sem přijde.

FIORDILIGI,
DORABELLA, FERRANDO
A GUGLIELMO

Bravo, bravo! Passi
subito.

Výborně! Ať jde hned
dál.

DON ALFONSO

Vo a chiamarlo: eccolo
qua.

Jdu ho zavolat. Tu ho
máme.

DESPINA *(přichází, mluví
nosem)*

Augurandovi ogni bene il
notaio Beccavivi
coll'usata a voi sen
viene notarile

S přáním všeho dobrého
notář Beccavivi s
obvyklou k vám přichází
notářskou

dignità. E il contratto
stipulato colle regole
ordinarie nelle forme
giudiziarie,

důstojností. A smlouvu
sestavenou podle
pravidel řádných, ve
formě právníké,

pria tossendo, poi
sedendo, clara voce
leggerà.

nejdřív odkašlav, pak
usednuv, jasným hlasem
bude číst.

FIORDILIGI,
DORABELLA, FERRANDO
A GUGLIELMO

Bravo, bravo in verità!

Výborně, skutečně!

DESPINA

Per contratto da me
fatto, si congiunge in
matrimonio Fiordiligi con
Sempronio,

Smlouvou ode mne
vypracovanou se spojuje

v manželství Fiordiligi se
Semproniem

e con Tizio Dorabella sua
legittima sorella, quelle,
dame ferraresi, questi,

a s Tiziem Dorabella, její
zákonná sestra, tyto
dámy (jsou) Ferraňanky,
tito(pánové jsou)

nobili albanesi. e, per
dote e contradote...

šlechtici albánští a, jako
věno a další...

FIORDILIGI,
DORABELLA, FERRANDO
A GUGLIELMO

Cose note, cose note, vi
crediamo, ci fidiamo:
soscriviam, date pur
qua.

Věci známé, věci známé,
věříme vám, důvěřujeme
tomu: podepíšeme, dejte
to jen sem.

DESPINA A DON
ALFONSO

Bravi, bravi in verità!

Výborně, skutečně!

*(Papír zůstane v rukou
Dona Alfonsa. Je slyšet
velké víření bubnů a
zpěv nablízku.)*

SBOR (zevnitř)

Bella vita militar! Ogni dì
si cangia loco; oggi
molto, doman poco, ora
in terra

Krásný život vojenský!
Každý den se mění
místo. Dnes mnoho, zítra
málo, chvíli na zemi

ed or sul mar.

a chvíli na moři.

FIORDILIGI,
DORABELLA, DESPINA,

FERRANDO A
GUGLIELMO

Che rumor! che canto è
questo!

Co to je za hluk! Jaký
zpěv je tohle!

DON ALFONSO

State cheti; io vo a
guardar. *(jde k oknu)*
Misericordia! Numi del
cielo! Che caso orribile!

Budte zticha. Já se jdu
podívat. Milosrdenství!
Bohové nebeští! Jaká
věc hrozná!

Io tremo, io gelo! Gli
sposi vostri...

Já se třesu, mrazí mě!
Ženiši vaši...

FIORDILIGI A
DORABELLA

Lo sposo mio...

Ženich můj...

DON ALFONSO

In questo istante
tornaro, oddio! Ed alla
riva sbarcano già!

V tuto chvíli se vrátili,
ach bože! A na břehu se
vyloďují již!

FIORDILIGI,
DORABELLA, FERRANDO
A GUGLIELMO

Cosa mai sento! Barbare
stelle! In tal momento
che si farà?

Co to jen slyším! Kruté
hvězdy! V takovou chvíli,
co budeme dělat?

*(sluhové odnášejí stůl,
muzikanti rychle
odcházejí)*

FIORDILIGI A
DORABELLA *(k
milencům)*

Presto partite!

Rychle odejděte!

FERRANDO, GUGLIELMO,
DESPINA A DON
ALFONSO

Ma se ci/li veggono?

Ale co když nás/je uvidí?

FIORDILIGI A
DORABELLA

Presto fuggite!

Rychle utečte!

FERRANDO, GUGLIELMO,
DESPINA A DON
ALFONSO

Ma se ci/li incontrano?

Ale co když nás/je
potkají?

*(Don Alfonso odvádí
Despinu do jiného
pokoje)*

FIORDILIGI A
DORABELLA

Là, là, celatevi, per
carità!

Tam, tam, schovejte se,
proboha!

*(Vedou milence do
jiného pokoje. Ti z něj
nepozorovaně unikají.)*

Numi, soccorso!

Bohové, pomoc!

DON ALFONSO

Rasserenatevi...

Rozjasněte líc...

FIORDILIGI A
DORABELLA

Numi, consiglio!

Bohové, poradte!

DON ALFONSO

Ritranquillatevi...

Uklidněte se...

FIORDILIGI A

DORABELLA (*překotně*)

Chi dal periglio ci
salverà?

Kdo z nebezpečí nás
zachrání?

DON ALFONSO

In me fidatevi, ben tutto
andrà.

Mně důvěřujte, dobře
vše půjde.

FIORDILIGI A

DORABELLA

Mille barbari pensieri
tormentando il cor mi
vanno. Se discoprono
l'inganno, ah, di noi

Tisíc krutých myšlenek
mučivých srdce napadá.
Jestli odhalí ten podvod,
ach, s námi

che mai sarà?

co jen bude?

Poslední scéna

Fiordiligi a Dorabella.
Ferrando a Guglielmo ve
vojenských pláštích a
kloboucích. Despina v
pokoji. Don Alfonso.

FERRANDO A

GUGLIELMO

Sani e salvi, agli
amplessi amorosi delle
nostre fidissime amanti
ritorniamo, di gioia

Živi a zdraví do náručí
láskyplných našich
věrných milých se
navracíme, radostně

esultanti, per dar premio
alla lor fedeltà.

jásajících, abychom
odměnili jejich věrnost.

DON ALFONSO

Giusti numi, Guglielmo!
Ferrando! Oh, che
giubilo, qui, come, e
quando?

Spravedliví bozi,
Guglielmo! Ferrando! Ó,
jaká radost, tady, jak a
kdy?

FERRANDO A

GUGLIELMO

Richiamati da regio
contrordine, pieno il cor
di contento e di giolito,
ritorniamo

Odvolání královským
rozkazem, plné srdce
spokojenosti a radosti,
vracíme se

alle spose adorabili,
ritorniamo alla vostra
amistà.

k nevěstám
zbožňovaným, vracíme
se k vašemu přátelství.

GUGLIELMO (*k Fiordiligi*)

Ma cos'è quel pallor,
quel silenzio?

Ale co je (= znamená) ta
bledost, to ticho?

FERRANDO (*k Dorabelle*)

L'idol mio perché mesto
si sta?

Miláček můj proč sklíčen
je?

DON ALFONSO

Dal diletto confuse ed
attonite mute mute si
restano là.

Radostí zmatené a
užaslé celé němé tu
stojí.

FIORDILIGI A

DORABELLA (*pro sebe*)

Ah, che al labbro le voci
mi mancano, se non
moro un prodigio sarà.

Ach, jak rtům slova
chybějí, jetli neumřu,
zázrak to bude.

(*sluhové přinášejí vak*)

GUGLIELMO

Permettete che sia posto
quel baul in quella
stanza.

Dovolte, abych uložil
tento vak do této
místnosti.

(*odejde dveřmi, jimiž
vyšla Despina a
okamžitě se vrátí*)

Dei, che veggio! Un uom
nascosto? Un notaio? Qui
che fa?

Bohové, co to vidím! Muž
ukrytý? Notář? Tady co
dělá?

DESPINA (*vrací se, ale
bez klobouku*)

No, signor, non è un
notaio; è Despina
mascherata che dal ballo
or è tornata

Ne, pane, není to notář,
je to Despina
převlečená, která z plesu
právě se vrátila

e a spogliarsi or venne
qua.

a převléknou se teď šla
sem.

FERRANDO A

GUGLIELMO (*pro sebe*)

Una furba uguale a questa dove mai si troverà?

Liška stejná jako tahle, kde jen se najde? (= viděl kdy svět takovou lišku!)

DESPINA

Una furba che m'agguagli dove mai si troverà?

Liška, která by se mi vyrovnala, kde jen se najde?

(Don Alfonso nechá šikovně padnout smlouvu, kterou obě dámy podepsaly)

FIORDILIGI A
DORABELLA

La Despina? La Despina? Non capisco come va.

Despina? Despina? Nechápu, co to znamená.

DON ALFONSO
(polohlasem k milencům)

Già cader lasciai le carte, raccoglietele con arte.

Už upustil jsem papíry, seberte je šikovně.

FERRANDO *(sebere smlouvu)*

Ma che carte sono queste?

Ale jaké papíry jsou tyto?

GUGLIELMO

Un contratto nuziale?

Smlouva svatební?

FERRANDO A
GUGLIELMO *(k dívkám)*

Giusto ciel! Voi qui scriveste; contradirci

omai non vale:
tradimento,

Spravedlivé nebe! Vy zde jste podepsaly: odporovat nám teď nemá cenu. Zrada,

tradimento! Ah si faccia il scoprimento e a torrenti, a fiumi, a mari indi il sangue

zrada! Ach, odhalme tu věc a jako bystřiny, řeky, moře pak krev

scorrerà!

poteče! *(chtějí jít do druhého pokoje; dámy je zastaví)*

FIORDILIGI A
DORABELLA

Ah, signor, son rea di morte e la morte io sol vi chiedo. Il mio fallo tardi vedo:

Ach, pane, jsem vinna smrtelně a smrt já jen od vás žádám. Svůj poklesek pozdě vidím:

con quel ferro un sen ferite che non merita pietà!

tím mečem hrud' zasáhněte, jež nezaslouží slitování!

FERRANDO A
GUGLIELMO

Cosa fu?

Co se stalo?

FIORDILIGI A
DORABELLA *(ukazují na Dona Alfonsa a Despinu)*

Per noi favelli il crudel, la seduttrice!

Za nás ať mluví ten krutý, ta svůdkyně!

DON ALFONSO

Troppo vero è quel che dice, e la prova è chiusa lì.

Příliš pravdivé je to, co říká a důkaz je zavřený tam. *(ukáže na dveře, kam odešli milenci)*

FIORDILIGI A
DORABELLA *(pro sebe)*

Dal timor io gelo, io palpito; perché mai li scoprì!

Strachem mne mrazí, já se třesu. Proč jen je odhalil!

(Ferrando a Guglielmo jdou na chvíli do pokoje a vrátí se bez klobouku, pláště a knírů, ale v šatech, do nichž se předtím převlíkli. Utahují si ze svých milých a z Despiny.)

FERRANDO *(k Fiordiligi)*

A voi s'inchina, bella damina, il cavaliere dell'Albania!

Vám se klaní, krásná dámo, rytíř z Albánie!

GUGLIELMO *(k Dorabelle)*

Il ritrattino pel coricino ecco io le rendo, signora mia.

Obrázek za srdéčko hle já vám dávám, paní moje.

FERRANDO A
GUGLIELMO *(k Despině)*

Ed al magnetico signor dottore rendo l'onore che meritò!

A magnetickému panu doktorovi vzdávám čest, kterou si zasloužil!

FIORDILIGI, DORABELLA
A DESPINA

Stelle, che veggio!

Hvězdy, co to vidím!

FERRANDO, GUGLIELMO
A DON ALFONSO

Son stupefatte!

Jsou ohromeny!

FIORDILIGI, DORABELLA
A DESPINA

Al duol non reggo!

Bolest už nevydržím!

FERRANDO, GUGLIELMO
A DON ALFONSO

Son mezze matte.

Jsou napůl šílené.

FIORDILIGI A
DORABELLA (*ukazuje na
Dona Alfonsa*)

Ecco là il barbaro che
c'ingannò.

Hle, tam je ten krutý,
který nás podvedl.

DON ALFONSO

V'ingannai, ma fu
l'inganno disinganno ai
vostri amanti, che più
saggi omai

Podvedl jsem vás, ale
byl to podvod odhalený
vašim milencům, kteří
moudřejší teď

saranno, che faran quel
ch'io vorrò. (*přistrčí je k
sobě a ponoukne, aby se
objali*) Qua

budou, kteří udělají to,
co já budu chtít. Sem

le destre, siete sposi.
Abbracciatevi e tacete.
Tutti quattro ora ridete,
ch'io

pravice, ste manželé.
Obejměte se a mlčte.
Všichni čtyři teď se
zasmějte, neboť já

già risi e riderò.

se už smál a budu se
smát.

FIORDILIGI A
DORABELLA

Idol mio, se questo è
vero, colla fede e
coll'amore compensar
saprò il tuo core,

Miláčku můj, je-li to
pravda, věrností a
láskou odměnit dokážu
tvé srdce,

adorarti ognor saprò.

zbožňovat tě stále budu.

FERRANDO A
GUGLIELMO

Te lo credo, gioia bella,
ma la prova io far non
vo'.

Věřím ti to, radosti
krásná, avšak zkoušku
(toho) já dělat nechci.

DESPINA

Io non so se veglio o
sogno, mi confondo, mi
vergogno. Manco mal, se
a me l'han fatta,

Nevím, jestli bdím či
sním, jsem zmatena,
stydím se. Aspoň že mi
udělali to,

che a molt'altri anch'io la
fo.

co mnohým jiným i já
činím.

TUTTI - VŠICHNI

Fortunato l'uom che
prende ogni cosa pel
buon verso, e tra i casi
e le vicende

Šťastný člověk, který
bere každou věc z dobré

stránky a mezi příhody a
událostmi

da ragion guidar si fa.
Quel che suole altrui far
piangere fia per lui
cagion

rozumem vést se nechá.
To, co obvykle jiného
rozpláče, bude pro něj
důvodem

di riso, e del mondo in
mezzo ai turbini bella
calma proverà.

k smíchu a ve světě
uprostřed bouří krásný
klid najde.